

A

— ADVOKATBLADET —

NABOKONFLIKTER

BYGG OG
ANLEGG

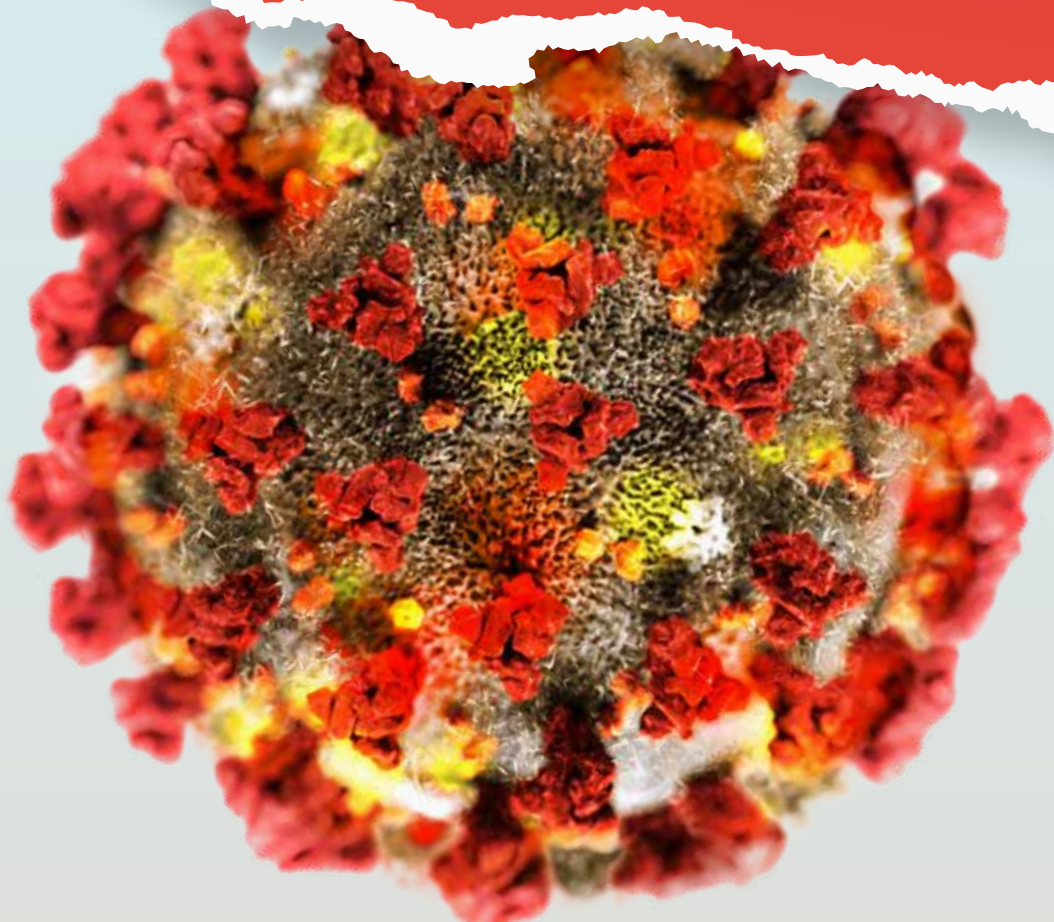
BARNESAKER

NÅR MEKLING LØSER ALT

ARBEIDSRETT

- RETTSSTATEN ER SATT PÅ SIN STØRSTE PRØVE SIDEN KRIGEN

HALVARD HELLE OM KORONAENS RINGVIRKNINGER

E-KURS FRA JUS

Når du har behov for etterutdanning eller kompetanseutvikling, er våre e-kurs en god løsning! Vi utvikler fortløpende nye kurs.

Du finner oppdatert oversikt på jus.no

ALTERNATIV TVISTELØSNING	ERSTATNINGSRETT	KONTRAKTSRETT
Advokatens rolle i mekling NYTT KURS	Forsørgertap	Lojalitet i kontraktsforhold
	Innføring i erstatningsrett NYTT KURS	Obligasjonsretten på 2 x 45 minutter
		Sentrale emner i kontraktsrett NYTT KURS
ARBEIDSRETT	ETIKK	LEDELSE
Diskrimineringsrett – utvalgte emner KOMMER	Advokatetikk – noen problemstillinger	Den vanskelige samtalen
Fortrinnsrett i arbeidsforhold	Den gode prosess – advokatenes ansvar med sivile rettssaker	Den viktige kritikken NYTT KURS
Hvordan håndtere situasjoner relatert til koronaviruset? GRATIS		Finn fokus – strategier for bedre konsentrasjon og mer overskudd GRATIS
Krav til faste ansettelser	FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT	OFFENTLIGE ANSKAFFELSER
Nedbemanning og omstilling	Vederlagskrav i ekteskap og samboerforhold	Anskaffelsesrett i et nøtteskall
Pensjon – viktige ting å huske på NYTT KURS	Det nye testamentet – båndleggelse KOMMER	Offentlige anskaffelser – kvalifikasjonskrav
Tariffavtaletolkning	Det nye testamentet – digitale testamenter KOMMER	OPPHAVSRETT
BARNERETT	Det nye testamentet – felles og gjensidige testamenter KOMMER	Opphavsrett og personvern på nett KOMMER
Tale eller tie?	Det nye testamentet – pliktdelsregler KOMMER	PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETT
BOLIG- OG EIENDOMSRETT	FISKERI- OG HAVBRUKSRETT	Innføring i immaterialrett NYTT KURS
Oppgjørsoppdrag for advokater	Introduksjonskurs i fiskeri- og havbruksrett NYTT KURS	Varemerker – hva er du beskyttet mot?
Sentrale emner i prosjektoppgjør	FORHANDLING	PERSONVERN
Tilbakehold og deponering i overleveringsfasen etter avhl. og buofl. NYTT KURS	Forhandlinger - slik gjør du det NYTT KURS	Kurs i sikkerhetsloven KOMMER
BYGNINGS- OG REGULERINGSRETT	FORVALTNINGSRETT OG STATSRETT	Personvern etter GDPR
Endringene i byggesaksdelen av pbl og byggesaksforskriften (SAK)	En oversikt over legalitetsprinsippets hjemmelskrav KOMMER	Personvern i praksis KOMMER
Utbyggingsavtaler NYTT KURS	Offentleglova i et nøtteskall	Personvernombud del 1 KOMMER
BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT	HELSE- OG TRYGDERETT	SELSKAPSRETT
Entreprisedagen KOMMER	Innføring i helserett KOMMER	Endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven §§ 3-8 og 8-10 KOMMER
COMPLIANCE	IKT-RETT	SIVILPROSESS
Hvitvaskingsloven	Innføring i IT-rett og det lokale stammespråket	Aktørportalen og digitalisering av rettssaksarbeidet
Compliance: Sanksjoner og eksportkontroll KOMMER	Påbyggingskurs i IT-rett	TINGSRETT
EKSPPROPRIASJONS- OG SKJØNNRETT	KONKURRANSE- OG STATSSTØTTERETT	Ansvar for overvannsskader på fast eiendom
Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall	Reglene om offentlig støtte – en 360 graders innføring	Tomtefeste – bolig og fritid KOMMER
ERSTATNINGSRETT		Tomtefeste næring KOMMER
Fordypningskurs i yrkesskade KOMMER		

INNHold

Nr. 3 2020

FASTE SPALTER:

Advokatansvar
[SIDE 45](#)

Bøker
[SIDE 46](#)

Generalsekretærens kommentar
[SIDE 51](#)

Debatt
[SIDE 52](#)

Medlemsnytt
[SIDE 58](#)

Nytt om navn
[SIDE 60](#)

Sosiale medier
[SIDE 67](#)

RASKERE, ENKLERE OG BILLIGERE

Mekling seiler opp som alternativ tvisteløsningsmetode på en rekke samfunnsområder – og fører ikke til mindre inntjening for advokatene, mener Ola Nisja i Wikborg Rein.

TEMA [SIDE 18](#)

Tre milliarder i tap

Korona-konsekvensene for advokatbransjen er følbare. Nærmere sytti prosent av firmaene rapporterer om betydelig fall i omsetningen.

[SIDE 10](#)

Timelønn på 40 kroner

Advokater på reise, som Siw Bleikvassli, sitter igjen med 40 kroner i timen etter at driftsutgifter er trukket fra, viser evalueringsrapport.

[SIDE 42](#)

Hvem skal overta?

Jens Johan Hjort går av som leder i slutten av mai. Sjekk hvilke fem kandidater som er aktuelle som ny leder av Advokatforeningen.

[SIDE 48](#)

SAGT I DETTE BLADET

– Domstolene skal ikke bare tjene selve domstolen, men hele befolkningen. Der du har en tingrett, har du veldig ofte også et advokatkontor.

Justisminister Monica Mæland (H) om ny domstolstruktur, [SIDE 16](#)

– Mitt inntrykk er at de fleste fullmektiger som jobber som forsvarere får begrenset med opplæring. Mange vet ikke hva de kan kreve av lønn og andre vilkår.

Fride Wirak og Didrik Beck Rodarte, advokatfullmektiger og stiftere av Yngre forsvarere, [SIDE 34](#)

– På lørdag var det en tre minutters markering i anledning ofrene for covid-19, og lyden av luftsirener preget hele Kina. Alle kjenner noen som er direkte berørt.

Therese Trulsen, senioradvokat og kontorleder for Wikborg Rein i Shanghai, [SIDE 56](#)

I-PACE

TRUST ME, I'M A JAGUAR.

SE JAGUAR I-PACE PÅ INSIGNIA.NO

Som medlem av Advokatforeningen har du rett på gunstig rammeavtale på en av markedets mest prisbelønte biler.

Den helelektriske nullutslippsmodellen Jaguar I-PACE har gjort internasjonal suksess etter å ha fått hele 55 utmerkelser og gull i 3 kategorier i World Car Awards - som første bil i verden.

Nå gjenstår det bare å vinne hjertet til nok en eier av suksessbilen. Etter å ha representert bil-eliten i over 90 år, har Jaguar med I-PACE modellen skapt en kompromissløs kombinasjon av ytelse, komfort og stilren design. Opplev den mektige følelsen av å sitte bak rattet og kjenn på kjøreegenskapene som imponerer like mye på kaldt vinterføre som på solrike sommerdager.

Rammeavtalen gjelder alle Jaguar og Land Rover modeller. Kontakt Insignia for mer informasjon.

Rekkevidde 415 - 470 km. Tallene gjelder for de nye WLTP kjøresyklustestene. Forbruk opp til 24,8 kWh/100km for kombinert kjøring etter WLTP. CO2 utslipp 0 g/km.

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media - 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Advokater i krisetid

Som redaktør av Advokatbladet har jeg alltid i bakhodet at det vi skriver, skal stå seg historisk. Om noen om femti år skulle lure på hvordan norske advokater taklet korona-krisen i 2020, så må det vi har skrevet, være dekkende.

Akkurat nå er det tid for å ta i bruk klisjeer og store ord. For i koronaens tid har advokater markert seg som rettsstatens og demokratiets voktere, som de svakes forsvarere, som innovative problem-løsere, men også som løsningsorienterte.

Med sine skarpe advarsler bidro Advokatforeningen til å forhindre at vi fikk en kriselov som ville ha gitt regjeringen alt for vide fullmakter på bekostning av Stortinget. Utallige lovutvalg har vært involvert i å saumfare forskriftsforslagene som har vært på lyn-høringer, og gitt viktige innspill.

Domstolene stoppet nærmest helt opp i ukesvis - til høylytte protester fra Forsvarergruppen, som ikke kunne forstå hvorfor smitteverntiltak som fungerer i matbutikkene, ikke skulle kunne fungere i domstolene.

Også Domstolsadministrasjonens ønske om å sette rett uten meddommere i tingretten, har møtt skarp motstand fra Advokatforeningen og Forsvarergruppen.

Advokater har delt kunnskap, uten betaling, og avholdt webinarer med praktisk informasjon til rådvile startup-gründere og småbedrifter som plutselig mistet inntektene over natten. Andre har sittet på kveldstid og svart gratis på spørsmål fra permitterte arbeidstakere, eller skrevet innsiktsfulle svar og laget smarte Q & A's om alle mulige spørsmål som plutselig har oppstått.

Andre har pushet på kriminalomsorgen for å få treffe klientene sine IRL - in real life. På Facebook har forsvarsadvokater laget et eget forum for kunnskapsdeling for på best mulig måte å kunne bistå klienter hvis rettigheter av ulike korona-grunner er inndratt. For å nevne et lite utvalg.

Alt dette har vi rapportert om på

nett. Siden regjeringen nærmest stengte ned landet den 12. mars, har vi skrevet over sytti nettsaker med tagen «korona».

Det har ikke manglet på engasjement hos advokatene, selv om mange opplever oppdragstørke. For krisen koster. Advokatforeningen estimerer at omsetningen i advokatbransjen vil falle med tre milliarder kroner i år. I skrivende stund er over én av fem ansatte advokater permittert, eller har fått varsel om permittering.

Kriser gir også grobunn for nytenkning. Det amerikanske advokatbladet ABA Journal rapporterer om hundre prosents økning i salget av online-testamenter. Ifølge New York Times har nett-trafikken på verdensbasis økt med 27 prosent. Vi kan forvente nye og innovative tjenester også her hjemme.

Og før eller siden kommer normalen tilbake. At korona-nedstengningen av samfunnet vil få mange rettslige etterspill, kan det være liten tvil om.

Korona-krisen har for eksempel skapt så mange konflikter i bygg- og anleggsbransjen at fem store bransjeorganisasjoner har bedt regjeringen bevilge førti millioner kroner til Mekling.no slik at konfliktene kan løses raskt.

Og det er nettopp mekling, og ikke korona, som er hovedtemaet for denne utgaven av Advokatbladet. Bladet ble påbegynt før koronakrisen inntraff.

I skrivende stund er situasjonen fortsatt uvisst. Følg oss på Advokatbladet.no for å få daglige nyhetsoppdateringer om utviklingen.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Advokatenes fagdager utsatt til 2021

Advokatforeningens årlige arrangement, med påfølgende fest, konsert og prisutdeling, er i år avlyst som følge av korona-pandemien. Foreningen har derimot allerede sikret seg dato for neste år, og ber alle medlemmer holde av 27. og 28. mai 2021!

NYTT OM FOLK

Else Bugge Fougner har ikke sluttet som advokat! I vår spalte Nytt om folk i siste utgave av Advokatbladet kom vi i skade for å skrive at Fougner har meldt opphør av advokatvirksomheten. Dette stemmer ikke. Det korrekte er at hun har sluttet som kontorfelle i Hjort, og fra 2019 har vært ansatt i Hjort med tittelen ansatt partner. Vi beklager misforståelsen, og de ulempene vår omtale har medført for Fougner.

Else Bugge Fougner

Fra august er tidligere justisminister **Jøran Kallmyr** tilbake som partner i Ræder. Han har tidligere arbeidet med eiendomsrett, forvaltningsrett og regulatoriske problemstillinger i samme advokatfirma, og vil få en sentral rolle i videreutvikling av selskapets eiendomsavdeling.

– Jeg trives godt som partner i Ræder, og hadde jo egentlig ingen planer å slutte der da jeg ble spurt om å bli justisminister. Min tanke har hele tiden vært å komme tilbake dit når jeg var ferdig som statsråd. Nå gleder jeg meg veldig til å komme tilbake til gode kolleger og kunder, sier Kallmyr.

Jøran Kallmyr

260

For å forebygge videre spredning av koronavirus i norske fengsler, har 260 innsatte blitt løslatt før tiden. Såkalt fremskutt løslatelse skjer mellom ti og tretti dager før man normalt ville sluppet ut, skriver Kriminalomsorgen på sine nettsider. I tillegg har 50 domfelte under friomsorgskontorene, altså med samfunnsstraff eller straff i behandlingsinstitusjon, blitt løslatt.

Kretsens nye leder Ann Mari Winterhus-Fjeld og avtroppende leder Stian Bråstein.

Sa ja til salæraksjon

A rsmøtet i Sør-Rogaland krets ble avholdt før korona-pandemien, og møtet stemte gjennom et forslag om å be Advokatforeningen om å ta ytterligere skritt for å forbedre den offentlige salærsatsen og reisegodtgjørelsen, men det ble debatt om hva slags form en eventuell aksjon bør ha.

Stian Bråstein ble takket av som leder, mens Ann Mari Winterhus-Fjeld ble valgt som kretsens nye leder.

Andre nye ledere: Anita Rian Lykken er ny kretsleder i Trøndelag krets. Kari Høgevold er ny kretsleder i Aust-Agder krets. Gabrielle Lilleeng Asmyhr er ny kretsleder i Buskerud krets. Ann-Elin Rossebø er ny kretsleder i Haugesund krets. Emil Tømmerdal Nordby er ny kretsleder i Hedmark krets.

VISSTE DU AT...

31 prosent av respondentene på Juristforbundets lønnsundersøkelse vurderer å slutte i sin stilling. 29 prosent har søkt på andre stillinger i løpet av det siste året, og 18 prosent har byttet jobb.

Advokatforeningens tolv jurister svarer på spørsmål fra medlemmer under korona-krisen. Øverst fra v. Øyvind Precht-Jensen, Kjersti Ringdal, Amna Avdagic og Anders Kittelsrud.

Økonomiske tiltak for advokater

Advokatforeningen har opprettet en samleside på nett med en rekke konkrete råd til advokater om alt fra skatte- og avgiftsspørsmål til permitteringsregler, lånegarantiordninger og andre midlertidige regler med særlig relevans for advokater.

S ekretariatets tolv jurister skriver artikler fortløpende, og svarer også på spørsmål på telefon fra medlemmer.

Artiklene er delt inn i temae økonomiske tiltak, permittering og sykefravær, informasjon om virksomheten til domstolene og andre tvisteløsningsorganer, midlertidige regler, løsninger og råd for din advokatvirksomhet, informasjon om advokater fra Advokatforeningen, og Advokatforeningens høringsuttalelser om korona-lovgivningen.

DU FINNER BLANT ANNET DISSE ARTIKLENE:

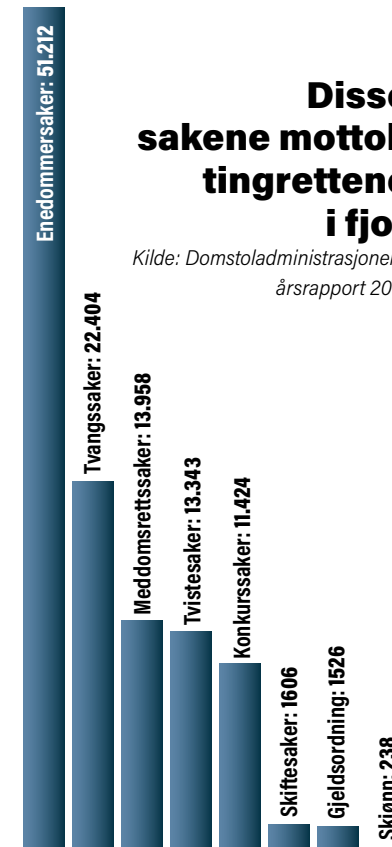
- Oppdatert oversikt over økonomiske tiltak for advokater.
- Kontantstøtteordning for foretak med minst 30 prosent omsetningsfall.
- Tiltakspakker – Skatt og avgift.
- Statens garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter.
- Frist for å betale bidrag og til å sende inn årsregnskap utsatt.

- Permittering – hvordan går man frem og hva gjelder?
- Informasjon fra NAV til selvstendig næringsdivende og arbeidsgivere.
- Koronarelatert sykefravær.
- Permittering - spørsmål og svar.
- Midlertidige regler for deg som er advokat.
- Videokonferanseløsninger for advokater.
- Råd til næringsdrivende advokater i en utfordrende tid.
- Gratis e-kurs om koronarelaterte spørsmål.
- Sikkerhet på hjemmekontor.
- Slik kommer man seg inn i domstolenes videomøterom.
- Rett til offentlig salær ved avlyste rettsmøter.
- Forenklingsforskriften for justissektoren – forarbeider.
- Konsekvenser av koronaepidemien for advokatbransjen.

Les mer på advokatforeningen.no/aktuelt/artikler-korona/

Disse sakene mottok tingrettene i fjor

Kilde: Domstoladministrasjonens årsrapport 2019

Rett på NETT

- » Første dom i Høyesterett med skriftlig behandling
- » Wiersholm vil unngå permitteringer - gir ansatte nye fagområder
- » Riksadvokaten vil ikke straffefølge mindre narko-saker
- » UiO dropper tallkarakterer på eksamen
- » Straff for voldtekt har økt med 89 prosent

Vi følger korona-situasjonen fortløpende på nett. Følg oss på Advokatbladet.no!

– Rettsstaten er satt på sin største prøve siden krigen

Advokater er bekymret for de langsiktige effektene av regjeringens korona-tiltak i justis-sektoren.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det har selvsagt vært nødvendig å ta grep for å sikre at rettsstaten fungerer. Men i dag vet ingen hvilke effekter dette vil ha. Det som bekymrer meg aller mest, er den raske nedsmeltingen av all offentlighet i domstolene. Over natten er domstolene blitt en lukket arena. Mulighet for innsyn og kontroll er høyst begrenset, sier Halvard Helle, partner i Schjødt og leder av Advokatforeningens lovutvalg for straffere rett og straffeprosess.

Han er tidligere utenriksredaktør i Dagbladet, og bekymret for konsekvensene av manglende offentlighet i rettspleien.

– Fjernmøteteknologi er nødvendig som et midlertidig tiltak, men på lengre sikt vil videokonferanser lamme offentlig innsyn, mener Helle.

Helle er en av mange tillitsvalgte i Advokatforeningen som de siste ukene har arbeidet med høringssvar til korona-loven og alle de nye forskriftsendringene. Som tidligere fast forsvarer i Høyesterett advarer han også mot konsekvensene av at skriftlig saksbehandling i domstolene under korona-loven er blitt den nye normen.

– Muntlighetsprinsippet vil komme under sterkt press. Meddommerne er plutselig borte, og spørsmålet er når de vil komme tilbake og på hvilken måte. Rettsstaten er satt på sin største prøve siden krigen. Derfor må behovet for handlekraft alltid følges av en analyse av hva som er nødvendig. Det er viktig å ha is i magen og se lengre frem enn noen dager om gangen, sier Helle.

TAPER TROVERDIGHET

Advokat Christian Reusch, partner i Simonsen Vogt Wiig, er leder av lovutvalget for sivilprosess og voldgift. Han mener at en negativ konsekvens av korona-loven er at Norge kan miste sin troverdighet som kritiker av andre lands manglende rettsikkerhet.

– Den opprinnelige foreslåtte korona-loven ivaretok ikke rettssikkerheten. Selv om vi ikke konkret kunne frykte misbruk av loven, ga den veldig vide fullmakter. Norge kunne nok

få problemer med å forklare hvorfor «vår» unntakslov var nødvendig, mens andre lands unntakslover om innskrenkning av domstolenes uavhengighet ikke er akseptable. Loven og lovutkastets tilblivelse – uten høring før den ble sendt til Stortinget – kunne også satt en skummel presedens, sier Reusch.

HEMMELIGHOLD

Regjeringen fikk kraftig kritikk for sin håndtering av korona-loven, og mange kommentatorer har takket årvåkne jurister for deres innsats for å begrense lovens virkeområde.

– Det siste man bør tukle med i krisetider, er samfunnets reisverk, og det er faktisk det som skjer her. At det lages en lov som flytter lovgivningsmakt fra Stortinget til regjeringen er en utvikling som gir grunn til bekymring, sa Jens Johan Hjort, Advokatforeningens leder, til Advokatbladet før loven ble vedtatt.

Jusprofessor Hans Petter Graver var en av juristene som kritiserte korona-loven, og blant annet mente det var svært urovekkende at den ble forhandlet frem i hemmelighet.

– Graver har et veldig godt poeng; at fullmaktslover i krisetider er farlig for rettsstaten. Det følger jeg ham helt i, sa Hjort.

Han advarer mot en utvikling der denne formen for lovgivning skaper presedens.

– Det innebærer en utglidning langs en skala, der du helt i den andre enden har et kinesisk samfunn hvor myndighetene har full kontroll over borgerne. Det er liten tvil om at lovgivning av denne type utfordrer etablerte rettsikkerhetsgarantier, sier Hjort. •

Sjekk ut

Lovdata har laget en samleside over alle forskriftsendringene, sjekk lovdata.no/artikkel/forskrifter_med_heimel_i_koronaloven/2682

«Regjeringens coronakriselov er galskap. Sette demokrati og rettssikkerhet for oss alle til side for å kunne styre? Få på plass raske beslutningslinjer i samarbeid med Stortinget. Det forventer vi at våre ledere får til. Det handler om å beholde tilliten.»

Advokat Geir Lippestad på Twitter

«Selv om rettsstaten ikke nødvendigvis bryter sammen, er det en generell erfaring at fullmakter brukes i langt større grad enn nødvendig fordi det er lite diskusjon rundt dem, og fordi domstolene som regel er tilbakeholdne i sin kontroll med dem. Dette så vi også i Norge under rettsoppgjøret og under den kalde krigen. Derfor er det svært uheldig at loven er forberedt i hemmelighet uten offentlig innsyn og debatt.»

Jusprofessor Hans Petter Graver i Morgenbladet

«Når regjeringen begrunnet behovet for koronalov blant annet med behov for å handle raskt, bør den opptre ansvarlig i sin bruk av fullmaktene, så Stortinget slipper å være demokratisk barnevakt på denne måten.»

Advokat Jon Wessel-Aas på Twitter

– Korona-forskriftene går for langt

Regjeringens korona-forskrifter er gjennomgående for vide, for omfattende eller ikke strengt tatt nødvendige, mener Advokatforeningen.

Korona-loven som ble vedtatt 27.mars gjelder til 27.april, men regjeringen ønsker å forlenge den i første omgang med én måned.

Advokatforeningen har ikke, isolert sett, innvendinger mot at loven forlenges, men advarer i sitt høringssvar mot deler av forslaget ordlyd.

TO SKIFT I RETTEN PR. DAG

Et eksempel foreningen viser til, er forslaget fra Domstoladministrasjonen om å utelate meddommere i straffesaker. Årsaken skal ikke være mangel på dommere, men at det ikke finnes til-

strekkelig med store rettssaler - særlig i Oslo tingrett, som behandler om lag tjue prosent av alle landets straffesaker.

Meddommere er grunnleggende for rettssikkerheten, mener Advokatforeningen, som har foreslått å kjøre to skift med rettssaker pr. dag for å få dem gjennomført.

«En eventuell motstand fra dommerne mot å ta et kveldsskift, kan ikke være en god nok begrunnelse for å fjerne meddommere – som er en helt grunnleggende rettssikkerhetsgaranti», skriver foreningen.

Forslaget fra DA innebærer å sette rett uten meddommere i tingretten, og med bare tre meddommere i lagmannsretten, mot dagens fem. I skrivende stund er lovforslaget til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet.

STERKT IMOT

Advokatforeningen er svært skeptisk til DAs forslag.

– Vi har tvilt oss frem til at vi kan akseptere en reduksjon av antall meddommere i lagmannsretten, men er sterkt imot å fjerne begge meddommerne i tingretten, sier Marius Dietrichson på vegne av Forsvarergruppen og Advokatforeningen.

– Vi kan ikke på noe vis stille oss bak en avvikling av meddommerordningen, sier han. •

»

Foreningens hovedstyre avholdt ekstraordinært møte, øverst fra v. Jens Johan Hjort, Merete Smith, Hallvard Østgård og Marius Dietrichson.

KORONA-KONSEKVENSER

3 mrd. i tap – stor andel permitterte

- Korona-pandemien kan påføre advokatbransjen et samlet omsetningstap på tre milliarder kroner, eller femten prosents nedgang, sammenliknet med tidligere år.
- 8 prosent av alle ansatte advokater er permittert, og 14 prosent har fått beskjed om at de kan bli permittert.

TEKST: NINA SCHMIDT og THEA N. DAHL

Dette er noen av funnene fra Advokatforeningens kartlegging av korona-konsekvensene for bransjen. Undersøkelsen var den andre av sitt slag i rekken, og ble gjennomført den 31. mars. 1356 av foreningens medlemmer svarte på undersøkelsen.

Den første undersøkelsen ble gjort én uke etter at korona-tiltakene ble iverksatt. Da var allerede én av fem ansatte

advokater eller fullmektiger permittert, eller hadde fått beskjed om at de kunne bli permittert.

– Det er ingen tvil om at mange av våre medlemmer har det knalltøft nå. Dette gjelder i særlig grad de som jobber i mindre virksomheter og med strafferett, og de som jobber på retts- og hjelpeinstanser. Disse har gjennomgående ikke hatt mulighet til å bygge opp en økonomisk buffer til å møte en krise av disse dimensjonene, sier Jens Johan Hjort, leder av Advokatforeningen.

FLERE FUNN:

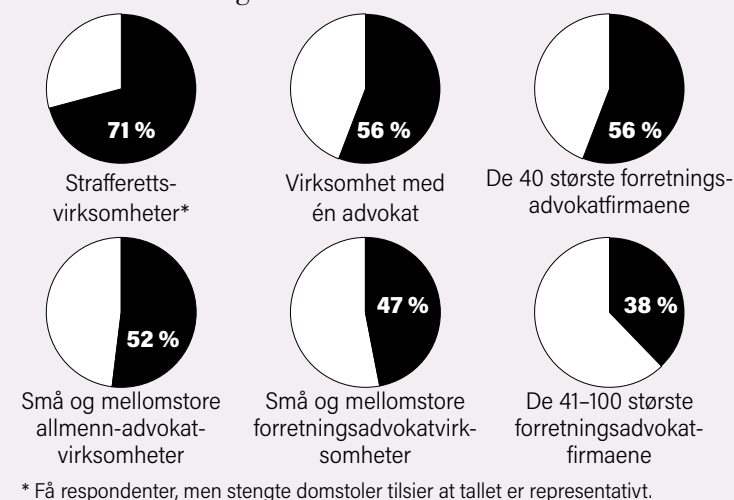
- 28 prosent av de som driver et AS med bare én advokat vil permittere seg selv.
- Oppdrag som har utspring i koronaviruset går til virksomheter med flere ansatte.
- Advokatene som gjennomfører rettsmøter, enten på videokonferanse eller skriftlig, mener i stor grad at dette er akseptabelt.
- Nesten sytti prosent av firmaene melder om en merkbar redusert tilgang til nye oppgaver/oppdrag.
- Godt over halvparten av firmaene har fått en eller flere rettssaker enten avlyst eller utsatt.
- Drøye tretti prosent av advokatfirmaene med mer enn én advokat, har fått nye oppdrag som en direktekonsekvens av koronakrisen. For firmaer med bare én advokat, er tallet ti prosent. •

Mange permitterte

Permitteringsandelen varierer stort i advokatbransjen:

- De 40 største forretningsadvokatfirmaene: **4 prosent**
- De 41 til 100 største forretningsadvokatfirmaene: **6 prosent**
- De små forretningsadvokatfirmaene: **12 prosent**
- Små og mellomstore allmennadvokatfirmaer: **27 prosent**
- Strafferettsadvokater: Trolig høy andel, men for få respondenter til å fastslå dette.
- **28 prosent** av eiere eller partnere planlegger for en eller flere permitteringer i tiden som kommer.

Antall advokater som regner med å få betydelig redusert omsetning i år:

Mistet nesten alle kundene

Advokat Lars Erikssen måttet permittere både seg selv og sin eneste kollega etter at hovedstadens skjenkesteder måtte stenge.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Lars Erikssen er partner i Fosse & Co. i Oslo, et lite advokatfirma som spesialiserer seg på å bistå restauranter og utesteder med kontrakter og søknader. Som en følge av koronasituasjonen måtte han nylig permittere både seg selv, og sin eneste advokatfullmektig.

– 95 prosent av våre kunder kommer fra restaurantbransjen i Oslo. Da Oslos restaurantverden ble stengt ned, mistet vi nesten alle oppdrag. Ting stoppet rett og slett helt opp. Det var som et skikkelig smell, sier Erikssen.

Etter å ha bistått noen av klientene med permitteringer, opplever

han nå stille dager. – Vi har holdt på lenge, og har en stor base klienter. Men for mange av våre klienter er dette rett og slett tragisk. De bruker ofte vanligvis våren og sommeren for å bygge seg opp en buffer til vinteren.

Likevel tror han firmaet vil klare seg gjennom denne tiden.

– Vi skal nok kunne holde oss i gang, selv om det vil være færre kunder. Dette får store konsekvenser for mange, men jeg mister ikke nattesøvnen. Vi har en stor kundemasse som helt sikkert vil ha behov for bistand når alt dette er over, sier Erikssen. •

Lars Erikssen er permittert.

Dette kan avhjelpe

Advokatene etterspør disse tiltakene:

- Det må gis utsatte frister for levering av årsregnskap og melding til Tilsynsrådet.
- Kompensasjon for utsatte rettsmøter, spesielt for dem som primært har straffesaker.
- Frafall av kostnader som er skjøvet fremover i tid (MVA/for-skuddsskatt) – sett i relasjon til faktisk inntektstap.

Lavere oppdragsmengde gir permitteringer

Advokatfirmaene Hjort, DLA Piper og Simonsen Vogt Wiig er blant firmaene som har permittert ansatte.

Hjort har permittert 16 prosent av firmaets ansatte advokater og advokatfullmektiger, og en betydelig andel av støttestab, opplyser managing partner Anne Marie Due.

– Vi er et utpreget prosedyrefirma med en stor andel prosedyreoppdrag som nå rammes av at sakene utsettes og omberammes. I tillegg kommer vesentlig lavere økonomisk aktivitet i næringslivet, som har ført til lavere oppdragsmengde, sier Due.

Firmaet har ifølge nettsidene sine i dag 19 advokatfullmektiger, 20 ansatte advokater, og 34 ansatte i støttefunksjoner.

I DLA Piper er ti administrativt ansatte permittert.

– Å måtte gå til det skrittet var min mørkeste dag som MP - og overhodet ikke noe vil ønsket å gjøre. Vi har ingen planer om å permittere flere, sier Kaare Oftedal.

– Vi er spente på hva som skjer fremover, og hvilken effekt eventuell forlengelse eller ytterligere tiltak får for samfunnet, og for våre klienters behov for juridiske tjenester. På kort sikt er det selvsagt grunn til bekymring, men vi har is i magen og ser dette i et lengre perspektiv, sier Oftedal.

Også i Simonsen Vogt har de iverksatt flere tiltak som en følge av koronaepidemien.

– Vi har ingen planer om permitteringer i Bergen, Trondheim eller Oslo, men i Kristiansand, Stavanger og Tromsø har vi dessverre måttet permittere noen få administrative medarbeidere fordi deres arbeidsoppgaver har falt bort, sier managing partner Mona Søyland i Simonsen Vogt Wiig. •

Anne Marie Due.

Kaare Oftedal.

Fredrik Sparre-Enger, Einar Bakko, Kristine-Yr Grøntvedt, Raymond F. Halvorsen, Fredrik Høyang Røsholdt, Marte Aarøe, Adnan Vejzovic og Linn M. A. Wilhelmsen i Selmer driver Korona-hjelpen. Skjermbilde/Selmer

Tilbyr gratis korona-hjelp

Advokatfirmaer strekker seg langt for å bistå i koronaens tid. Mens noen har lansert egne tjenester for å rådgi foretak og bedrifter, gir andre gratis tips til privatpersoner over chat eller telefon.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL, NINA SCHMIDT OG HENRIK SKJEVESTAD

Advokatfirmaet Selmer lanserte allerede 19. mars tjenesten Koronahjelp, hvor 35 av firmaets advokater hjelper mindre bedrifter og organisasjoner som ellers ikke ville hatt tilgang på advokatbistand. I skrivende stund har de bistått over seksti ulike aktører.

— De ansatte synes det har vært givende å utgjøre en forskjell for folk, sier Selmer-partner Remi Christoffer Dramstad, som leder prosjektet.

— Det er de små aktørene som har kontaktet oss, som små eller enkeltstående restauranter, sosiale entreprenører, gründervirksomheter og start-ups, foreninger, utesteder, barer, reiselivsaktører, massører, og fotografer, forteller Dramstad.

ÅPENT FOR ALLE

Flere firmaer, som Wikborg Rein, Simonsen Vogt Wiig, Hjort, Kvale, Føyen Torkildsen, Ræder, Deloitte, PwC og Schjødt gir svar på en rekke juridiske problemstillinger åpent på sine nettsider.

Advokatfirmaet Legalis med Torstein Bae i spissen tilbyr nå gratis rådgivning over chat og video, og Thommessens deler 100 spørsmål og svar om korona-effekter for næringslivet.

— Hvem som helst kan sende inn spørsmål, intensjonen er at det skal være åpent for alle. Vi dekker et veldig bredt spekter av områder, og dette har vært et teamarbeid fra hele firmaet, sier Marthe Kaasa Færø, markeds- og kommunikasjonsansvarlig i Thommessens.

Sands har etablert det de kaller Korona Task Force, og tilbyr gratis webinarer - eller forelesninger med spørsmål og svar - som sendes live på nett.

— For kort tid siden var det nokså utenkelig at vi skulle sitte ved PC'en og holde foredrag for 42 selskaper. Men vi ser at det fungerer veldig bra. Situasjonen får oss til å tenke nytt, sier partner Gisle E. Årnes.

FRI RETTSHJELP-DUGNAD

Det er ikke bare de forretningsjuridiske firmaene som er på tilbudssiden. Advokatforeningen tilbyr gratis arbeidsrettslig bistand til sine medlemmer, og da foreningens publikumstilbud Advokatvakten ble stengt over hele landet, tok blant annet Østfold og Follo krets og Buskerud krets grep.

I byene Sarpsborg, Fredrikstad, Halden og Hobøl tilbyr advokater nå gratis telefonrådgivning.

— Nå er det desto viktigere med et lavterskeltilbud som fungerer, sier leder av Østfold og Follo krets, Lars Winsvold.

I Buskerud stilte nylig tjue av kretsens advokater opp på en fellesdugnad for å tilby fri rettshjelp.

— Den gode responsen blant medlemmene sier noe om viljen blant advokatene til å bidra med sin kompetanse i den nasjonale dugnaden, sier kretsleder Gabrielle Lilleeng Asmyhr. •

ERLEND WESSEL CARLSEN
var frem til utgangen av 2016 redaksjonssjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008 til 2016. Han har vært kommentator i Advokatbladet siden 2017.

- Takler du en korona-krise, håndterer du sikkert en annen krise også

Det er vanskelig å finne sammenligninger til krisen vi står midt oppe i. Men sammenligninger vil komme i etterkant.

KOMMENTAR: ERLEND WESSEL CARLSEN

Tre milliarder kroner i inntektsbortfall som følge av pandemien — som er bransjens eget estimat, ifølge Advokatforeningens undersøkelse i slutten av mars - høres skremmende ut. En omsetningsnedgang på femten prosent er kjipt, men levelig, og et lavt tall, sammenlignet med mange andre bransjer. Advokatbransjen har resultatmarginer på helt opp mot femti prosent både for store og små, så den samlede bunnlinjen blir etter alle solemerker pen også i år. En permitteringsgrad på 8 prosent (22 hvis man inkluderer varsel om permittering) er selvsagt også fæle tall, men langt unna mange andre bransjer.

Men en gruppe tåler ikke sammenligningen. De minste. Advokatene som driver for seg selv, en del innenfor strafferett og de som jobber på rettshjelpsats. Her er langt flere på felgen. Gapet mellom de store og de små vokser seg stadig større. Noen kan hente seg inn igjen når vi er tilbake til normalen og klientene er tilbake i manesjen, mens andre må kanskje ha hjelp selv for å kunne hjelpe andre. Kriminaliteten — levebrødet til strafferettsadvokatene - forsvinner ikke under krisen, men i søken etter mer robuste forretningsmodeller forsvinner kanskje noen av dem i stedet?

Pandemiens effekter sammenlignes også med finanskrisen. Enorme verdier forsvant, aksjemarkedene stupte og det var restruktureringer i større grad enn børsnoteringer. Det var kanskje ansettelsesstopp, men ikke inntektsstopp. Det var brems, men ikke full stans. Det var krisepakker da også, og usikkerhet, men den favnet ikke like bredt.

Nå står nesten alt stille. Under tidligere kriser har enten nye markeder vokst frem, eller så har oppgang i det ene (konkurser og insolvens) erstattet nedgang i noe annet (emisjoner og børsnoteringer). Men når myndighetene fryser alt av unødvendig aktivitet, utsetter alt som kan utsettes og ber folk om å være hjemme og skole sine egne barn, da begrenses verdiskapningen. Og de ringvirkningene rammer naturligvis også advokatbransjen. Alle advokater kan ikke representere Norgesgruppen, Netflix og Vinmonopolet, og de andre som klarer seg godt gjennom krisen.

Og der noen advokatfirmaer permitterer, forsøker andre seg med andre alternativer. Det er lett å la seg begeistre av Selmers kostnadsfrie korona-tjeneste, Thommessens koronabibliotek eller SANDS' «corona task force». Dette er nye måter å gjøre seg attraktiv på, nye veier å sysselsette folk på og å bygge fremtidige relasjoner på. Det gir ikke umiddelbar klingende mynt i kassen, kanskje ikke på sikt heller. Men tiltakene viser endringsvilje og -hurtighet, og at man er kapabel til å snu seg rundt. Nybrottsarbeid og små stunt som gir tilbake til samfunnet er en kombinasjon stappfull av karma.

I en ideell verden gjorde alle som Wiersholm, som sikkert ikke er alene i bransjen når de sier at «målet er å komme gjennom denne perioden uten permitteringer». For det sender et signal hvis man i år etter år har hatt hundrevis av millioner kroner på bunnlinjen, og så går rett til permittering når de administrativt ansatte går arbeidsledige noen måneder. Vi har allerede sett tilsvarende i idretten, og det har endt med dype riper i lakken og flauere rettetter.

En trygghet gjennom krisen vil garantert sende firmaene til topps på omdømmelister, som for eksempel hvor studentene ønsker å jobbe. For takler du en korona-krise, da håndterer du sikkert en annen krise også, og da heier du kanskje også på en mamma- eller pappaperm. For er det noe advokater og advokatfirmaer kan, er det å sammenligne seg med andre. Det er ikke bare hva man selv gjør, men hva de andre gjør. Og

et eventuelt overskudd i 2020 kan ikke smake like godt hvis man har permittert en rekke ansatte. For all del; det finnes helt klart tilfeller der man har kommet frem til løsninger som passer alle parter, men sett utenfra, så er det hvem permitterte og hvem gjorde det ikke. Også her vil sammenligningene komme.

Trolig vil det komme et knippe enda sterkere og mer sammensveisede gjenger ut på den andre siden. Gapet blir trolig større mellom de største og de litt mindre, kanskje vil de som permitterte sakke akterut sammenlignet med de som klarte å la være. Klientene kommer tilbake når hverdagen kommer tilbake. Men det gjør sammenligningene også. De som klarer å forene best practice før og under krisen vil være hvasse i etterkant.

Ser man forbi krisen er jeg sikker på at det vil komme gode innovative løsninger og tjenester ut av den. I tillegg vil kanskje en del firmaer ønske å jobbe frem litt mer robuste modeller så de slipper å permittere i fremtiden, mens noen helt sikkert vil få nye perspektiver på jusen — eller livet — og ta mer dramatiske valg. •

Ansatte advokater er LØNNSVINNERNE

- Advokater ansatt i advokatfirmaer hadde en **lønnsvest** på 4,5 prosent, i snitt 12.200 kroner, fra 2018 til 2019.
- Bedriftsadvokater hadde samtidig en **lønnsvnedgang** på minus 0,8 prosent, i snitt 9.700 kroner.
- Organisasjonsadvokater hadde en **lønnsvnedgang** på minus 4,4 prosent, tilsvarende 45.700 kroner i snitt.
- Offentlig ansatte advokater hadde en **lønnsvnedgang** på minus 4,2 prosent, eller 38.200 kroner i snitt.

TEKST: NINA SCHMIDT

De ette kommer frem i Advokatforeningens lønnsundersøkelse fra 2019. Tallene viser nominell lønnsvekst eller real-lønnsnedgang.

Fjorårets tall viser at det altså er ansatte i advokatfirmaer som kommer best ut, og spesielt advokater uteksaminert i 2014. Disse hadde en nominell reallønnsøkning fra 2018 til 2019 på 77.399 kroner, som tilsvarer 10,4 prosent. Nummer to på topp-listen er advokater som tok eksamen i 2012, med en økning på 8,2 prosent.

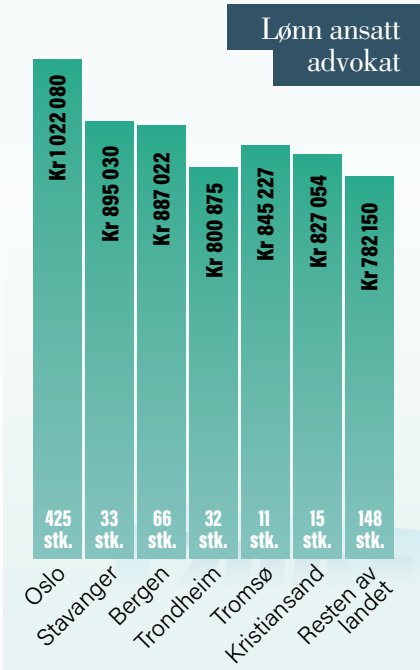
Eldre advokater ansatt i advokatfirmaer, derimot, hadde en lønnsnedgang på minus 5,5 prosent, tilsvarende drøye 66.000 kroner.

I snitt vokste lønnen fra 2018 til 2019 for ansatte advokater med 1,3 prosent.

Også advokatfullmektiger i advokatfirmaer hadde en nominell reallønnsøkning på i snitt 0,5 prosent i fjor.

DE ELDSTE TAPER

Også blant bedriftsadvokater, organisasjonsadvokater og offentlig ansatte advokater er det de eldste som trekker gjennomsnittet ned. Bedriftsadvokater som tok eksamen før 1980 hadde en reallønnsnedgang på minus 8,8 prosent. For organisasjonsadvokater med eksamen på åttitallet var nedgangen minus 14,2 prosent og for offentlig ansatte advokater minus 29,4 prosent.

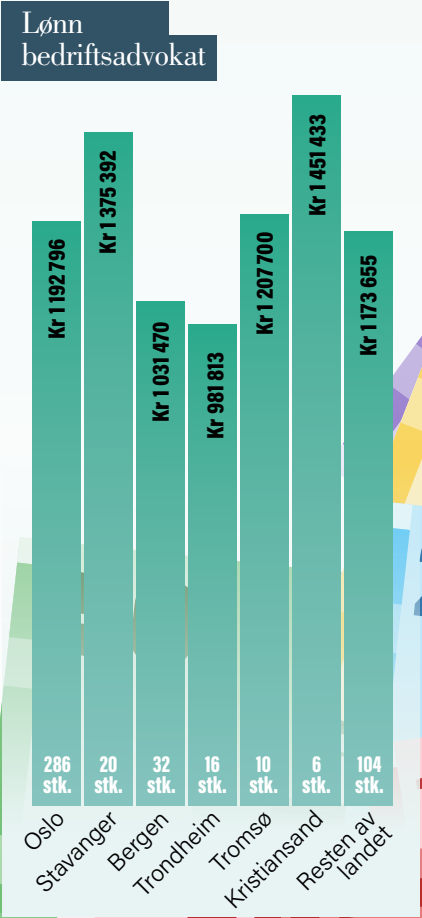
Lønnsvinnerne her er bedriftsadvokater som tok eksamen i 2012, som opplevde en lønnsvekst på hele 19,2 prosent, og organisasjonsadvokater som tok eksamen i 2010 (+ 10,7 prosent). Offentlig ansatte advokater opplever nedgang over hele linjen, bare kullene med eksamen fra 2000 til 2004 opplevde en oppgang, men det var bare på snau 0,3 prosent.

Sett under ett, har alle ansattadvokater og fullmektiger hatt en gjennomsnittlig negativ inflasjonsjustert lønnsutvikling fra de siste åtte årene på minus 0,5 prosent.

NY JOBB LØNNER SEG

Advokatforeningen har også regnet på hva advokater tjener på å bytte jobb, og konkluderer med at det normalt lønner seg. Snittet for 173 advokatfullmektiger som byttet jobb fra 2018 til 2019 er et reallønnsopp på nærmere femti tusen kroner, eller 5,5 prosent.

Advokatfullmektiger som ble advokater, økte i snitt lønnen med 9 prosent. Advokater som sluttet i bedrift, organisasjon eller det offentlige for å bli advokat i et advokatfirma, økte sin lønn med i snitt 3,7 prosent.

Lønn 2019 for ansatte advokater fordelt på stillingstype og eksamensår

Eksamensår	Advokat ansatt i advokatfirma				Bedriftsadvokat		Organisasjonsadvokat		Offentlig ansatt advokat	
	Sum lønn	Antall	Median	Bonus, %	Sum lønn	Antall	Sum lønn	Antall	Sum lønn	Antall
Før 1980					1 145 800	5				
1980-89	1 144 000	11	1 200 000	5 %	1 354 862	30	1 099 798	19	898 400	8
1990-99	1 149 687	67	1 088 000	11 %	1 307 525	144	1 045 722	78	925 052	29
2000-04	1 110 253	85	1 090 000	21 %	1 254 774	85	1 022 420	39	899 523	21
2005-09	1 007 841	151	950 000	12 %	1 120 867	119	972 702	33	849 668	15
2010	930 562	47	850 000	10 %	1 034 156	27	906 380	5	*	
2011	969 127	60	880 000	17 %	970 500	10	840 875	8	820 750	4
2012	945 500	46	898 500	12 %	996 294	17	*		*	
2013	850 264	58	830 000	15 %	902 857	14	786 750	4	*	
2014	820 257	58	800 000	15 %	773 215	14	*		*	
2015	775 561	59	760 000	15 %	*		*		*	
2016	728 834	62	700 000	12 %	*		*		*	
2017	632 855	25	609 000	7 %	*		*		*	
Gjennomsnitt	939 114	730	869 000	14 %	1 181 777	474	1 004 269	198	877 846	93

* Færre enn 4 respondenter
Median = Midterste verdi i besvarelsene

Lønn 2019 for advokatfullmektiger fordelt på stillingstype og eksamensår

Eksamensår	Advokatfullmektig i advokatfirma				Fullmektig i bedrift		Fullmektig i organisasjon		Offentlig ansatt fullmektig	
	Sum lønn	Antall	Median	Bonus, %	Sum lønn	Antall	Sum lønn	Antall	Sum lønn	Antall
1990-99	660 417	6	702 500	1 %	*		*		*	
2000-04	794 444	9	860 000	6 %	725 600	5	*		*	
2005-09	749 789	20	672 000	10 %	828 857	7	*		792 250	4
2010	*				*		*		*	
2011	654 778	9	750 000	5 %	732 000	5	*		*	
2012	637 308	13	650 000	4 %	716 800	5	*		*	
2013	666 721	20	635 000	5 %	636 667	6	*		*	
2014	682 889	18	625 000	12 %	651 056	9	*		*	
2015	659 120	27	630 000	14 %	*		*		*	
2016	629 403	53	600 000	7 %	606 250	8	582 125	8	*	
2017	611 553	104	611 400	7 %	613 310	21	569 700	6	*	
2018	560 742	144	550 000	6 %	548 154	16	*		*	
2019	550 330	88	545 000	7 %	*		*		*	
Gjennomsnitt	606 154	513	702 500	7 %	661 910	89	675 720	37	745 450	12

* Færre enn 4 respondenter
Median = Midterste verdi i besvarelsene

– Medisinen kommisjonen foreslo ville fått veldig store konsekvenser. Det alternative forslaget er mer balansert, og tar mange hensyn, sa klimaminister Sveiung Rotevatn da regjeringens eget forslag ble lagt frem på en pressekonferanse, der justisminister Monica Mæland og statsrådene Linda Hofstad Helleland og Kjell Ingolf Ropstad også var til stede.

VIL BEHOLDE 69 RETTSSTEDER

– Hensynet til lokale domstolers samfunnsnytte viktigst

– Det er billigere at en dommer forflytter seg, enn at alle andre gjør det, sier justisminister Monica Mæland (H).

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT og THEA N. DAHL

Det blir ingen ting av Domstolkommisjonens varselede, massive kutt i antall domstoler, dersom regjeringens eget, alternative forslag til ny domstolstruktur blir vedtatt.

Regjeringen ønsker å beholde samtlige 69 rettssteder i Norge, men redusere antall rettskretser fra 60 til 22. Antall sorenskrivere vil bli kraftig redusert, og mange rettssteder vil få felles ledelse.

– Vi ønsker å gi folk tilgang til domstoler over hele landet. Domstolkommisjonens forslag har fått mye kritikk. Vi må ta innover oss at domstolene er et viktig tilbud for folk. Det er heller ikke gratis for vitner, politi og barnevern å reise og tilbringe tid borte, sier justisminister Monica Mæland (H).

39 RETTSSTEDER

1. oktober i fjor la Domstolkommisjonen frem sin første delutredning med forslag om å kutte antall rettskretser fra dagens 60 til 22, med 30 rettssteder.

Forslaget har møtt stor motstand fra både advokater og politikere. Antallet domstoler må henge sammen med hva som er samfunnets behov, understreker Mæland.

– Domstolene skal ikke bare tjene selve domstolen, men hele befolkningen. Å ha større og mer kompetente enheter er viktig. Der du har en tingrett, har du veldig ofte også et advokatkontor, sier Mæland.

ØNSKER LOVENDRING

For å sikre at antall rettssteder opprettholdes og bemannes,

vurderer regjeringen endringer i domstolloven. – Dette for å sikre at ingen rettssteder kan legges ned uten politisk behandling. Vi skal aldri blande oss inn i domstolens arbeid, men må kunne ha en mening om struktur og tilgjengelighet for befolkningen, sier Mæland, som mener regjeringens forslag vil styrke domstolene.

– I dag står en rekke av rettsstedene tomme deler av tiden. Når man får en samlet ledelse i en større rettskrets, kan det gjøres fornuftige prioriteringer. Saker kan legges til rettssteder der det er ledig kapasitet, og trekkes fra der det er køer.

– FANTASTISK

Blant advokatene møter regjeringens alternative forslag både ris og ros.

– Dette er fantastiske nyheter, selv om det er mange uklarheter som det må jobbes med, sier Trude Marie Wold, advokat på Sortland og leder av Midt-Hålogaland krets.

Også advokat Aslak Runde i Advokatfirmaet Thallaug på Lillehammer er positiv.

– Med dette følger regjeringen opp kommisjonens forslag om større enheter. Samtidig ivaretas hensynet til en desentralisert domstolstruktur. Dette viser at utplassering og organisering av domstolene handler om mer enn bare effektivisering og sentralisering, sier Runde.

– DÅRLIG LØSNING

Steinkjer-advokat Theo Dretvik møter forslaget med skepsis.

– Det er mye bedre, men jeg tror likevel at det bare er starten på en mer vesentlig sentralisering på sikt. En slags mellomperiode som gir regjeringen bedre tid til å oppnå det de ønsker likevel.

Han er skeptisk til rettssteder uten fysisk tilstedeværelse fra domstolledelsen.

– Tar man utgangspunkt i politireformen, viser dette seg som en dårlig løsning. Det har ført til en merkbar nedgang i

22 rettskretser

– Trenger sterke fagmiljøer

Domstolkommisjonens leder, Yngve Svendsen, ønsker ikke å kommentere de store forskjellene i forslagene til kommisjonen og regjeringen.

– Domstolkommisjonen har kommet med sitt forslag til ny domstolstruktur. Gjennom dette styrkes rettssikkerheten, fortsatt høy tillit til domstolene sikres, og bedret ressursutnyttelse. Større og mer fleksible organisasjoner med sterke fagmiljøer er nødvendig for å oppnå disse målene, sier Svendsen.

Han understreker at departementets forslag om 22 rettskretser ivaretar dette, og er det samme som fra flertallet i kommisjonen.

– Departementets forslag om at alle dagens rettssteder skal opprettholdes, er annerledes enn kommisjonens. Kommisjonen har avgitt sin innstilling, og jeg har ingen kommentarer utover å vise til den.

– Jeg håper det blir en god og engasjert høringsrunde, slik at grunnlaget for til slutt å ta den endelige beslutningen blir best mulig, sier Svendsen.

aktivitet og stillinger hos det lokale politiet her. Jeg er redd for at det samme vil skje med domstolene.

– IKKE EN GLADSAK

Sorenskriver i Senja tingrett, Frank Kjetil Olsen, mener regjeringens forslag til ny domstolstruktur er et «konstitusjonelt problem».

– Det var neppe lovgivers tanke at domstollovens regler om fastsettelse av «rettskretsgrenser» noen gang skulle bli brukt i et forsøk på å nedlegge to tredjedeler av landets tingretter, skrev han i et debattinnlegg kort tid etter at forslaget var et faktum.

Han utdyper overfor Advokatbladet at han mener regjeringens forslag åpenbart ikke er en gladsak for distriktene.

– Jeg tror at man hadde kommet langt uten tvangssammenslåing av domstolene, hvis man heller hadde landet på en løsning hvor domstolene frivillig kunne slå seg sammen

av praktiske hensyn. Da tror jeg at man ville kommet godt i mål med struktur. Dette ville også ha vært lettere å få gjennom både hos domstolen og politikere – uten at det ble presset nedover hodet på folk, sier Olsen.

HØRING MED SPØRREUNDERSØKELSE

I starten av mars ble de to forslagene sendt på høring, led-saget av en kort spørreundersøkelse med fjorten spørsmål, hvor man skal si seg enig eller uenig i at Domstolkommis-jonens forslag gir et dekkende bilde av utfordringene domsto-len står overfor.

Videre blir man bedt om å være enig eller uenig i at kva-litet, tilgjengelighet og effektivitet er de overordnede hen-synene som bør ligge til grunn ved utformingen av ny dom-stolstruktur.

Høringsfristen var 2. mai, men er blitt utsatt som følge av korona-situasjonen til 2. juni, opplyser Justisdepartementet. •

Mekling seiler opp som et alternativ til domstolsbehandling på en rekke samfunnsområder, og advokater bør ha en sentral rolle, mener Advokatforeningen. Foreløpig er mekling i støpeskjeen, men potensialet kan være enormt.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL
OG HENRIK SKJEVESTAD

NOEN GANGER KAN MEKLING LØSE ALT

ARBEIDSRETT

NABO- KONFLIKT

BYGG OG ANLEGG

BARNESAKER

Meklingskonferansen samlet flere hundre deltagere i Oslo.

– Det er fortsatt lite kunnskap der ute om hva mekling egentlig er, og litt skepsis blant mange om hva det kan løse og ikke kan løse, sier Morten Tveten.

For et par år siden rådet det høyt konfliktnivå i bygg- og anleggsbransjen. Prosjekter og kontrakter til flere milliarder kroner var involvert. Dette var bakgrunnen for at Advokatforeningen tok initiativ til å institusjonalisere mekling som et konfliktløsende verktøy, og i 2019 var Meklingssenteret på plass både med sekretariat og egen nettside – mekling.no. Med seg på laget har foreningen ti bygg- og anleggsaktører; Nye veier, Bane Nor, Statsbygg, Entreprenørforeningen Bygg og anlegg, Nelfo, Maskinentreprenørenes Forbund, Rådgivende Ingeniørers Forening, Arkitektene, Statens Vegvesen og Standard Norge. I tillegg til universitetene i Oslo og Bergen.

FREDELIG I BJØRVIKA

Det gigantiske Bjørvika-prosjektet er et eksempel der mekling er blitt brukt aktivt for å spare både tid og penger for å løse konflikter utenom rettsvesenet. Totalkostnaden på prosjektet var flerfoldige milliarder, og for hver av de store kontraktene som ble signert, ble det opprettet et eget konflikt-løsningsråd. I løpet av prosjektperioden ble flere titalls konflikter meklet i rådene. Samtlige ble løst, og rettsvesenet ble aldri involvert.

I starten av mars var rundt to hundre personer samlet for å delta på Meklingskonferansen, som ble arrangert for første gang gjennom et samarbeid mellom Universitetet i Oslo og Juristenes utdanningssenter (JUS).

– Det er behov for å utvikle dette. Jobben er ikke ferdig. Dette er en del av et totalsystem og vi må samarbeide, sa advokat Morten Tveten, leder av Meklingssenterets sekretariat da han innledet.

Ifølge Mekling.no fungerer mekling like godt for privatpersoner som for næringslivet, og inklude-

rer alt fra nabofeider til nettopp milliardkontrakter – altså alle rettsområder utenom strafferett.

– Til syvende og sist handler mekling om å forebygge tvister, sa Tveten.

MEKLING LITE BRUKT

Morten Tveten forteller at det har vært en utfordring å få tak i gode meklere som er kvalifisert og egnet.

– En jobb vi står overfor nå, er å øke kompetansen. Samtidig er det flere store aktører som sliter med å få resultatet godkjent bakover og oppover internt, ettersom mekling ikke danner et tvangsgrunnlag, slik som en dom.

Siden mekling er konfidensielt bidrar det heller ikke til utvikling av rettspraksis og setter ikke presedens, sier Tveten.

– Mye handler også om tradisjon. I Norge nyter domstolene høy tillit og er lett tilgjengelig, mens mekling er lite brukt. Inntil nylig har vi ikke hatt et tilgjengelig sted for informasjon om mekling. Nå håper vi selvsagt at dette vil endre seg.

EN TREDEL AV PRISEN

– På samme tid er mekling også frivillig, noe som kan være en utfordring om partene ikke er villig til å komme til forhandlingsbordet. Da hender det at man ikke kommer i gang fordi skepsisen er for stor.

Det er heller ikke i alle saker at mekling egner seg, påpeker Tveten.

– Eksempelvis ved uenigheter om lovforståelse eller ved grunnlovsspørsmål, eller andre komplekse saker hvor man må ha domstolsavgjørelse, midlertidig forføyning og slike ting – da kommer mekling til kort.

Meklingssenteret anslår at mekling koster om lag en tredjedel av en runde i domstolen.

Demper presset på domstolene

Camilla Bull, partner i Lin Advokater

FELT: Familie-, barne- og arverett

– Å få gratis sakkyndig inn i utenrettslig mekling er interessant i et restanseperspektiv fordi det nå er saker som utsettes som følge av koronautbruddet. Det er allerede press på å få løst barne- og familiesaker i domstolene, og økt bruk av utenrettslig mekling på et tidlig stadium vil kunne frigjøre både saler og kapasitet.

– Jo tidligere man kommer inn i konflikten, jo større er sannsynligheten for å løse saken. En raskere løsning vil klart være til barnets beste, og er det overordnede hensynet.

– Trygger usikre foreldre

Anniken Qvale, advokat i fellesskapet Advokat Oslo

FELT: Familie-, barne- og arverett

– Jeg opplever ofte i meklinger for familievernkontoret at foreldrene med små barn, det vil si med barn opp til fire, fem år, er usikre på om den ordningen de mekler seg frem til er bra for barna. Da hadde det vært greit for dem å ha en sakkyndig som de kunne henvende seg til. Disse foreldrene er riktignok ofte enige.

– Mekler bare i trygge saker

Per Kåre Sky, professor i jordskifte og eiendomslag ved Norges Miljø og biovitenskapelige universitet og professor II ved Institutt for byggfag på Høgskulen på Vestlandet.

FELT: Nabotvister i jordskifteretten

– Når man lykkes i å mekle nabokonflikter føler man virkelig at man har gjort en god jobb. Særlig eiendomsgrenser og veisaker egner seg godt for mekling. Eiendomsgrensene har ofte vært etablert av lekfolk frem til 1980, og bevisene er gjerne uklare. Sakene om veier har ofte høyt konfliktnivå, samtidig som partene er avhengig av å samarbeide i fremtiden om eksempelvis vedlikehold og fordeling av utgifter.

– En utfordring med rettsmekling i dag, er at det dessverre mekles for lite. Forliksgraden har variert fra cirka åtti til nitti prosent siden 2012. Det betyr at vi ikke tar nok risiko – vi mekler bare i trygge saker.

– I saker med komplekse partsforhold kan mekling være vanskelig. Det er også tidkrevende å måtte vente på offentlige tillatelser, hvis det er nødvendig for at forliket skal la seg kunne gjennomføre. Et utenrettslig alternativ til jordskifteretten kan fort også bli dyrere. I jordskifteretten får man innmål, merket og tinglyst grensen, og en avgjørelse samtidig.

– Færre profesjonelle parter er involvert, så kostnadene presses ned. Man slipper å vente på den offentlige domstolsbehandlingen, partene står friere til å påvirke både prosess og løsning, sier Tveten.

LOVPÅLAGT

På spørsmål om hvorfor voldgift foretrekkes fremfor domstolsbehandling, er det spesielt tre årsaker som peker seg ut; effektiv behandling, spesialiserte aktører og ikke minst – en ikke-offentlig behandling av konflikten.

– Det handler mye om tradisjon og tilliten til domstolen her hjemme, i tillegg til at det i andre land har vært bedre tilrettelagt enn i Norge. Flere steder er det eksempelvis lovpålagt at man må prøve mekling før man går til domstolene. I Norge har også voldgift vært et dyrt og lite tilgjengelig alternativ. De er mer drevne på alternativ tvisteløsning i de øvrige nordiske landene, forklarer Tveten.

EN OPPLAGT OPPGAVE

Tveten erkjenner at noen nok vil se på mekling som en konkurrent for den tradisjonelle advokatvirksomheten, men han mener likevel at alternative tvisteløsninger er et viktig supplement til domstolene.

– Jeg tror det fremdeles vil være mer enn nok saker som vil gå for retten.

Advokatforeningens støtte er helt sentralt for et velfungerende meklingscenter, understreker han.

– Det er viktig at foreningen støtter opp om

dette prosjektet for å få ned konfliktnivået i flere saker. Samtidig har det en samfunnsøkonomisk side også. At dette er en oppgave for advokater er i mine øyne helt opplagt. •

Ber om 40 millioner til Mekling.no

Fem tunge bransjeorganisasjoner som representerer 358.000 ansatte ber regjeringen om å bevilge 40 millioner kroner til Mekling.no som følge av korona-pandemien.

«Korona-krisen har ført til en situasjon hvor vi erfarer økte konflikter i bygg-, anleggs- og eiendoms-næringen. Samtidig er apparatet som normalt håndterer konflikter kraftig nedskalert», heter det i brevet fra de fem organisasjonene.

De fem er NELFO (elektro-, ekom- og heisbedriften), Maskinentreprenørenes forbund, Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg, Rådgivende Ingeniørers Forening og Rørentreprenørene.

«Vi er alvorlig bekymret for utviklingen. Vi har derfor tatt et felles initiativ for å tilrettelegge konfliktløsning gjennom Mekling.no som sammen med resten av byggenæringen er vårt felles senter for utenrettslig konflikthåndtering. Vi ber om medvirkning til dette fra myndighetene», heter det i brevet.

De fem påpeker at mange av konfliktene i næringen «skapes eller økes grunnet de myndighetstiltak som er iverksatt for å ivareta liv og helse i korona-krisen. Tiltakene skaper stor usikkerhet i forhold til pågående og kommende kontrakter».

7 grunner til at det mekles for lite

Er det å akseptere mekling egentlig et tegn på svakhet, eller en innrømmelse av at man har en dårlig sak? Og fører mekling til mindre inntjening for advokatene?

På Meklingsseminaret pekte forretningsadvokat Ola Nisja på flere årsaker til hvorfor mekling ikke benyttes i større grad. Han er leder av Wikborg Reins fagområde for kontraktsrett og entrepriser, og har skrevet en fagbok om alternativ tvisteløsning.

Advokat Ola Nisja håper at Meklingssenteret kan bidra til å gjøre utenrettslig mekling mer populært.

1 Mangel på kunnskap

– Alle kjenner til at mekling finnes, vet at metoden kan løse tvister, og at den gir god mulighet for partene til å spare både tid og kostnader. Men det er ikke sikkert kunnskapsnivået er høyt nok om alle mulighetene som ligger i mekling. Vi er ikke flinke nok til å benytte fleksibiliteten i mekling, mente Nisja. Han mener voldgiftprosesser er et godt eksempel på dette, og viser til at klienter i undersøkelser har uttrykt at advokater ikke er gode nok til å ta opp mekling som et mulig tvisteløsningsalternativ når en voldgiftsprosess er i gang.

3 Et tegn på svakhet

Advokater kan være av den oppfatning at å foreslå mekling gir helt gale signaler. – Er det å akseptere mekling egentlig et tegn på svakhet, eller en innrømmelse av at man har en dårlig sak? Selvfølgelig ikke – men en del oppfatter det nok fortsatt slik.

5 Ingen dommer som tar avgjørelsen

– Er det fordi partene selv må ta ansvar for resultatet, i motsetning til hva som er tilfelle når saken går for domstolene eller voldgift? Dette tror jeg helt klart er en reell grunn til at mekling ikke brukes i en del saker som etter sin art egner seg for mekling. Men ifølge Nisja er det en opplagt fordel med mekling at partene beholder kontroll over resultatet.

For få meklere?

– Ja, vi bør ha flere meklere. Her har Meklingssenteret en viktig jobb å gjøre. Meklingsutdanningen er løftet og vi vil få flere sertifiserte meklere. Ifølge Nisja handler det blant annet om å være flink til å velge riktig mekler, samtidig som partene må ha nok meklere å velge mellom.

2 Prosessrisiko

– Rådgiverne er kanskje ikke gode nok til å vurdere og formidle prosessrisikoen. Men i mekling kan man spille på prosessrisikoen, og finne frem til mer fleksible løsninger enn i domstolene – der man enten vinner eller taper. Det er mange andre fordeler også, for eksempel er det en utbredt – og etter mitt skjønn riktig oppfatning – at en meklet løsning er bedre for fremtidige relasjoner enn en dom, sier Nisja.

4 Manglende kontraktregulering

– Vi er ikke flinke nok til å gjøre mekling til en plikt. Det kan man med fordel gjøre i en rekke kontrakter.

6 Mindre inntjening for advokatene?

Mange advokater er skeptiske til mekling fordi de frykter lavere inntekter. – Dette argumentet kjenner ikke jeg meg ikke igjen i. Hvis vi som advokater gir partene råd fordi det skal lede til større inntjening for oss, forleder vi jo klientene.

En hekk kan ofres for å få fjernet et tre

Nabokrangler er særlig godt egnet til mekling. At det kan trekkes inn elementer utenfor selve stridens kjerne, gir større rom for å komme til en minnelig løsning begge parter kan leve med.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Det mener Randi Bull, partner i Bull & Co., sertifisert mekler og medlem av Advokatforeningens meklingsutvalg.

– Hvis man er i en nabotvist der den ene parten mener et tre skygger, kan man eksempelvis bli enige om å trekke inn flere elementer. Løsningen kan da bli at den ene parten tar ned treet mot at den andre parten beskjerer hekken, sier Bull.

Mange av sakene hun selv har meklet har dreid seg om fast eiendom, både boliger og fritidseiendommer.

RETTSSAKER BELASTER

– Når jeg bistår parter i en mekling, opplever jeg ofte at klientene i forkant gir uttrykk for at de mener at de har en så god sak at om de ikke får det som de ønsker, så vil de gjerne ta saken hele veien til retten. Men hvis saken så får en minnelig løsning, gir mange uttrykk for at de faktisk opplevde tanken på en

rettssak som svært belastende, sier Bull.

Hun har også meklet mange arvesaker, eksempelvis saker der det har vært uenighet om hvem som skal kunne få rett til å overta foreldrenes hytte som del av sin arv.

– Hvis flere av søknene ønsker å overta samme eiendommen vil det fort oppstå konflikt. Ofte vil det ikke være aktuelt at de skal eie hytten i sameie, nettopp fordi det allerede er en konflikt mellom dem, sier Bull.

Nylig meklet hun en sak med to søsken som har arvet hver sin hytte.

– Den ene hytten har en tinglyst rett til brygge på naboens eiendom, mens den andre hytten ikke har tilgang til bryggen. Søknene er uenige om hvem av dem som skal arve denne rettigheten til brygge på naboens tomt, sier Bull.

Gjennom mekling har hun forsøkt å finne en løsning hvor den som arver bryggerrettigheten gir den andre en rett til adkomst på bryggen.

– Dessverre har ikke saken latt seg

– I andre land er mekling mye mer brukt enn her i Norge, sier Randi Bull.

gjøre å forlike i minnelighet, og det er nå mulig at det blir en rettssak. Jeg tenker at dette er en typisk sak som burde ha vært forlikt. Saken har skapt en stor konflikt mellom søknene, forteller Bull.

UTFORDRENDE Å PROMOTERE

Hun erkjenner at det har vist seg noe mer utfordrende å promotere mekling enn Meklingsutvalget så for seg. Nå håper hun både advokater og klienter i større grad får øynene opp for denne formen for tvisteløsning.

Noen advokater vil ifølge Bull kanskje tro at mekling vil undergrave deres virksomhet, og være redde for å miste prosedyreoppdragene.

– Dette kan nok stemme for noen, men samtidig vil mange parter uansett være avhengig av å bli bistått av en advokat under meklingen også. Vi tror derfor at det fortsatt vil være stort behov for advokatbistand ved mekling. Uansett bør ikke advokatens egne interesser styre hvilke råd de gir sin klient, understreker Bull.

– Erfaringsmessig er det et stort behov for advokatbistand i samfunnet. Frykten for at mekling vil undergrave advokatens arbeid er neppe reell. Det er viktig at vi nå klarer å gjøre mekling mer kjent både for publikum og advokatene. •

! Meklingsutvalget

Utvalg opprettet av Advokatforeningen som arbeider for utbredelse og utvikling av advokatmekling, samt promotering og kvalitetssikring av meklingsarbeid.

Disse sitter i utvalget: Geir Frøholm i SANDS (leder), Randi B. Bull i Bull & Co, Tore Lerheim i Hombles Olsby, Ronny Lund i Wiersholm, Ola Ø. Nisja i Wikborg Rein og Morten Tveten i SANDS.

Gratis psykolog trekker barnesaker til domstolene

Fordi domstolene tilbyr gratis psykolog-hjelp i barnesaker, trekkes foreldrekonfliktene dit, selv om mekling ville ha vært en bedre og mer konfliktdepende løsning, mener advokater og meklere.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Domstolene dynges ned i foreldrekonflikter. I 2014 utgjorde foreldres krangel om samvær 16 prosent av alle sakene som kom inn for domstolene.

Foreldretvister burde i langt større grad vært løst utenfor domstolene, mener Ingeborg Tønnessen, leder av Rettshjelpsutvalget. Utvalget utreder rettshjelpsordningen, og skal levere sin utredning i slutten av april.

Den erfarne mekleren Dag Røed, advokat i Horten, og tidligere partner i advokatfirmaet Haraldsen og Bydal i

Tønsberg, tar til orde for å bruke mekling i mye større grad i foreldretvister.

Røed er utdannet mekler blant annet fra Harvard, og holdt innlegg om mekling i barne- og familiesaker på Meklingskonferansen i Oslo i mars.

TRYGGERE MEKLING

I dag finnes det totalt 29 sertifiserte meklere innen barne- og familiesaker. Røed er en av dem.

— Jeg synes absolutt at utenrettslig mekling egner seg i disse sakene. Samtidig ser jeg at mange advokater tar barnesaker til tingretten. Hvorfor gjør

de det? Jo, for da får de et ferdigsnekret opplegg med sakkyndige. Man får hjelp. Hadde man også flyttet psykologen inn i utenrettslig mekling, tror jeg det hadde løst veldig mange av sakene. Vi kan ikke stikke under stol at mekling er en psykologisk prosess, sa han.

Ifølge barneloven § 61, første ledd, kan dommeren under saksforberedelsen i en foreldretvist oppnevne en sakkyndig for å klargjøre forholdene i saken, og snakke med foreldrene og barnet hver for seg.

— I det forberedende møtet i domstolen blir det oppnevnt en sakkyndig, betalt av staten, som kommer med synspunkter. Å ha med en som er god til å se samspill, lese barnets reaksjoner, hvordan foreldrene reagerer — alt dette skaper tryggere og bedre mekling, utdyper Røed overfor Advokatbladet.

BARNETS STEMME

Røed tror man kunne spart både sam-

”

Klienten har ikke råd til noe annet enn domstolen.

funnet og partene for mye ressurser ved å innføre gratis sakkyndig i mekling også utenfor retten.

— Ikke for å være i konkurranse med retten, men domstolene har veldig mange barnesaker. Det ville fritatt dem for en god del, og partene ville ha vært spart for rettsprosessen. Ikke bare med tanke på penger, men også rent følelsesmessig. Det har samtidig en egenverdi at man selv er med på å finne en løsning, sier Røed.

— *Tror du flere ville benyttet seg av utenrettslig mekling i barnesaker om det hadde vært en gratis sakkyndig involvert?*

— Ja, det er jeg helt sikker på. Barn har en egen stemme, og det er viktig å få den stemmen frem. Jeg kan snakke med barnet og det går fint det, men jeg er ikke psykolog, svarer Røed.

— Den sakkyndiges rolle spiller inn også her — å få til en konstruktiv dialog med barnet. Man skal vite en god del om barn. Sakene jeg har meklet sammen med en psykolog har gått veldig bra. De sakkyndige gir et vesentlig bidrag inn i meklingsprosessen.

MÅ LØSES RASKT

Hans første bud er å komme tidlig inn i sakene.

— For at konflikten ikke skal hardne er det viktig å få løst saken så fort som mulig. Mekling er en rask, vennlig og billig prosess for partene — ikke minst for barnet. Jo før vi kommer inn, jo bedre er det. Få saker har et like høyt konfliktnivå som barnesakene. Dette stiller høye krav til mekleren og meklerens håndtering av konflikten. Å bli oppfattet som nøytral er helt essensielt, men utfordrende.

Tillit og gode relasjoner til partene er avgjørende i familie- og barnesaker.

— Kjernen er å finne frem til hva som er partenes interesser.

BØR LIKESTILLES

Advokat og tidligere stortingsrepre-

sentant for Ap, Ane Sofie Tømmerås, jobber i Østfold-firmaet Fru Justisia, og er leder for Foreningen for sertifiserte meklere. Hun mener spørsmålet om sakkyndige koker ned til politisk vilje.

— Med en erfaren utenrettslig mekler og en god sakkyndig, er det ingen grunn til at utenrettslig mekling skal fungere dårligere enn opplegget i domstolen. Hvis det bare er vilje til å flytte deler av sakkyndig-kostnaden fra domstolen til utenrettslig mekling, har jeg stor tro på at det ville blitt et vellykket prosjekt — noe som igjen ville ha avlastet domstolen, sier Tømmerås.

Selv mekler hun ikke barne- og familiesaker utenfor retten, nettopp fordi hun ikke føler seg kompetent til å gjennomføre det på en god måte uten en sakkyndig.

- PROSESSDRIVENDE

— Det er klart, jeg kan jo hente inn en god psykolog som partene dekker, men da snakker vi helt andre kostnader. Særlig for fri rettshjelpssaker bør begge deler, både mekler og sakkyndig, kunne bli dekket av det offentlige — også i utenrettslig mekling, sier hun.

Partene kan ha krav på fritt rettsråd, men timene er ikke tilstrekkelig, mener Tømmerås.

— Fritt rettsrådstimer blir brukt opp på et blunk. Har man ikke en løsning da, må man til domstolen og søke fri sakførsel, fremfor å ta turen til en mekler. Klienten har ikke råd til noe annet enn domstolen. Det er prosessdrivende at mekling ikke dekkes av fri rettshjelp.

INGEN ENDRING PÅ GANG

Lederen av det regjeringsoppnevnte Rettshjelpsutvalget, som nå gjennomgår rettshjelpsordningen, opplyser til Advokatbladet det ikke vil komme forslag fra dem om at utenrettslig mekler og sakkyndig skal kunne bli dekket av rettshjelpsmidlene.

— Rettshjelpsutvalget kommer hel-

ler til å foreslå mer rom for rettshjelp utenfor domstolene, sier utvalgsleder Ingebjørn Tønnessen.

Advokatforeningen mener Dag Røed kommer med et godt forslag.

— Dersom det er riktig at det er tilbudet om gratis psykologbistand som gjør at noen parter går til domstolene, kan det absolutt være en mulighet å vurdere gratis psykologbistand også ved mekling utenfor domstolene, sier generalsekretær Merete Smith, som også er medlem av Rettshjelpsutvalget. •

Dag Røed har erfaring både som advokatmekler, rettsmekler og som mekler for det offentlige.

470 millioner

Rettshjelp-ordningen koster om lag 700 millioner kroner årlig. Mer enn to tredeler, det vil si drøye 470 millioner kroner av rettshjelpsmidlene, går til barnevernsaker og foreldretvister, mens den siste tredelen går til saksområder som psykisk helsevern, utlendingssaker, arbeidsrett, husleierett og personskadeerstatning. Kilde: Ingebjørn Tønnessen, dommer i Oslo tingrett, og leder i Rettshjelpsutvalget.

Forlik i syv av ti saker i domstolen

- I 2015 kom det inn 2657 foreldretvister i norske tingretter. Foreldretvistsaker er saker som omhandler foreldreansvar, hvor barnet skal bo, og samvær.
- Foreldretvistene utgjorde totalt 16 prosent av alle saker som kom inn for domstolene i 2014.
- I syv av ti foreldretvister etter barneloven inngås det forlik.

Kilde: Rapporten Domstolsbehandling av foreldretvister (2016)

»

– Våre eiere meklet ti tusen saker i fjor

Forsikringsselskapet Help har inngått et pilotprosjekt i samarbeid med Meklingscenteret om mekling av privatrettslige saker.

TEKST: NINA SCHMIDT

17.000 innkomne saker i 2019

Familierett: **7480** saker

Fast eiendom: **3230** saker

Arverett: **2890** saker

Kjøp: **2210** saker

Annet: **1190** saker

Kilde: Help

”
Vi har et enormt sakstilfang av saker som vi mener er veldig godt egnet for advokatmekling.

Vi ønsker en smidig måte å løse konflikter på, sier konsernadvokat i Help, Heidi D. Stubberud, som leder samarbeidet fra Helps side.

– I går fikk vi for eksempel inn en sak om en campingvogn som kjøperen ønsket å ta i bruk nokså umiddelbart, men der det var en konflikt med selger knyttet til fukt. Kunden ønsket en hurtig løsning. I stedet for at advokater ble satt til å skrive brev frem og tilbake, sendte vi den over til Meklingscenteret. I dag er partene blitt kontaktet av mekler, og allerede i morgen kan konflikten være løst, sier Stubberud.

Pilotprosjektet som er inngått med Meklingscenteret hadde oppstart i mars, og varer i første omgang ut juni måned. Så skal erfaringene evalueres, både kundenes og forsikringsselskapets.

KAN TAKKE NEI

– I piloten har vi valgt å fokusere på saker om arv og skifte, samboeroppgjør, nabosaker, husleierett, kjøp og salg av båt og bil, samt håndverkertjenester. Vi er i utgangspunktet veldig positive til mekling, og tror at mekling er et godt konfliktløsningsverktøy som våre kunder kan ha nytte av i mange type saker, sier Stubberud.

I samarbeid med Meklingscenteret er det utviklet en informasjonspakke til kundene om meklingstilbudet, og kundene står helt fritt til å takke nei til mekling.

– Vi har et enormt sakstilfang av saker som vi mener er veldig godt egnet for advokatmekling. Vi erfarer at en del av disse sakene tar lang tid å løse på vanlig måte, og ser det som en del av vårt samfunnsansvar å bidra til at sakene får en rask løsning. Og når Advokatforeningen har et senter med profesjonelle, sertifiserte meklere, opplever vi at mekling er praktisk gjennomførbart, sier Stubberud.

Å bygge synergier og å samarbeide om å utvikle kompetanse innen mekling, er også interessant for Help, forteller hun.

MEKLET TI TUSEN SAKER

Helps eiere, den tyske Arag-gruppen, ser et stort potensial i mekling.

– Bare i 2019 meklet eierne våre ti tusen saker. Mekling er mye mer utbredt i mange andre

Help dekker kostnaden til meklere i ordningen for begge partene. Dersom meklingen ikke lykkes, vil parten som har forsikring i Help fortsatt ha rett til advokatbistand, sier konsernadvokat Heidi D. Stubberud.

land, spesielt i Sør-Europa. Det er mye erfaring å hente derfra. Arag-gruppen fjernmekler nesten alle sakene sine, enten på Skype eller telefon. Første gang vi luftet ideen for advokatmeklere her hjemme, var svaret at «det gjør man ikke». Men nå, midt i korona-tiden, er jo alle blitt bedre på digitale plattformer, og mange ser at fjernmekling faktisk er mulig, og i mange saker en fin tilnærming, sier Stubberud.

En sak som nylig ble meklet over telefon her i Norge, handlet om et arveoppgjør der arvingene ikke hadde snakket sammen på lenge, men bare hatt kontakt pr. brev.

– Mekleren ga tilbakemelding til oss om at partene opplevde telefonkonferansen som positiv, og at det ikke var så ille som de trodde å skulle snakke sammen. Å finne en løsning som begge parter kan godta og gå videre med, gjør at man blir ferdig med saken, sier hun.

Et viktig moment for Help er at det nå finnes en sertifisert meklingsordning med profesjonelle og svært kompetente meklere.

– Tidligere i år inviterte Meklingscenteret til et møte mellom oss og meklere med fagkompetanse innenfor pilot-områdene der vi presenterte Help og våre sakstyper, og snakket om hvordan vi jobber, hvilke type klienter vi har, og vår filosofi om å gjøre advokattjenester tilgjengelig for alle. Vi mener at mekling er en forlengelse av denne filosofien. •

Tidligere justitiarius Tore Schei mener at advokater må ta større ansvar for å bringe mekling på banen

TEKST: NINA SCHMIDT

– Advokater er i førstelinje, og kan komme med forslag til hvordan konflikter skal finne sin løsning. Her hører mekling i høy grad hjemme som et alternativ, sier Tore Schei.

Han var høyesterettsjustitiarius fra 2002 til 2016, og var leder av Tvistemålsutvalget som fremla utkast til ny tvistelov og lov om voldgift-er. Han er også medforfatter av kommentarutgaven til tvisteloven.

Rettsmekling var etablert som en forsøksordning da Tvistemålsutvalget ble nedsatt. Utvalget foreslo at ordningen ble gjort permanent, og foreslo regler om rettsmekling i det lovutkastet som utvalget utarbeidet. Dette ble fulgt opp i det videre lovarbeidet.

– Rettsmekling skjer innenfor domstolsystemet, og kan få saken avgjort under saksforberedelsen. Særlig praktisk er rettsmekling i tingretten. En fremforhandlet løsning på et tidlig stadium vil også reflekteres i sakens omkostninger, sier han.

STØRRE BELASTNING

Schei er svært positiv til privat mekling utenfor domstolene.

– Generelt er det alltid fint når partene kommer til enighet, og begge føler at de har funnet en løsning de kan leve med, fremfor å måtte gå gjennom domstolsapparatet. Det er jo for mange en belastning i en helt annen grad enn mekling.

Domstolsbehandling er for mange både emosjonelt krevende og tar tid, poengterer han. – Og det koster penger. Nå vil jo ikke en mekling heller være gratis. I de aller fleste tilfeller vil det kunne gjennomføres på en rimeligere måte enn domstolsbehandling, sier Schei.

For at meklingen skal foregå på en skikkelig måte, er det viktig at meklere har innsikt og kompetanse, understreker han.

– Mekleren må ha kunnskap om de faktiske og rettslige spørsmålene som saken involverer.

UKJENT FOR MANGE

Mekling har ikke fått det gjennomslaget som det burde ha fått, mener Schei.

– Det synes jeg egentlig er litt rart. Det er nok mange privatpersoner som ikke er klar over dette alternativet, men om det oppstår en tvist av litt betydning, vil man jo ta kontakt med en advokat for å rådføre seg, og da bør meklingsalternativet komme på bordet, sier Schei.

Spesielt i bygg- og anleggsbransjen benyttes mekling og voldgift i stor grad.

– Mekling kan bidra til å rydde tvisten, til å hive ut slagg og småtterier, og bidra til en løsning, selv om man ikke kommer til et fullstendig fremforhandlet resultat, sier Schei.

RETTSUTVIKLING

Han er ikke bekymret for at mekling gir mindre rettsutvikling, slik som kan være tilfelle ved voldgift. – I de aller fleste tvister som er aktuelle å mekle, er det veldig langt mellom saker som har prinsipiell betydning. Som regel gjelder det å få fastlagt et faktum, som for eksempel om en håndverkstjeneste er faglig forsvarlig utført eller ikke.

Ved voldgift er det avgjort en del saker som har offentlig interesse, mener han.

– Det er i og for seg en uheldig side ved voldgift at det er partene som avgjør spørsmålet om offentlighet. Men det er mitt inntrykk, og jeg har hatt en del voldgift etter hvert, at det er en tendens til at partene i større grad blir enige om offentlighet, sier Schei. •

Bygg- og anleggsbransjen mekler milliard-prosjekter

Veiutbygging og jernbane, boligkomplekser og utvidelse av kjøpesentre. Store bygg- og anleggsprosjekter løser konflikter med prosjektintegrert mekling. Målet er null uløste tvister.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL og HENRIK SKJEVESTAD

Cathrine Murstad, juridisk fagansvarlig og advokat i Nye Veier.

Kari S. Noer, fagsjef for kontrakter i Bane NOR.

Nye Veier og Bane NOR er byggherrer som forvalter utbyggingsprosjekter for flerfoldige milliarder årlig.

Bane NOR omsatte i fjor for rundt 18 milliarder kroner, og har Norges største portefølje av fastlandsprosjekter. Nye Veier jobber nå med å bygge 700 kilometer vei på tjue år med en budsjetttramme på totalt 150 milliarder kroner.

Dette innebærer mange kontrakter, mange parter og ikke minst — risiko for konflikter.

— Vi setter som mål for hver kontrakt at vi skal ende opp uten noen uløste tvister når vi er ferdig med prosjektet, fortalte Cathrine Murstad, juridisk fagansvarlig og advokat i Nye Veier under vårens Meklingskonferanse.

Nye Veier benytter såkalt prosjektintegrert mekling, bedre kjent under navnet «PRIME». Byggherre og partene setter i samarbeid sammen et eget meklingsutvalg eller PRIME for hver kontrakt som signeres. Utvalgets jobb er å forebygge konflikter mellom partene fortløpende i prosessen.

— Det er kompleksitet i store prosjekter. Det er mange grensesnitt. Det som er det banale, men like fullt sentrale, er å sørge for å etablere en god, løpende dialog med fokus på å løse tvister underveis. Det er så enkelt, men like fullt så vanskelig, sa Murstad.

STORE MULIGHETER

Med PRIME skaper man en arena for å løse spørsmål før de blir utfordrende, utfordringer før de blir problemer og problemer før de blir tvister, sa Murstad.

Normalt består PRIME'ne i Nye Veiers prosjekter av en advokat, en jurist og en ingeniør med anleggsteknisk bakgrunn.

— Det typiske er at disse holder faste møter hvert kvartal, uavhengig av om det er noen tvister å ta tak i eller ikke. Dette for å få fortløpende oppdatering og ha dialog underveis. I tillegg holdes det møter ad hoc når spørsmål oppstår. Det legges veldig til rette for en åpen og tillitsbasert dialog.

Murstad understreker at de ved konflikter prøv-

— Noe av det mest givende jeg har jobbet med

Advokat Harald S. Kobbe leder PRIME'n, eller det prosjektintegrerte meklingsutvalget, for Nye Veiers utbygging av E6 Innlandet, og synes arbeidsformen er konstruktiv og verdifull.

TEKST: THEA N. DAHL

— Jeg har jobbet som advokat siden 1979, og dette er noe av det desidert mest givende jeg har drevet med. Dette er profylaktisk, eller forebyggende juss. Det handler om å unngå tvister framfor å få dem løftet frem og behandlet i formelle fora som domstoler eller voldgift. Den store fordelene med PRIME er at man kan følge prosjektet over tid, og man lærer både det, utfordringene og menneskene å kjenne, sier Harald S. Kobbe.

Nye Veier bygger en 86 kilometer lang firefelts motorvei fra Kolomoen sør for Stange i Hedmark til Øyer, et veiprojekt som knytter sammen kommunene i Mjøs-området. Strekingen Kåterud — Moelv skal stå ferdig i 2020. Det er totalentreprenørene Hæhre Entreprenør og Veidekke Entreprenør som står for utbyggingen.

— Dette er to store påfølgende kontrakter, den ene fortsetter der den

andre slutter. Det er også to forskjellige entreprenører, begge med totalentrepriser, som har ulike utfordringer underveis. I så store prosjekter som dette oppstår det alltid uforutsette omstendigheter som man må ta hånd om, sier Kobbe.

— Mens det i det ene prosjektet har vært tilstrekkelig med fire ordinære møter i året, har det i den andre kontrakten vært behov for flere ekstraordinære møter hvor vi har gått inn i til dels krevende spørsmål, forteller han

EKSTERN PART VIKTIG

Partene er gjennomgående veldig fornøyd med hvordan PRIME-arbeidet fungerer, forteller han.

— De verdsetter spesielt å ha et forum for kommunikasjon og dialog om utfordringer med noen som står utenfor prosjektet, men som samtidig kjenner det godt. Det å satse på og sikre en best

mulig dialog mellom partene er en av de viktigste funksjonene PRIME har, etter mitt skjønn.

Ifølge Kobbe påvirker PRIME-arbeidet kommunikasjonen mellom partene også utenom møtene.

— Vår erfaring er at vi ofte diskuterer et spørsmål eller et krav i en PRIME-sammenheng. Partene legger frem sine syn, og PRIME stiller spørsmål og gir kommentarer. Etter dette blir partene ofte enige om en løsning på egenhånd. De får da med seg noen innspill i den videre kommunikasjonen som jeg tror gjør dem i stand til å se på sine egne argumenter med noe større grad av skepsis, og på motpartens med en større grad av forståelse.

I utbyggingen av E6 Innlandet nærmer sluttoppgjørene seg raskt. Kobbe mener det er høyst realistisk at de kommer i mål uten gjenstående tvister mellom partene. •

ver å unngå at meklingen blir forstadiet til en potensiell rettssak.

— Det er viktig at PRIME'n er et sted der partene får hjelp til å finne frem til felles løsninger. Uansett hvor betent det blir, vil ikke utvalget gå inn og fatte en avgjørelse, men heller hjelpe partene med å finne løsninger.

— Vi har høstet opploftende erfaringer, og har ferdigstilt tre prosjekter så langt, uten at vi sitter igjen med noen uløste tvister, sa Murstad

MÅ EIE SAKEN

Også Bane NOR har god erfaring med bruk av PRIME i store bygg- og anleggsprosjekter.

— Men man må passe på at partene eier sin egen sak og at saken ikke blir advokatdrevet, sier fagsjef for kontrakter i Bane NOR, Kari S. Noer.

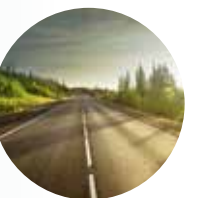
— God kommunikasjon mellom partene er en forutsetning, også for prosjektene settes i gang. Man må bli enige om hvordan man skal opptre ved konflikter før de oppstår, sa hun.

Noer mener utenfra-perspektivet fra en nøytral tredjeperson tilfører mye verdi til en betent konflikt.

— Selv om mekling ikke alltid fører til en løsning der og da, har vi opplevd at det likevel fører til et forlik senere i prosessen, sa hun. •

Ny vei til én milliard

En ny vei skulle bygges og kostnadsrammen var én milliard. Partene etablerte et konfliktløsningsråd som fortløpende arbeidet for å forebygge og løse tvister underveis. Etter to år var prosjektet ferdig og ingen konflikter stod igjen uløst.

Fra tvist til løsning på tre dager

Under en større utbygging av et kjøpesenter, dukket det opp uventede problemer om forståelsen av hva postene beskrevet i kontrakten innebar. Dette endte i en sluttoppgjørstvist. Etter at det var tatt ut stevning og avgitt tilsvar, bestemte partene å oppnevne en sertifisert advokatmekler, samt en co-mekler med bransjeefaring. Etter tre dager med intens mekling var tvistepostene løst.

Meklet frem enighet etter boligmangler

I et mindre boligprosjekt var det tvist om en rekke påberopte mangler. Boligkjøperne fremmet kravene, og etter noe diskusjon ble partene enige om å engasjere en byggkyndig advokatmekler til å bistå i forhandlingene. Etter noen møter kom partene til enighet.

Kilde: Mekling.no

Advokatfirmaet Lagata er inspirert av vikingtidens skjoldmøyer, forteller Anne Cathrine Røed. Hun vil løfte frem kvinner innen entrepriserett.

– På tide å få flere kvinnelige oppmenn og voldgiftsdommere

Anne Cathrine Røed sluttet som partner i Grette for blant annet å satse på oppdrag som mekler, oppmann og voldgiftsdommer, og har kalt opp sitt nye nisjefirma etter en krigersk vikingkvinne.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

For å ta det siste først: Anne Cathrine Røed har gitt sitt ferske advokatfirma navnet Lagata. Det er norsk for norrøne Lagertha, en litterær figur og et bilde på vikingtidens skjoldmøyer, kvinner som kriget side om side med menn.

For også Røed går, på sitt vis, i krigen. I en melding på LinkedIn tidligere i år oppfordret hun til større bevissthet knyttet til ulik behandling av mannlige og kvinnelige eksperter i entreprisetviser.

«Det er nå på tide at kvinner i større grad trekkes inn som oppmenn og vold-

giftsdommere i entreprisetviser. Selv har jeg stått på Standard Norges oppmannsliste i mange år. Det har imidlertid vært begrenset med oppmannsoppdrag, selv om jeg er profilert, er meget juridisk kompetent og har lang fartstid fra arbeid med både små og store - og veldig store entreprisesaker. I slike

”

Jeg synes det er viktig å gå i bresjen for å få frem kvinner i det som har vært en mannsdominert bransje

oppdrag benyttes gjerne de samme personene om og om igjen, og jeg har til gode å se annet enn menn», skrev Røed.

«Det oppleves litt som «gutteklubben grei», uten at jeg med det mener å indikere at det faktisk er det», fortsatte hun, og fikk ros fra flere advokater for å løfte frem problemstillingen.

«Med dette oppfordres det til bevissthet rundt det å få frem en større bredde av begge kjønn i slike roller. Som innehaver av Lagata ser jeg det som et lite «kall» å fremheve de mange skjoldmøyer. I norrøn tid ble de anerkjent for å slåss på like fot med menn», avsluttet Røed.

LANDETS STØRSTE

Lenge var hun den eneste kvinnelige, norske advokaten nevnt i Legal500 i fagområdet «construction». Nå er entrepriserett et fagfelt med stor tilvekst og økt aktivitet, og flere kvinner har kommet til.

– Jeg synes det er viktig å gå i bresjen for å få frem kvinner i det som har vært en mannsdominert bransje, sier Røed.

Hun hadde jobbet 25 år som forretningsadvokat i større firmaer, de siste tretten årene som partner i Grettes entrepriseravdeling, da hun i fjor valgte å slutte for å starte et nisjefirma med særlig fokus på entrepriserett, rådgiverrett og foreldelsesrett.

– Jeg brenner for juss, og når man er entrepriseradvokat, er det nesten ikke noe bedre sted å være enn i Grette. Jeg har vært med å bygge opp Grettes entrepriseravdeling, som nå er landets største. Jeg trives veldig godt, sier Røed.

Da hun likevel valgte å satse på eget firma, var det blant annet for å kunne jobbe tettere på faget og klientene.

– Advokatfirmaenes organisasjonsform med team-modeller skaper større distanse mellom advokatene og klientene. Som partner har man mye administrativt ansvar. Nå kan jeg tilby mer personlig service, koblet til kvalitet og spisskompetanse.

Røed regnes som en av Norges frem-

ste eksperter på foreldelse, og er forfatter av en kommentarutgave til foreldelsesloven.

– Mange klienter kommer til meg på grunn av kunnskapen jeg har opparbeidet meg. Når de kommer til meg, så er det mine råd de vil ha. Jeg ønsker å gi hard core to-the-point-råd, og trenger ikke å bruke masse tid på utredning, hvis jeg allerede vet svaret. Jeg føler at klientene i større grad får det de etter spør når det er jeg selv som yter, sier Røed.

LIKER Å FORHANDLE

Røed ble sertifisert som mekler i tvisteløsning av Advokatforeningen i fjor høst.

– Entreprisesaker er spesielt godt egnet for utenrettslig tvisteløsning, og flere av standardkontrakten legger opp til prosjektintegreert meklings, såkalt PRIME. Det at jeg ikke har noen tilslutning til bestemte klientgrupperinger, slik de større firmaene gjerne har, håper jeg vil gjøre det attraktivt å benytte min bistand som voldgiftsdommer, mekler eller oppmann, sier Røed.

– Jeg ser at jussen ikke alltid gir de beste løsningene. Gjennom forhandling kan du komme frem til andre løsninger enn det som følger av rettsordningen. I forhandlinger har partene gjerne en relasjon som de skal fortsette å ha, og jeg synes det er veldig fascinerende å være en som tilrettelegger for gode løsninger i en konflikt, sier Røed.

Nå håper hun at utenrettslig konfliktløsning blir bedre kjent og mer benyttet.

LIVET SNUDD OPP NED

En annen årsak til at hun valgte en ny karrierevei, er at hun for noen å siden brått mistet mannen sin, og ble alenemor for to barn. Hendelsen fikk henne til å reflektere over sine valg.

– Når du er ung og nyutdannet, har du et eget engasjement og en nysgjerrig iver i deg. Når du blir eldre, blir du mer bevisst på at tiden er begrenset. Man vet jo ikke hva som venter bak neste sving.

Oppmann

En betegnelse om en fagperson som brukes som ekspert og konfliktløser. Benyttes til å løse tvister blant annet i bygg- og anleggsbransjen. Norges Standard har oppnevnt særskilt kvalifiserte oppmenn til en egen oppmannsliste. På listen står blant annet Anne Cathrine Røed, som én av seks jurister.

Jeg har fått respekt for at livet må leves her og nå, og er mer opptatt av å gjøre det jeg har lyst til.

Det siste halvannet året før hun sluttet i Grette, hadde hun fritak fra ordinære partneroppgaver for å fullføre fjerde utgave av foreldelsesboken, samt for å skrive en bok om rådgivning i bygg- og anlegg.

– Når du står i en hektisk jobbhverdag som partner, er det vanskelig å gjøre seg bevisste tanker. Du blir revet med av hverdagen og av gjøremålene, det er lite tid til overveielser og livsfilosofi. Men når du får det på avstand, ser du det med andre øyne. Jeg følte at jeg hadde endret meg, og at jeg ikke lenger hadde den iveren en slik partnerposisjon krever, sier hun.

Men hun ser ikke bort fra at motivasjonen til å jobbe med kolleger i et større fellesskap kommer tilbake.

– Jeg vil ikke utelukke det. Jeg er opptatt av ikke å brenne broer. •

Anne Cathrine Røed

- Regnes som en av Norges fremste eksperter på foreldelse og entrepriserett.
- Forfatter av boken Foreldelse av fordringer, kommentarer til foreldelsesloven og foreldelsesbestemmelser i spesiallovgivningen (Cappelen Damm, 2019), som i fjor kom ut i 4. utgave i to bind.
- Hun har også skrevet boken Byggeleder- og konsulentavtaler (Justinian, 2006).
- Boken Rådgiverrett, om rådgivning innen bygg- og anlegg er ventet i første halvår 2020.
- Røed har møterett for Høyesterett, og er også foredragsholder, blant annet for JUS.
- Hun var som student bokanmelder for skjønnlitteratur i VG.

Frykter at oppdrag skal forsvinne ut kontordøren

Dersom antall meklinger skal øke, må advokater endre holdning, og ikke føle at de gir fra seg levebrødet sitt.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier Bernt Hodne, advokat i Advokatfirmaet Hodne i Bergen og Stavanger, og sertifisert mekler.

Hodne har meklet i mange arbeidstviser og i saker om arv og skifte, og mener at langt flere saker burde løses ved hjelp av mekling.

Men mekling som tvisteløsningsalternativ er lite utbredt, og det kommer foreløpig få oppdrag via Meklingssenteret, forteller han.

— Jeg vil gjerne ha flere meklinger. Jeg liker mekling som konfliktløsningsmetode. Det er partene som eier resultatet, og det er partene som kommer til enighet. Dette betyr veldig ofte at det er lettere for dem etterpå å leve videre i et fellesskap, for eksempel på arbeidsplassen, eller i familien. Det er ikke en som har vunnet og en som har tapt, men man har funnet frem til en løsning mellom partenes utgangspunkter.

UAVHENGIGHET VIKTIG

En av årsakene til at så få advokater foreslår utenrettslig mekling av saker, kan være frykt for at oppdraget skal forsvinne ut kontordøren, tror Hodne.

Dersom advokaten, etter å ha satt seg inn i sa-

ken, foreslår utenrettslig mekling, må oppdraget overlates til en ekstern mekler. Dette fordi det kreves at meklerin er nøytral og ikke oppleves som representant for en av partene. Men om det er økonomisk rom for det, kan en part være representert av egen advokat under meklingen.

”

Jeg liker mekling som konfliktløsningsmetode. Det er partene som eier resultatet, og det er partene som kommer til enighet.

Advokater bør likevel bli flinkere til å bringe mekling på banen, som et alternativ til rettssak, selv om det i noen tilfeller kan føre til at man selv mister mulighet til å fakturere, mener han.

— Men dette vil kreve en holdningsendring, for sakene som kommer inn er levebrødet vårt. Når man først har fått inn en sak, føles det kanskje ikke riktig å overlate den til andre. Men

om partene får et godt resultat, blir de fornøyde, og en fornøyd klient kan fort generere mer arbeid, sier Hodne.

Klienter som tar direkte kontakt for å få en sak meklet, vil ikke sette meklerens uavhengighet på spill på samme måte, og slike oppdrag kan advokaten takke ja til, understreker han.

— Da er dette helt problemløst.

BESKYLDES FOR Å TA PARTI

Meklingene Hodne har hatt ansvar for, har stort sett vart i én dag. Han foretrekker at partene opp-

holder seg i hvert sitt rom, men at meklingen alltid starter med et felles møte.

— I møtet informerer jeg om prosessen i detalj. Jeg snakker også om følelsene som kommer til å bli satt i sving, og om at de helt garantert, i løpet av meklingen, vil føle at jeg har tatt parti med den andre siden. Så settes partene i hvert sitt rom, og jeg går mellom dem. De harde ordene får utløp, men de kommer bare til meg. I for eksempel en arbeidskonflikt kan det lette på trykket at både arbeidstaker og arbeidsgiver kan få sagt rett ut hva de mener, selv om ordene ikke formidles direkte til motparten.

I mekling er partene gjerne villige til å senke gardene og kravene sine, og de ender ofte opp med å være litt mer fleksible i sluttfasen, mener Hodne.

FÅR KJEFT

— Som mekler kan du føle at du får en god tone med meklingsdeltagerne i starten, og de føler at du er med dem, tror på dem, og viser stor forståelse. Men så, når det nærmer seg slutten, kommer den delen der du som mekler får litt kjeft fordi du oppfattes som å ha valgt den andre siden. Da hjelper det å vise til det du sa innledningsvis. Og når de blir enige, er ingen av partene helt fornøyd, men når de får senket skuldrene og kjenner at saken har sluppet, så dukker det gjerne opp en liten e-post i innboksen din som sier «tusen takk». — Det er veldig kjekt å få den eposten og feedbacken, når du vet at de i siste runde var litt sure, men likevel valgte å gi seg. Dette gjelder begge sider av konflikten, for stort sett krangler de om noe som er viktig, og da må du få dem til å løfte blikket.

ØKONOMISK LØNNSOMT

Arbeidskonfliktene er i nitti prosent av tilfellene oppsigelsessaker, forteller han.

— Noen arbeidsgivere forsøker seg på mekling før oppsigelse, og at det skjer i forkant er lurt. For veldig mange er det sårt og tøft å få en oppsigelse, enten det gjelder individuelle forhold eller forhold i virksomheten.

Det er vanligvis arbeidsgiver som vil betale for mekling i en arbeidskonflikt.

— Dersom man velger mekling og blir enige, så er det økonomisk veldig besparende. Det er ingen tvil om at mekling vil lønne seg for arbeidsgiver, sier Hodne.

UENIGE OM FORBEREDELSE

Han forteller at han har grei inntjening den dagen meklingen varer, men at mekling krever forberedelser.

— Meklerne strides om hvor mye man faktisk skal forberede seg. Noen vil ha en del informasjon og snakke med partene på forhånd, mens andre vil ikke det, her er det ulik praksis.

Selv synes Hodne det er greit å få litt skriftlig informasjon i forkant, men ønsker ikke å snakke mye med partene før meklingen er i gang.

Psykologisk forståelse er viktig for å lykkes som mekler, sier Bernt Hodne.

Bernt Hodne

- Advokat Bernt Hodne har lang erfaring som mekler og har både bistått parter og vært forhandlingsleder.
- Som advokat jobber han med arbeidsrett, eiendom, entreprise, kontrakts- og familierett, og har kontor i både i Bergen og Stavanger.
- Han har tidligere jobbet som organisasjonsadvokat i Sammenslutningen av fagorganiserte i energisektoren.

— Man må passe på rollen; man er ikke en av partenes advokat, men en nøytral mekler. Enkelte parter blir veldig ivrige, og ønsker å legge frem mye før meklingen begynner. Det kan være uheldig, sier Hodne.

IKKE JURIDISK NERDING

En mekler bør ikke være konfliktsky, og ha en god porsjon menneskekunnskap.

— Språket i mekling er annerledes enn i domstolene, det er ikke så mye juss og paragrafer, prosedyrer og sluttinnlegg. Du må prøve å realitetsorientere partene underveis. Det er nok ikke alle jurister som egner seg som meklere.

Han håper på flere meklingssaker fremover.

— Vi blir ikke akkurat nedringt om meklingsaker. Noe er det jo, men dessverre for lite, synes jeg. Nå har Meklingssenteret inngått et samarbeid med Help, og det er et håp at det skal komme noen saker derfra, slik at erfaringen med mekling øker blant folk flest. •

64 meklere

I dag finnes det 64 sertifiserte meklere i Norge. De fleste er advokater, men det finnes også meklere som er psykologer, jurister og professorer. En av dem er Torbjørn Buer, som både er psykolog og direktør i JUS.

— Det er ikke særlig bra at det er jurister som håndterer de fleste konflikter – nettopp fordi de ikke har en egen utdanning eller kunnskapsbakgrunn om dette. Det er ingen utdanning som har en forrang på dette området, sa Buer under meklingskonferansen.

Alle meklere blir sertifisert gjennom meklingsakademiet, arrangert av Advokatforeningen, og blir her spesialtrent i konfliktløsning. Kurset varer over fem dager og munner ut i en eksamen.

— Å kunne håndtere konflikter er en type kompetanse du erverver deg gjennom livet. Det er en komplisert og sammensatt kompetanse. Det er ingen manual som følger deg som menneske i møte med kolleger, kjæreste, familie eller som part eller mekler i en konflikt, sa Buer.

— Jeg tror noen av de gode meklerne er de som klarer å lage mange perspektiver som fanger opp partenes interesser, relasjoner og roller.

Ny møteplass for unge forsvarere

Flere unge forsvarsadvokater har savnet et forum for ferske forsvarsadvokater. Nå samles de i det nye utvalget Yngre forsvarere.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Advokatfullmektig Fride Wirak er leder for det nye utvalget Yngre forsvarere. Hun er advokatfullmektig i Matrix Advokater i Oslo.

— Vår arbeidshverdag som forsvarere skiller seg vesentlig fra andre unge advokater, både når det gjelder det vi jobber med, klientkontakten — og særlig vi i firmaer der det er få fullmektinger. Til sammenligning har de gjerne en egen fullmektig-skole i de store forretningsjuridiske firmaene, sier Fride Wirak.

I styret har hun med seg nestleder Didrik Beck Rodarte (Advokatfirmaet Elden) og medlemmene Cathrin Sagen Aspaas (Advokat Henjum), Elin Grinde (Advokatfirmaet Wangberg), Marthine Høhrbye (Advokatene Berg & Ditlev Simonsen) og Kasper Grøtvedt Nilsen (Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson).

— Ettersom mange av problemstillingene vi står overfor ikke er aktuelle for

de rutinerne advokatene, kan det være vanskelig å nå ut med det vi er opptatt av, og det som er aktuelt for oss, understreker Wirak.

BIDRAR TIL OPPLÆRING

Målet er at Yngre Forsvarere både skal være en faglig og en sosial møteplass. Utvalget er opprettet i forståelse med Advokatforeningen og Forsvarergruppen, og har fått tildelt en egen sekretær fra Advokatforeningens sekretariat. De vil også bidra i utarbeidelsen av programmet til Forsvarergruppens årlige høstseminar på Sundvolden.

— Mitt inntrykk er at de fleste fullmektinger som jobber som forsvarer får begrenset med opplæring. Mange jobber i firmaer med få støttefunksjoner, og har travle sjefen, som ikke har ressurser til å legge opp et eget opplæringsprogram. Derfor opplever vi at prinsippalene våre er positive til dette initiativet, fordi det kan bidra til vik-

tig faglig påfyll i fullmektingstiden, sier Wirak.

Nestleder Didrik Beck Rodarte startet nylig som advokatfullmektig i advokatfirmaet Elden. Han håper Yngre forsvarere også kan bli en arena for å ta opp arbeidsvilkår.

— Mange vet ikke hva de kan kreve av lønn og andre vilkår, sier han.

DELER ERFARINGER

Ifølge Wirak er tilbakemeldingen fra flere unge i bransjen at de ikke kjenner andre som jobber som forsvarere.

— Da er det fint å ha et nettverk man kan henvende seg til med spørsmål om hvordan ting fungerer, og hva man kan forvente før man signerer kontrakt. Å være advokatfullmektig er en krevende jobb, både med tanke på arbeidsmengde, ansvar, og at man jobber mye alene. Derfor håper vi det vil være fint å kunne dele erfaringer i dette forumet, sier Wirak.

Hittil har utvalget om lag hundre medlemmer. De aller fleste har tilhold i Oslo. Men Wirak håper de også kan få med unge forsvarsadvokater fra andre deler av landet, og har allerede sett interesse fra unge forsvarere i Bergen.

Hun oppfordrer interesserte til å melde seg inn i Facebook-gruppen Yngre forsvarere. •

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Kontraktsrett: DNB tapte gruppesøksmålet fra 180.000 andelseiere i aksjefond

Høyesterett avsa 27. februar 2020 enstemmig dom - **HR-2020-475-A** - som gjaldt et gruppesøksmål mot DNB anlagt av Forbrukerrådet med krav om prisavslag på vegne av rundt 180.000 andelseiere i tre aksjefond i perioden 2010–2014. Spørsmålet var om forvaltningen av fondene hadde vært utøvd i strid med avtalen med andelseierne, og om det dermed forelå en mangel ved fondsforvaltningen som ga andelseierne rett til prisavslag i forvaltningshonoraret.

I avsnitt 86-128 går Høyesterett inn på hvilken forvaltning DNB hadde forpliktet seg til å levere, og oppsummerte dette slik i avsnitt 128:

«Fondets vedtekter og øvrig investorinformasjon innebar at DNB var forpliktet til å levere en aktiv fondsforvaltning hvor det ble tatt en relativ risiko som over tid verken lå i det øvre sjikt eller helt i det nedre sjikt målt mot referanseindeksen. Dette innebar at fondets sammensetning over tid måtte avvike i ikke ubetydelig grad fra referanseindeksens sammensetning for å gi andelseierne den finansielle risikoen – og dermed den muligheten for meravkastning – som de var forespeilet.

Også størrelsen på forvaltningshonoraret underbygde at andelseierne hadde en berettiget forventning om en slik aktiv forvaltning. Slik investorinformasjonen var utformet, hadde andelseierne heller ingen grunn til å tro at forvaltningen i betydelig grad ville skille seg fra andre sammenlignbare aktive fond når det gjaldt graden av aktiv forvaltning.»

I avsnitt 129-146 går Høyesterett inn på hvilken forvaltning DNB leverte, og konkluderte i avsnitt 146:

«Alt i alt er jeg kommet til at den forvaltningen DNB leverte i søksmålsperioden, ikke var i samsvar med de forpliktelsene som fulgte av avtalen med andelseierne, og at det derfor foreligger en mangel ved ytelsen. Jeg legger da størst vekt på at DNB Norge-fondene over tid ble forvaltet slik at bare en liten del av aksjeporteføljen ble investert avvike fra referanseindeksen, og at det systematisk ble tatt en svært lav relativ risiko. Graden av aktiv forvaltning var derfor markant lavere enn andelseierne hadde grunn til å forvente ut fra den investorinformasjonen som var gitt, uten at DNB har gitt noen begrunnelse som berettiger dette.»

Høyesterett kom følgelig, etter en konkret tolkning av fondsvedtektene og øvrig investorinformasjon, til at forvaltningen av fondene ikke hadde vært i samsvar med den inngåtte avtalen med andelseierne. Fondene var ikke forvaltet slik at andelseierne hadde fått den finansielle risikoeksponeringen – og dermed muligheten for meravkastning ut over fondenes referanseindeks – som de hadde betalt for.

Høyesterett fant videre at vilkårene for prisavslag var oppfylt, selv om det ikke var mulig å påvise en markedspris for den mangelfulle ytelsen (avsnitt 147-157). Prisavslaget ble skjønnsmessig satt til 0,8 prosent av det enkelte gruppemedlems fondsandel. DNB har opplyst at det samlet dreier seg om cirka 350 millioner kroner.

DNBs anke ble forkastet. Dommen, som er den første på dette området, er viktig for tolkningen av avtaler om fondsforvaltning mellom finansforetak og ikke-profesjonelle investorer.

Dommere: Kine Steinsvik, Espen Bergh, Aage Thor Falkanger, Ingvald Falch og Toril M. Øie.

Ny arvelov trer i kraft ved årsskiftet 2020/2021

LOV-2019-06-14-21 om arv og dødsboskifte (arveloven) trer i kraft **1. januar 2021**. Overgangsregelen på ett år i § 180 fjerde ledd vedrørende *pliktdelsarv* vil følgelig gjelde til 1. januar 2022. Se også andre overgangsregler i § 180.

Pasientskadeerstatning: Ny rekord

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) betalte i 2019 ut over 1074 millioner kroner i erstatninger til pasienter og pårørende etter feilbehandling. Ortopediske skader og kreft utgjorde den største andelen saker. Saksbehandlingstiden er redusert.

Endringslover:

1. MARS 2020 (SE OGSÅ NR. 2/2020)
Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2019-12-20-84 om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, delt ikrafttredelse, endringene i folketrygdloven § 11 A-4 (tilleggsstønader til arbeidsrettede tiltak) og § 15-11 (tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.v. for enslig forelder).

6. MARS/1. MAI 2020

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2020-03-06-2 om endringer i obduksjonsloven mv. (rettsmedisinsk obduksjon av drepte i veitrafikken og regulering av Statens vegvesens arbeid med ulykkesanalyser), delt ikrafttredelse: Lovens del II, del I i kraft 1. mai 2020. Det er innført **ny § 7a** med krav om at alle trafikkdrepte i veitrafikken fra 1. mai 2020 skal obduseres. Politiet kan fremme kravet i de tilfeller påtalemyndigheten ikke begjærer rettsmedisinsk obduksjon etter straffeprosessloven. Loven har også innført **ny § 51a** i vegtrafikkloven om Statens vegvesens arbeid med ulykkesanalyser og medfører at Statens ulykkesanalysegruppe (UAG) får tilgang til obduksjonsrapporten og saksopplysninger fra politiet som er nødvendig for gruppens arbeid. Endringene skal styrke både trafikksikkerheten og rettsikkerheten, og ikke minst være viktig for mange pårørende og etterlatte.

1. APRIL 2020

Finansdepartementet:

LOV-2019-17-20-98 om endringer i merverdiavgiftsloven, del I. Del II i kraft 1. januar 2020.

Det er innført ny § 7a om krav om at alle trafikkdrepte i veitrafikken fra 1. mai 2020 skal obduseres.

Eierseksjonsloven: Bytteordningen i § 26 om p-plasser

Eierseksjonsloven § 26 andre ledd har bestemmelser som pålegger eierseksjons-sameier å ha regler i vedtektene om bytteordning eller lignende, som sikrer at personer med nedsatt funksjonsevne får tilgang til tilrettelagte parkeringsplasser.

Bytteretten gjelder bare dersom seksjonseieren med nedsatt funksjonsevne allerede disponerer en parkeringsplass i sameiet. Bytteordningen er ment å være midlertidig, det vil si at retten faller bort når behovet ikke lenger er til stede, se Christian Fr. Wyller, Eierseksjonsloven Lovkommentar, 2020, side 191 pkt. 3.10. Et spørsmål er om bytteretten gjelder hvis det er kvalitative forskjeller på parkeringsplassene. Dette er ikke omtalt i forarbeidene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets tolkningsuttalelse **TUDEP-2019-4647-2** tar opp spørsmålet om den som har behov for tilrettelagt parkeringsplass, kan kreve at byttet skjer vederlagsfritt. Departementet mener at dette ikke uten videre kan kreves. For eksempel må den som må bytte fra seg sin tilrettelagte parkeringsplass hvor han/hun har etablert og bekostet en ladestasjon, kunne kreve at det etableres en ladestasjon på plassen som det byttes til, og at kostnadene forbundet med dette må bæres av den som får byttet til seg en tilrettelagt plass.

Rimelighetshensyn tilsier dette, og da bytteordningen er midlertidig, vil en eventuell verdiøkning i siste omgang også tilfalle den som eier plassen. I andre tilfeller må den som må bytte fra seg en plass i utgangspunktet tåle at plassen han får byttet til seg, har dårligere kvalitet, men at det går en grense for hva vedkommende må akseptere uten kompensasjon.

Det kan ifølge departementet for eksempel være rimelig at det gis en form for kompensasjon hvis man må bytte fra inneparkering til uteparkering. Jeg forstår for øvrig Wyller, op. cit. side 191, slik at han reiser spørsmålet om bytteretten overhodet gjelder i en slik situasjon, da man ofte har betalt ekstra for å kunne parkere i garasje. Han mener at da dette ikke er omtalt i forarbeidene, har man forutsatt at byttet skal skje mellom p-plasser som ellers er likeverdige.

Domstolene må nå trekke opp de nærmere grenser her, herunder om det kan kreves vederlag ved bytte, og når bytteretten eventuelt ikke gjelder.

Eierseksjonsloven: Reseksjonering uteareal

Når et tidligere fellesareal skal reseksjoneres og legges som tilleggsdeler til en eller flere seksjoner, kommer eierseksjonsloven § 21 til anvendelse. Det følger av § 21 første ledd andre punktum at vilkårene for seksjonering i § 7 gjelder «tilsvarende» ved reseksjonering. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i tolkningsuttalelse **TUDEP-2018-1050-2** tatt stilling til om vilkåret i § 7 tredje ledd om at hver boligseksjon må være en lovlig etablert boenhet, gjelder når sameiet søker om å reseksjonere, og reseksjoneringen kun handler om å fordele et uteareal mellom etablerte boligseksjoner, men der boligseksjonene ikke er godkjent som selvstendige boenheter etter plan- og bygningsloven. Dette var ikke noe krav etter eierseksjonsloven 1997. Departementet kom til at vilkåret i § 7 tredje ledd ikke behøver å være oppfylt når reseksjoneringen bare gjelder fordelingen av utearealer. Det ble vist til formålet med § 7 tredje ledd og lovens ordlyd, se innledningsordene «Ved søknad som gjelder boligseksjon ...». En fordeling av utearealer faller utenfor ordlyden her.

Strafferett: Hatefulle ytringer

Høyesterett avsa 29. januar 2020 to viktige avgjørelser som gjelder grenseganger for det offentlige ordskiftet. Dommene gir veiledning om forståelsen av straffeloven § 185, hvor første ledd lyder:

«Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring. Som ytring regnes også bruk av symboler. Den som i andres nærvær forsettlig eller grovt uaktsomt fremsetter en slik ytring overfor en som rammes av denne, jf. annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.»

Dommene i begge saker: Erik Møse, Aage Thor Falkanger, Knut Kallerud, Ingvald Falch og Cecilie Østensen Berglund.

Hatefulle ytringer på Facebook 1 – HR-2020-184-A

En 71 år gammel kvinne hadde skrevet følgende i et kommentarfelt på Facebook om en samfunnsdebattant: «Fandens svarte avkom reis tilbake til Somalia og bli der din korrupte kakkelakk.» Høyesterett kom til at ytringen rammes av straffeloven § 185 om hatefulle ytringer. Den alminnelige leser vil oppfatte den som en

svært grov krenkelse, med referanse til hudfarge og derved etnisk opprinnelse.

Høyesterett fastsatte straffen til betinget fengsel i 24 dager og en bot på 25.000 krone. Det var ikke grunnlag for ubetinget fengsel, slik lagmannsretten hadde kommet til, og som påtalemyndigheten hadde argumentert for.

Hatefulle ytringer på Facebook 2 – HR-2020-185-A

En 53 år gammel mann hadde kommentert flere innlegg i Facebook-gruppen «Fedrelandet viktigst» og blant annet skrevet «det er vel bedre at vi fjerner disse avskyelige rottene fra jordens overflate selv tenker jeg!!» og «ja de forsvinner den dagen disse steppe bavianene reiser dit de hører hjemme!». Ut fra sammenhengen ytringene var fremsatt i, fant Høyesterett det klart at den første kommentaren knyttet seg til muslimer, mens den andre kommentaren rettet seg mot mørkhudede mennesker. Begge uttalelsene ble ansett for å falle inn under straffeloven § 185 om hatefulle ytringer. Straff for slike uttalelser ville ikke svekke den frie eller åpne religionskritikken eller annen offentlig debatt som er vernet av

ytringsfriheten. Straffutmålingen i denne saken var ikke anket til Høyesterett.

Dommene slår fast at postulater i sosiale medier er like mye offentlige ytringer som de ville vært om de ble skrevet i avisen, fremført i kringkasting eller fremsatt i forsamlinger. Dette gjelder selv om forumet er en såkalt «lukket gruppe» på for eksempel Facebook. Høyesterett skiller også mellom legitim religionskritikk og krenkende angrep på grupper eller enkeltmennesker. Det er langt større toleranse for hva man kan si om en religion og en trosretning enn det man kan si om enkeltpersoner eller grupper som følger den.

Straff for slike uttalelser ville ikke svekke den frie eller åpne religionskritikken eller annen offentlig debatt som er vernet av ytringsfriheten.

Utlendingsrett: Omgåelsesekteskap

Etter utlendingsloven § 40 fjerde ledd «kan» oppholdstillatelse nektes på nærmere vilkår. Det fremgår av forarbeidene og rettspraksis at formålet med ekteskapet skal vurderes med utgangspunkt i nærmere angitte objektive momenter, jf. Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) side 190 og HR-2013-1358-A avsnitt 37.

Det er ikke grunnlag for å omtale ekteskap som rammes av bestemmelsen som proformaekteskap, med mindre det faktisk er tatt stilling til ekteskapets realitet. Derfor er omgåelsesekteskap et bedre begrep, jf. HR-2013-1358-A avsnitt 29. Dersom utlendingsmyndighetene har kommet til at vilkåret om oppholdsformål i § 40 fjerde ledd er oppfylt, må myndighetene ta stilling til om adgangen til å

avslå oppholdstillatelse skal benyttes, jf. «kan-skjønn» i bestemmelsen. Dette faller i utgangspunktet innenfor forvaltningens frie skjønn, jf. for eksempel LB-2013-196411.

Forarbeidene gir føringer for dette «kan-skjønn», se NOU 2004: 20 side 229 og Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) punkt 9.6.2.5. Ifølge forarbeidene skal oppholdstillatelse «som hovedregel» innvilges i nærmere bestemte tilfeller. Disse føringene er det sentrale hensyn ved skønnsutøvelsen, og som utlendingsmyndigheten har en plikt til å vurdere. Sivilombudsmannen har i **SOM-2016-413** presisert at det i den enkelte sak må tas stilling til om saken omfattes av føringene, og til hvilken betydning dette eventuelt vil ha.

Sivilombudsmannen publiserte 31. januar 2020 uttalelse **SOM-2019-617** som gjaldt avslag på familieinnvandring til ektefelle i Norge og etterfølgende utvisning på grunn av tilbakeholdte opplysninger om ekteskapsmotivene. Ombudsmannen kom til at det var begrunnet tvil om UNE hadde vurdert betydningen av føringen i forarbeidene til omgåelsesbestemmelsen i § 40 fjerde ledd, og UNEs begrunnelse for skjønn» oppfylte heller ikke kravene i forvaltningsloven § 25 tredje ledd. UNE hadde videre ikke vurdert alle sentrale hensyn ved avgjørelsen om adgangen til å utvise utlendingen i henhold til utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a. Det samme gjaldt skjønn» ved fastsettelsen av innreiseforbudets lengde.

»

NAV-skandalen

Første delutredning – **NUT 2020: 1 Trygd, oppholds krav og reiser i EØS-området** - fra granskingsutvalget, med professor Finn Arnesen som leder, er nå tilgjengelig i Lovdata Pro.

Tre spørsmål drøftes: Hvilke begrensninger EØS-retten setter for å gjøre rett til syke-, pleie- og avklaringspenger betinget av opphold på trygdestatens territorium, hvem som kan påberope slike begrensninger, og fra hvilket tidspunkt disse begrensningene har eksistert.

Utvalget konkluderte med at det kravet til forutgående samtykke som folketrygdloven oppstiller for adgangen til å motta arbeidsavklaringspenger, sykepenger el-

ler pleiepenger under opphold i en annen EØS-stat, må praktiseres i samsvar med EØS-rettslige begrensninger i de situasjoner der forordning 883/2004 kommer til anvendelse.

Utvalget mener derfor at det siden 1. juni 2012 har vært i strid med Norges forpliktelser etter EØS- retten og norsk rett, å nekte syke-, pleie-, og arbeidsavklaringspenger utelukkende med den begrunnelse at mottager befinner seg i en annen EØS-stat. Dette fordi folketrygdloven skal forstås med de modifikasjoner som følger av forordning 883/2004. Utvalget må også se nærmere på årsaken til at reglene kan være praktisert feil for

en større eller mindre gruppe siden innføringen av EØS-avtalen i norsk rett i 1994.

Når det gjelder anvendelsesområdet for forordning 883/2004 artikkel 21, kom utvalget til at begrepene «opphold» og «bosted» samlet sett omfatter alle former for tilstedeværelse. Enten «bor» man i et land, eller så «oppholder» man seg der. Noen tredje form for tilstedeværelse er det ikke rom for. Utvalget er således ikke enig med tidligere høyesterettsdommer Utgårds syn i «Trygdesaka – ein gjenomgang av dei grunnleggande rettsreglane». Han har hevdet at artikkel 21 har et snevrere anvendelsesområde enn en isolert lesning gir inntrykk av.

Strafferett: Straffutmåling for brudd på arbeidstidsbestemmelser

Høyesterett avsa 12. februar 2020 enstemmig dom – **HR-2020-358-A Veireno** – som gjaldt straffutmåling for omfattende brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om bruk av overtid. Straffen for daglig leder og styreleder i selskapet der overtredelsene var begått, ble vesentlig nedsatt fra lagmannsrettens dom og satt til fengsel i 120 dager.

Selskapet inngikk i 2015 avtaler om innsamling av husholdningsavfall i Vestfold og Oslo – henholdsvis Vestfoldprosjektet og Osloprosjektet. I begge prosjekter oppsto det tidlig problemer med gjennomføringen, og overtidsbruken var svært omfattende. Dette førte til at Arbeidstilsynet tidlig etter oppstart av oppdragene gjennomførte tilsyn som avdekket omfattende bruk av overtid, også utover det som er tillatt etter dispensasjon fra Arbeidstilsynet eller etter avtale med de tillitsvalgte.

Selskapet hadde i Oslo ikke avtale med fagforeningene om utvidet bruk av overtid. Høyesterett fant under tvil at overtredelsene i Osloprosjektet kunne henføres under arbeidsmiljøloven § 19-1 andre ledd. Det dreide seg om til dels alvorlige overtredelser. Bruddene var forsettlig og systematiske, de hadde skjedd over en viss tid og fortsatte etter Arbeidstilsynets første tilsyn. Tvilen hadde nær sammenheng med at brudd på arbeidstidsbestemmelsene ikke hørte under kjerneområdet for de overtredelsene man særlig tok sikte på å ramme ved en lovendring i 2015, da strafferammene i arbeidsmiljøloven § 19-1 ble forhøyet. Det var heller ikke tidligere ilagt fengselsstraff for denne type overtredelser.

Høyesterett viste ved den konkrete straffutmålingen til at forarbeidene ga begrenset veiledning for utmålingen. Hensynet til forutsigbarhet og likebehandling tilsa da at domstolene er varsomme med å endre straffen i for store sprang, men at domstolene står friere enn ellers til å skjerpe straffenivået for på denne måten å gjennomføre formålet med straffendringen. Allmennpreventive hensyn tilsa at det ble reagert med fengselsstraff. Dommen har betydning for straffutmålingen ved brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid.

Dommere: Kristin Normann, Arne Ringnes, Per Erik Bergsjø, Henrik Bull og Magnus Matningsdal.

Veitrafikkrett: Parkering i T-kryss

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 10. februar 2020 – **HR-2020-324-U** – tok stilling til anvendelsen av femmetersregelen i trafikkreglene § 17 nr. 1 bokstav b på parkering i «tverrstreken» i de såkalte T-kryssene.

Lagmannsretten hadde opphevet et parkeringsgebyr ilagt etter denne regelen. Ankeutvalget uttalte at femmetersregelen er absolutt, men at det i praksis er etablert et unntak fra den for parkering i «tverrstreken» i T-kryssene. Lagmannsretten hadde ikke tatt stilling til om det aktuelle krysset var et T-kryss, men lagt avgjørende vekt på om behovet for friskt slo inn eller ikke.

Dette var feil lovtolkning, og lagmannsrettens kjennelse ble opphevet. Utvalget uttalte i avsnitt 17: «Ved den nye behandlingen må lagmannsretten ta stilling til om unntaket for T-kryss får anvendelse i dette tilfellet, alternativt om unntaket har skapt en slik uklarhet om rettstilstanden at dette i seg selv gir grunnlag for å oppheve illeggelsen av gebyret.»

Kjennelsen viser vel at det kan være behov for å endre trafikkreglene § 17 nr. bokstav b, slik at bestemmelsen blir klarere.

Strafferett: Europeisk arrestordre

Høyesteretts ankeutvalg avsa 30. desember 2019 kjennelse – **HR-2019-2437-U** – som gjaldt spørsmål om overlevering etter arrestordreloven av en litauisk statsborger fra Norge til Skottland. En skotsk domstol hadde funnet ham skyldig i to voldsforbrytelser, men han møtte ikke til straffutmålingen. Han ble pågrepet i Norge på grunnlag av en europeisk arrestordre utstedt av skotske myndigheter. Ankeutvalget kom, som de tidligere instanser, til at vilkårene for overlevering til Skottland var til stede, jf. arrestordreloven § 14, selv om forholdene som lå til grunn for arrestordren, kunne straffes med fengsel på livstid.

Ankeutvalget kom til at en ordning som tillater prøveløslatelse på et hvilket som helst tidspunkt tilfredsstiller kravene i arrestordreloven § 11, og at overlevering til Skottland kunne skje.

Formålet med bestemmelsen er å unngå overlevering til en stat som praktiserer livstidsstraff på en måte som gjør at EMK artikkel 3, som forbyr tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff, krenkes. EMD i saken *Kafkaris mot Kypros* 12. februar 2008 har uttalt at en dom på livstidsstraff ikke i seg selv er i strid med forbudet mot tortur i EMK artikkel 3, men at dersom det ikke finnes noen mulighet, rettslig eller faktisk, for løslatelse, kan slik straff likevel tenkes å være i strid med torturforbudet. Kjennelsen er omtalt i EuroRett nr 3/2020.

Erstatningssak: Flere krav i samme sak – ansvarsgrunnlag/erstatningsutmåling

Høyesterett avsa 9. januar 2020 kjennelse i avdeling (dissens 4-1) – **HR-2020-35-A** – som gjaldt spørsmålet om de påståtte skadevolderne, som er saksøkt i en sak som de skadelidte har reist for å få fastsettelsesdom for erstatningsansvaret, kan fremme subsidært krav om erstatningsutmålingen.

De etterlatte etter en mann som døde på en arrangert tur til Kilimanjaro gikk til sak mot turselskapet, Hvitserk & Eventyrreiser AS, og guiden på turen. Det ble krevd dom for at selskapet og guiden var solidarisk ansvarlige for å dekke forsørgertapserstatning og oppreisningserstatning til de etterlatte, samt erstatning for utgifter etter dødsfallet.

Erstatningsutmålingen var ikke tatt med som en del av saken. Spørsmålet var om selskapet og guiden kunne trekke inn i saken en subsidiær påstand om å få fastsatt erstatningens størrelse dersom retten kom til at de var erstatningsansvarlige, jf. reglene om objektiv kumulasjon i tvisteloven § 15-1, jf. § 1-3 (rettslig interesse). I så fall ville rettssaken utvides til også å omfatte erstatningsutmålingen i strid med de etterlattes ønske.

Flertallet (Noer, Arntzen, Bull og Matheson) kom til at det var rettslig adgang til objektiv kumulasjon, og at vilkårene for dette var oppfylt (avsnitt 27-69). *Mindretallet* (Møse) var av motsatt oppfatning (avsnitt 80-94). Tingretten skal følgelig nå ta stilling til både ansvarsspørsmålet og en eventuell erstatningsutmåling. Ansvarselskapet til Hvitserk & Eventyrreiser AS, Gjensidige Forsikring, sluttet seg ikke til selskapets og guidens påstand om at saken skulle utvides, og var derfor ikke part i saken i Høyesterett.

Høyesteretts resultat er det samme som både tingretten og lagmannsretten kom til, og de etterlattes anke ble forkastet. Kjennelsen er viktig. Den gir veiledning for hva som skal til for å kunne trekke inn krav på dom for erstatningsutmålingen i en sak hvor saksøker har begrenset påstanden til å gjelde vilkårene for erstatningsansvar. Saksomkostninger ble derfor heller ikke tilkjent, da saken reiste et prinsipielt og uavklart rettslig spørsmål, som det var god grunn til å få prøvd for domstolene.

Erstatningsrett: Arkitektfirma erstatningsansvarlig som ansvarlig søker etter plan- og bygningsloven for byggeprosjekt som gikk galt

Høyesterett avsa 7. februar 2020 enstemmig dom – **HR-2020-312-A** – som gjaldt krav om erstatning fra kjøpere av fire nybygde boliger i Trondheim. Høyesterett kom til at et arkitektfirma, som var ansvarlig søker for prosjektet, kunne holdes ansvarlig for boligkjøpernes tap etter at utbyggeren gikk konkurs. Boligkjøperne vant frem med sine krav i alle instanser. Erstatningen ble 12,2 millioner kroner.

Arkitektfirmaet hadde ikke sørget for at oppgaven som ansvarlig prosjekterende for bygninger og installasjoner var belagt med ansvar. Etter overtagelse viste det seg at boligene hadde store mangler. Tak, vegger og terrasser måtte blant annet

rives, og kjøperne ble påført kostnader opp mot femti prosent av kjøpesummen. Høyesterett fant at ansatte i arkitektfirmaet på uaktsom måte hadde brutt pliktene som ansvarlig søker, slik at det forelå ansvarsgrunnlag.

Etter Høyesteretts syn var kjøpernes krav også erstatningsrettslig vernet, og de fikk dermed medhold i at de hadde krav på erstatning. Dommen gir veiledning om ansvarlig søkers ansvar ved brudd på plan- og bygningsloven.

Dommere: Per Erik Bergsjø, Arne Ringnes, Knut Kallerud, Cecilie Østensen Berglund og Bergljot Webster.

EMD: Norge felt i to nye barnevernssaker

EMD avsa 10. mars 2020 to enstemmige dommer i barnevernssaker, hvor Norge ble dømt: Tvangsadopsjon med besøkskontakt *Pedersen og andre mot Norge* (39710/15), og omsorgsovertagelse med begrenset samvær *Hernehult mot Norge* (14652/16). Den første saken ble realitetsbehandlet av Høyesterett, se Rt-2015-110, mens anke til Høyesterett ikke ble tillatt fremmet i den andre saken. Da Norges dommer Arnfinn Bårdsen hadde hatt befatning med begge sakene som dommer i Høyesterett, ble lagdommer i Borgarting lagmannsrett Elizabeth Baumann oppnevnt som ad hoc-dommer.

I EMDs dommer presiseres forståelsen av storkammerdommen i Strand Lobben-saken. De gjelder forholdsmessighetsvurderingen etter EMK artikkel 8 andre ledd. Kort sagt mener EMD at det foreligger en for rask konklusjon om behovet for langsiktig plassering, og vedtak som umuliggjør tilbakeføring. Norge må betale til sammen 60.000 euro i oppreisning i de to sakene. Siden 2015 har EMD tatt inn 36 saker som berører norsk barnevern. Ni av sakene er nå ferdigbehandlet, og syv av dem har endt med felende dom mot Norge.

Skatterett: Arrest for mulige skattekrav

Høyesteretts ankeutvalg tok i sak **HR-2020-292-U** stilling til om staten, på begjæring fra skatteyteren, kan pålegges søksmålsfrist i medhold av tvisteloven § 33-4 andre ledd første punktum i forbindelse med arrest til sikring av skattekrav. Ankeutvalget var enig med lagmannsretten i at § 33-4 andre ledd første punktum må tolkes *innskrenkende* når det er gitt arrest til sikring av sannsynlige krav på skatt og avgift. Konsekvensen av at det ikke kan fastsettes søksmålsfrist, er at arresten bortfaller ett år etter avsigelsen av arrestkjennelsen, jf. tvisteloven § 33-10 bokstav c, med mindre noen av de andre bortfallsgrunnene gjør seg gjeldende.

Voldsoffererstatning: Kravet til straffbar handling som krenker livet, helsen eller friheten

Voldsoffererstatningsloven § 1 første ledd første punktum angir hvilke typer skadevoldende handlinger som kan gi grunnlag for voldsoffererstatning. Handlingen må for det første være forbudt under trussel om straff. For det andre må handlingen være en integritetskretnelse av en bestemt art - den må krenke «livet, helsen eller friheten». For det tredje må det være godtgjort en personskaade, og det må foreligge adekvat årsakssammenheng mellom skaden og den straffbare handlingen.

Når det gjelder tolkningen av voldsoffererstatningsloven § 1, er Sivilombudsmannens uttalelse 18. desember 2019 - **SOM-2018-2412** - viktig. Ombudsmannen tok her i realiteten et «oppgjør» med Erstatningsnemndas praksis og nemndens tolkning av § 1. Det er særlig tre ting å merke seg:

(1) Det kan klart ikke oppstilles et krav om at straffbare handlinger må være forsettlig for å være omfattet av vilkårene for erstatning i voldsoffererstatningsloven § 1.

(2) Erstatningsnemnda har ikke tilstrekkelig rettslig grunnlag for å stille krav om at seksuelle handlinger som rammes av straffelovens bestemmelser om tvang, også må være av «alvorlig karakter» og av en «viss intensitet». Det vil være å tolke lovens ordlyd innskrenkende. Slike krav kan heller ikke oppstilles for andre handlinger som rammes av de bestemmelsene i straffeloven som må regnes for å være i kjerneområdet for voldsoffererstatningsordningen.

(3) Det er også feil at voldsoffererstatningsmyndighetene etter forholdene kan legge til grunn en mildere strafferettslig subsumsjon for den erstatningsbetingende handlingen i erstatningssaken, enn det domstolene har kommet til i en straffesak om den samme handlingen.

Man kan for øvrig merke seg Nedre Romerike tingretts dom - **TNERO-2019-26571** - hvor tingretten kom til at nemndens praksis i trusselsaker var uriktig. Staten anket ikke dommen, og nemnden godtok tingrettens lovtolkning ved den nye behandlingen.

Strafferett: Fastsettelse av minstetid og tilståelsesfradrag ved forvaring

Høyesterett avsa 4. desember 2019 enstemmig dom - **HR-2019-2258-A** - som gjaldt flere spørsmål vedrørende forvaringsstraff.

Høyesterett reduserte minstetiden noe i forhold til lagmannsrettens dom, men fastholdt at det ikke skulle gis fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid, i en forvaringsdom der tidsrammen var satt til tjue år. Domfelte var funnet skyldig i forsettlig drap og en rekke andre alvorlige forhold. Saken gjaldt forvaringsstraff for flere alvorlige forbrytelser og reiste for det første spørsmål om beregning av minstetid - den tid som må gå før det kan bli aktuelt med prøveløslatelse - når de straffbare forholdene var begått dels før og dels etter lovendringen 9. januar 2015 som skjerpet reglene om minstetid.

Høyesterett kom til at man måtte se bort fra de straffbare forholdene som var begått før lovendringen når minstetiden skulle fastsettes. Dette fulgte etter Høyesteretts syn av forarbeidsuttalelser knyt-

tet til lovendringen. Det var dermed ikke nødvendig å ta stilling til om en annen løsning ville ha vært i strid med tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97.

Videre var det spørsmål om fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid når de straffbare forholdene er så alvorlige at straffen, dersom den alternative ordinære fengselsstraffen hadde vært fastsatt uten hensyn til lovens maksimumsgrense, ville ha oversteget denne grensen selv etter fradrag beregnet på vanlig måte. Høyesterett uttalte at det uansett måtte være mulig å gi fradrag, men kom til at det ikke var grunnlag for det i denne saken. Dommen gir veiledning om beregning av minstetid ved forvaring, og om fradrag for tilståelse og lang saksbehandlingstid i saker der lovens regler om maksimumsstraff kommer til anvendelse.

Dommere: Henrik Bull, Kine Steinsvik, Cecilie Østensen Berglund, Wilhelm Matheson og Bergljot Webster.

RAPPORT SLÅR FAST:

Begrenset mulighet for arbeid på reise

Kuttet i reisesalæret har «vesentlige utilsiktede negative effekter», viser Justisdepartementets evalueringsrapport.

TEKST: THEA N. DAHL

Det er Vista Analyse som har evaluert effekten av kuttet i reisesalæret, på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kuttet i reisesalæret ble innført fra januar 2017, men allerede før det ble innført ba Stortinget regjeringen om å evaluere konsekvensene av kuttet innen tre år. Det er denne evalueringen som nå er klar.

En viktig intensjon med reisesalær-kuttet var å få advokater til å arbeide mer på reise. Det har ikke skjedd, konkluderer Vista Analyse.

«Forutsetningene for at satsreduksjonen skulle kunne ha en slik stimulerende effekt ser ikke ut til å være til stede; mulighetene for arbeid under reise er fremdeles begrenset for aktørene som omfattes av salærforskriften», heter det i rapportens sammendrag.

KRITISK SITUASJON

«Vi har ikke avdekket at endringen i reisefraværsgodtgjørelsen har hatt konkrete konsekvenser for rettsikkerheten. Derimot finner vi flere utilsiktede virkninger. Den viktigste er at enkelte tingretter erfarer at satsendringen har forverret utfordringen med å få tak i sakkyndige. Blant disse er det også noen som oppgir at situasjonen er kritisk. For andre tingretter er situasjonen uendret», skriver Vista Analyse.

Kuttet i reisesalæret har fått mange advokater og sakkyndige til å ta færre oppdrag som innebærer reising, noe som påvirker hvilke advokater som likevel velger å ta slike saker.

«Satsendringen risikerer derfor å redusere tilgangen på visse typer kompetanse i områder der reiseavstandene er store.

For brukere som trenger advokathjelp, vil tilgangen til lokale advokater i områder med store reiseavstander og lav advokattetthet kunne reduseres. Totalt sett er det tilstrekkelig advokatdekning til å dekke salæroppdragene, men satsendringen synes å ha gitt vridninger i hvilke advokater som tar oppdrag og oppgaver med mye reisefravær», heter det videre.

VRIR PORTEFØLJEN BORT

Rapporten advarer om at de mest erfarne advokatene allerede har vridd porteføljen sin bort fra saker som krever reising, mens advokatfullmektiger takker ja til oppdragene.

«Denne tendensen til endring i sammensetning av advokater som tar fri rettshjelpsooppdrag kan være uheldig for kvaliteten på fri rettshjelpstilbudet på steder og i saker som krever en del reising. Straffeprosessutvalget viser til krevende saker som krever mengdetrening. (...) Dersom mengdetrening har betydning for kvalitet, så er det uheldig dersom noen områder i større grad enn andre får de minst erfarne advokatene.»

UEGNET SOM ARBEIDSTID

Selv om nye teknologiske verktøy har gjort det enklere å jobbe utenfor kontor, er det mange reisesituasjoner som

Faksimile Advokatbladet nr. 9 2019

er uegnet som arbeidstid for advokater, slik som bilkjøring eller reiser med mange avbrudd, ifølge Vista.

«I tillegg innebærer hensynet til konfidensialitet en klar begrensning for hvilke arbeidsoppgaver advokater og sakkyndige kan gjøre på offentlige steder tett på folk, som på fly og tog.»

Ifølge Justisdepartementet kan advokater benytte reisetiden til administrasjonsarbeid og faglig oppdatering, men dette fungerer ikke i praksis, viser rapporten.

Advokater som har bidratt til rapporten har også uttrykt bekymring for at satsendringen fører til at fysiske møter droppes, noe som får konsekvenser for kvaliteten på arbeidet og klientenes rettsikkerhet.

LØNNSTAP I DISTRIKTENE

Konsekvensene av advokatenes reisekutt slår ulikt ut på forskjellige steder i landet. For noen tingretter utbetales det reisesalær i over halvparten av sakene godtgjort etter salærforskriften, mens andre tingretter sjeldent utbetaler reisegodtgjørelse. For advokater og sakkyndige med høyt reisefravær har kuttet av reisegodtgjørelsen fått store økonomiske konsekvenser.

«For en advokat som kun tar saker på offentlig salæroppdrag og mottar reisefravær tilsvarende snittet for alle saker i Indre Finnmark tingrett, kan satsendringen innebære en lønnsreduksjon på 20 prosent (...)»

Salærkuttet har også ført til at det er mindre attraktivt å etablere advokatkontorer på steder med store reiseavstander, og rapporten viser at «områder med lav advokattetthet vil (...) være mer sårbare for endringer i advokatenes tilbøyelighet til å ta oppdrag med reisefravær (...)». •

Advokater tjener 40 kroner i timen på reise

Når driftskostnader er trukket fra, sitter advokater på reise igjen med småpenger. Nå forventer advokater i distriktene at kuttet av reisesalæret reverseres like raskt som det ble innført.

TEKST: THEA N. DAHL

At staten forventer at advokater skal arbeide for 40 kroner i timen er bare trist, sier Jens Johan Hjort, leder av Advokatforeningen.

Han viser til utregninger gjort av Vista Analyse på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet, som viser følgende:

- Advokater som fakturerer offentlig salærsats, sitter til vanlig igjen med 560 kroner pr. time når driftsutgiftene er trukket fra.
- Advokater på reise sitter igjen med 40 kroner pr. time.
- Advokater som kan fakturere 1500 kroner i timen, sitter igjen med 1020 kroner.
- Advokater som fakturerer 2000 kroner pr. time, sitter igjen med 1520 kroner.

Tallene tar utgangspunkt i at 46 prosent av salærsatsen, eller 480 kroner pr. time, går til å dekke driftsutgifter, et tall Vista Analyse har hentet fra Advokatforeningens lønns- og bransjeundersøkelser.

– Tankegangen om at det er så billig å drive her, stemmer ikke, sier Trude Marie Wold, advokat på Sortland. Foto: Henrik Skjevestad

Tallene fremkommer i rapporten «Evalueringsrapport om endring i godtgjøringsreglene ved reisefravær», som ble offentliggjort i mars.

DÅRLIGERE TILGANG

I evalueringsrapportens konklusjon advarer Vista Analyse mot hva som kan skje, dersom prisforskjellene mellom saker med reise og andre saker blir for stor:

«I og med at endringen i reisefraværs-godtgjørelsen kan medføre inntektsreduksjon for advokater i størrelsesorden 200.000 kroner, er det sannsynlig at mange av advokatene velger å gjøre tilpasninger om de kan, ved å ta færre salæroppdrag med reising. Det er en risiko for at tilgangen på spisskompetanse og advokater med mye relevant erfaring blir dårligere i områder med lav advokattetthet», heter det i rapporten.

Analyseselskapet mener at det teoretisk og på sikt er en risiko for at tilgangen på advokater som spesialiserer seg på barnevern og strafferett vil bli dårligere.

– Evalueringen fra Vista Analyse bekrefter det vi kunne ha fortalt Justisdepartementet, om de hadde tatt seg bryet med å konsultere oss før de hastet innførte disse endringene. Dette går ut over rettssikkerheten til de svakest stilte, og rammer i særdeleshet distriktene hardt, sier Jens Johan Hjort.

Ifølge Vista Analyse halveringen av reisegodtgjørelsen gjort det mindre attraktivt å ta offentlige salæroppdrag som innebærer reising.

«Allerede før reduksjonen i reisefraværs-godtgjørelsen, var timeprisen for salæroppdrag lavere enn for en del

andre oppdrag advokater og sakkyndige kunne ta. Salærsatsen ligger under gjennomsnittlig timesats for advokater (...), fremheves det i rapporten.

– ET TAPSSLUK

Trude Marie Wold eier og driver et advokatfirma på Sortland med fem ansatte i tillegg til seg selv. Hun er slett ikke overrasket over resultatene av evalueringen.

– Dette kjenner jeg meg igjen i. Jeg føler spesielt på det når jeg skal til Barnehuset, hvor jeg reiser fram og tilbake på samme dag i kontortiden. Da får jeg rundt tre timer med full sats og resten med halv. Det er nesten ikke forsvarlig økonomisk, og det blir et tapssluk. Vi ønsker ikke å telle kroner når vi spiller en såpass viktig rolle for både Barnehuset og barna det gjelder, sier Wold, som også sitter i Advokatforeningens forhandlingsutvalg og leder Midt-Hålogaland krets.

IKKE BILLIGERE

Ett av argumentene til Justisdepartementet ved innføringen av halvert reisesalær, var at det er rimeligere å drifte advokatvirksomhet i distriktet. Dette stemmer ikke, understreker Wold.

– Selv om husleien kanskje er lavere enn i Oslo sentrum, betaler vi eksempelvis mer i datakostnader fordi vi ikke høster fordelene av å være en storbedrift. Å reise på kurs blir også enorme summer for et lite firma i løpet av et år. Sist jeg var på kurs i Sandefjord, måtte jeg betale rundt 10.000 kroner bare i flybilletter til meg selv, forteller hun.

Evalueringen fra Vista Analyse legger

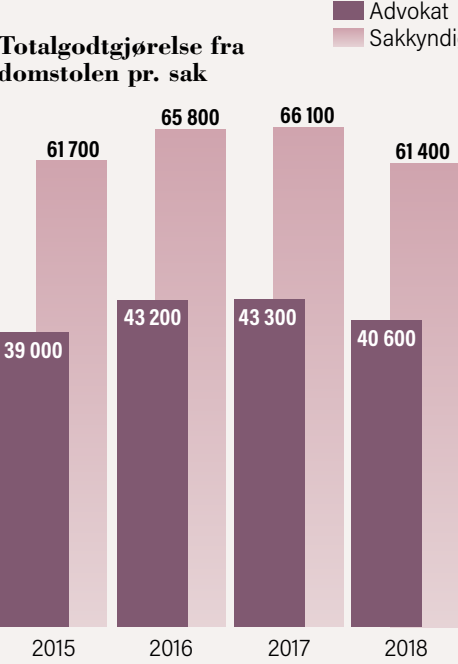

I 2017 tapte advokat Siw Bleikvassli i Namsos 105.000 kroner på kuttet i reisesalæret. Foto: Bjørn Tore Ness

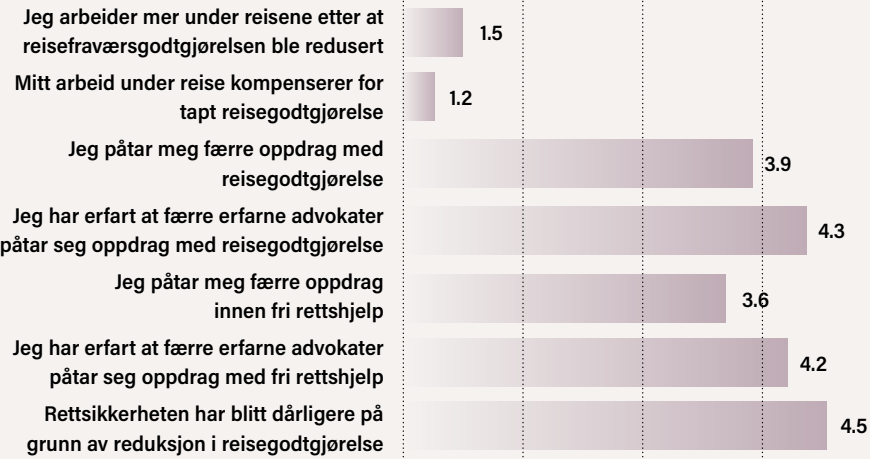
«Færre besøk hos varetekstfengslede kan føre til at saker forberedes og opplyses dårligere, og at klienter hyppigere velger å bytte advokat. Det påpekes at begge deler er uheldig for klienten.»

Fra rapporten Evaluering av endring i godtgjøringsreglene ved reisefravær.

Gjennomsnittlig utbetalinger pr. sak, basert på alle saker med reisefravær

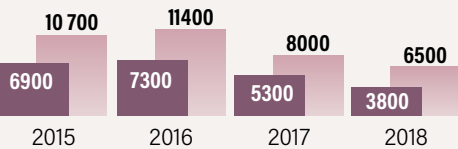

SLIK SVARTE 243 ADVOKATER

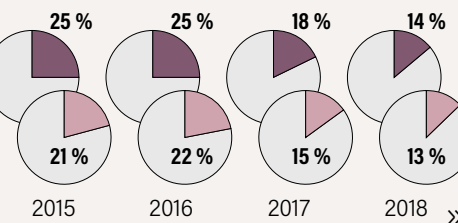

(Besvart på en skala fra 1 til 5, der 1 betyr «stemmer i svært liten grad» og 5 betyr «stemmer i svært stor grad.» Svarene er hentet fra 243 svar fra et utvalg advokater, som alle tar offentlig salæroppdrag.)

Reisegodtgjørelse pr. sak

Reisegodtgjørelse, prosentandel av total

Advokat Theo Dretvik i Steinkjer reiser inntil 40.000 kilometer med bil i året.
Foto: Henrik Skjevestad

Hvilke typer oppdrag får dårligere behandling på grunn av endringen?

Svaralternativer (flere svar mulig)	Andel
Barnevern	62 %
Fylkesnemndsaker	54 %
Avhør av barn i Barnehus	31 %
Straffesaker	61 %
Hovedforhandling i straffesaker	33 %
Besøk hos klient i varetekt	61 %
Andre typer oppdrag	14 %

Basert på svar fra 188 advokater som først svarte "ja" på spørsmål om reisesalær-kuttet har ført til at noen type saker får dårligere behandling enn før

seg langt på vei på samme linje som Wold.

«I praksis varierer driftskostnadene mellom virksomheter; store bedrifter har eksempelvis i snitt lavere kostnader per ansatt enn små bedrifter. Enkelte driftskostnader kan være lavere i distriktene enn i de store byene, men det er færre kontorer i distriktene med vesentlige stordriftsfordeler», skriver analyseselskapet.

INGENTING IGJEN

Høsten 2018 skrev Advokatbladet om at halvering av reisesalæret skapte opprørstemning blant advokater i distriktene, som måtte jobbe enda mer for å få endene til å møtes, og samtidig tapte store penger. Advokat Siw Bleikvassli i Namsos var en av dem. Hun er enig med Wold i at det er få overraskelser i evalueringsrapporten.

— Dette har vi sagt hele tiden. Lønnsmessig blir det ingenting igjen av å reise.

I Trøndelag har man tradisjonelt hatt mange barnevernssaker for privat part, men for en stund tilbake innførte fylkesnemnda såkalt samtaleprosess, altså kortere møter med mål om å komme frem til en minnelig løsning uten flere dager i retten.

— Det er en kjempefin prosessform som fungerer veldig bra for dem det gjelder, men rent økonomisk er det derimot ikke en god løsning for advokatene. Da reiser vi opp mot sju timer på halv sats for et møte som varer to-tre timer, forteller Bleikvassli.

— Utdelingen blir hvor mange advokater det er som tenker at dette er bærekraftig på sikt.

40.000 KM PÅ HALV SATS

I fjor ble Advokatbladet med da Steinkjer-advokat Theo Dretvik skulle kjøre tur/retur Brønnøysund, altså 614 kilometer langs svingete vinterveier, for å være forsvarer i en to timers narkotikasak. Heller ikke han hever øyebrynene over funnene i rapporten.

— Den byr ikke på noen overraskelser, men gjenspeiler det vi sa på forhånd og det vi både føler og har følt på underveis.

Årlig kjører Dretvik mellom 35.000 og 40.000 kilometer i bil, nesten alt i jobbsammenheng — på halvt reisesalær.

— Jeg har selv erfart at denne jobben dreier seg mer om et ønske om å hjelpe

og bistå enn et ønske om å bli velbetalt. Men det er klart, innimellom reflekterer man over om det er verdt å ta turen eller om man skal forholde seg til saker i nærområdet, sier han.

— Det blir spennende å se hvordan halvt reisesalær, kombinert med sentraliseringen av domstolene, vil påvirke rettssikkerheten på sikt.

FRYKTER VERRE KONSEKVENSER

Trude Marie Wold er takknemlig for at analysen gjenspeiler virkeligheten slik hun selv og flere av hennes distriktskolleger opplever den.

— Jeg håper og nærmest forventer at dette vil bli tatt tak i fort. Nå er jeg redd for at alt blir dyttet på som følge av korona-krisen. Departementet endret godtgjørelsen over natten den ene veien. Da burde de kunne endre den over natten den andre veien også, sier hun.

Wold mener det er spesielt viktig å få på plass de økonomiske rammene i kjølvannet av korona-epidemien.

— Vi advokater som jobber under fri rettshjelp blør, og det er en veldig presset situasjon. Samtidig viser evalueringen at ulempene vil bli større på sikt, særlig fordi det vil bli mindre attraktivt for erfarne advokater og psykologer å etablere seg i distriktene.

Hun påpeker at rapporten avdekker en rekke negative sider ved halveringen som ingen hadde sett for seg.

— Det er interessant. Det eneste positive er at staten har spart mer penger enn man trodde — men det er en besparelse som er hentet fra advokatenes lomme. •

INGEN LØFTER OM REVERSERING

I kjølvannet av evalueringen har leder i Stortingets justiskomité, Lene Vågslid (Ap), sendt et skriftlig spørsmål til Justisminister Monica Mæland (H) for å avklare om det er aktuelt å reversere kuttet. Det har statsråden foreløpig ikke noe godt svar på. «Rapporten har ikke funnet at borgerne ikke har fått den rettshjelpen de har krav på. Samtidig tar jeg på alvor funnene og vurderingene i rapporten om utilsiktede virkninger av regelendringen. Det er for tidlig å si noe om hvordan rapporten skal følges opp. Det må jeg komme tilbake til når jeg har fått vurdert rapporten grundigere», svarer Mæland.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

FinKN-2020-67

Glemte å informere klienten om rettssaken

En advokat glemte å informere klienten om berømmelse av hovedforhandling. Advokaten møtte opp alene i tingretten og prosederte saken, men tapte. Klienten fremsatte deretter krav om erstatning, men kravet førte ikke frem.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Finansklagenemnda Skade avsagt 24. januar 2020 (FinKN-2020-67).

Bakgrunnen for saken var at klienten hadde kjøpt en bruktbil. Klienten mente det forelå en rekke feil ved bilen som ga ham rett til å heve kjøpet. Klienten engasjerte advokat. Advokaten sendte krav til bilselgeren om heving, subsidiært krav om prisavslag, og i alle tilfeller krav om erstatning for pådratte reparasjonskostnader.

MØTTES I FORLIKSRADET

Klienten og advokaten møtte bruktbilselgeren i forliksrådet. Saken ble innstilt. Klienten ønsket å forfølge saken og det ble tatt ut stevning til tingretten. Advokaten underrettet ikke klienten om tidspunktet for hovedforhandlingen. Advokaten gjennomførte imidlertid rettssaken, uten at klienten var til stede og fikk avgi partsforklaring.

Tingretten konkluderte med at det ikke forelå en kjøpsrettslig mangel på kjøpstidspunktet. Selger av bilen ble frifunnet og tilkjent saksomkostninger. Da klienten ble kjent med dommen, sendte han klage på advokaten til Advokatforeningens disiplinærutvalg. Der fikk advokaten en irettesettelse for å ikke ha underrettet klager om rettssaken. Klienten fremsatte deretter krav om erstatning mot advokaten og advo-

katens forsikringsselskap. Advokaten og selskapet avviste ansvar. Klienten brakte deretter saken inn for Finansklagenemnda.

Forsikringsselskapet aksepterte at advokaten hadde opptrådt uaktsomt ved at klienten ikke ble underrettet om rettssaken. Partene var således enig om at det forelå ansvarsgrunnlag. Selskapet anførte imidlertid at det ikke

mer informasjon om bilen dersom han hadde vært til stede i retten. Klienten viste herunder til uttalelser både fra NAF, Forbrukerrådet og to bilforhandlere som skulle underbygge påstanden om mangel.

Ut fra den fremlagte dokumentasjonen kunne ikke Finansklagenemnda se at det forelå nødvendig årsakssammenheng. Resultatet i tingretten ville mest sannsynlig blitt det samme selv om klienten hadde møtt frem. Det fremgikk av tingrettens dom at klientens anførsler allerede var lagt frem for retten og vurdert på nødvendig måte. Retten hadde derfor hatt et fullstendig faktagrunnlag for sin avgjørelse. Det kunne således ikke legges til grunn at en muntlig partsforklaring fra klienten hadde ført til et annet resultat.

IKKE ANSVARLIG

Finansklagenemnda kunne heller ikke se at tilleggsinformasjonen som klienten påberopte ville ha ført til et annet resultat. Det avgjørende spørsmålet for tingretten var om bilselgeren hadde holdt tilbake opplysninger om bilens tilstand, og dette spørsmålet ville ikke blitt belyst gjennom den dokumentasjonen som klienten viste til.

Erstatningsvilkårene var da ikke oppfylt, og forsikringsselskapet kunne ikke holdes ansvarlig.

Avgjørelsen var enstemmig. •

”
Det avgjørende spørsmålet for tingretten var om bilselgeren hadde holdt tilbake opplysninger om bilens tilstand.

forelå årsakssammenheng mellom det forhold at klienten ikke ble innkalt til hovedforhandling og kunne gi partsforklaring, og at han tapte saken i tingretten.

SAMME RESULTAT

Klienten viste til at han kunne fått frem

Forfattere: Marianne Raa Bjaaland og Jan-Erik Nielsen
Forlag: Cappelen Damm 2020
Sider: 283
Pris: 539 kroner

Eiendomsprosjekter, 2. utg.

Bjaaland, advokat i boligbyggelaget USBL og Nielsen, advokat i Dalan advokatfirma, kommer her med en ny utgave av boken som første gang kom ut i 2005. Begge har lang erfaring med juridiske spørsmål knyttet til eiendomsutvikling, og har tatt mål av seg til å skrive en samlet fremstilling om utvikling av eiendom. Boken omhandler blant annet tingsrett, plan- og bygningsrett, boligrett, entrepriserett og kontraktsrett. Bokens mål er «å bevisstgjøre utbyggere, investorer, rådgivere, meglere og andre som er involvert i byggeprosjekter om valg og risikoer forbundet med eiendomsutvikling».

Boken er oppdatert med lovendringer i plan- og bygningsloven og ny eierseksjonslov, samt rettspraksis.

Forfatter: Ole Gjems-Onstad (red.)
Forlag: Gyldendal 2020
Sider: 1776
Pris: 1079 kroner

Skattelovsamlingen 2019-20, 30. og siste utgave

Dette er Skattelovsamlingens trettiende og aller siste utgave. Ifølge forlaget er det for få som kjøper boken i papir, og «antallet er ikke tilstrekkelig til på sikt å videreføre en så ressurskrevende utgivelse». Boken har en oversikt over alle relevante skatte- og avgiftslover, forskrifter, skattevedtak og sentrale internasjonale avtaler. «Den siste utgaven kan for dem som trives med papirformatet, bidra som alternativ innfallsvinkel i flere år fremover. For dem som i mange år har brukt Skattelovsamlingen, kan det være ekstra hyggelig å få med seg den siste utgaven – med en epilog av redaktøren som har vært den samme fra starten. Skaffer man seg ikke denne Skattelovsamlingen, er toget gått», heter det på forlagets nettsider.

Forfatter: Sverre Blandhol
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 280
Pris: 399 kroner

Smarte forhandlinger

Blandhol er professor ved UiO og har vært gjesteforsker ved Program of Negotiation ved Harvard, og underviser i forhandlingsteknikker, og er blant annet kursholder for JUS. Boken er rettet mot praktikerne som ønsker å bli bedre til å forhandle, og inneholder også teori og forskningsfunn.

Boken er delt i ni kapitler med titlene: Vi er alle forhandlere. Hva er forhandlingskompetanse? Syv nøkler til effektive forhandlinger. Bruk posisjoner og kriterier til fordeling. Utnytt interesser og muligheter til verdiskapning. Stimuler positive emosjoner for gjensidighet og gjentakelse. Gjør motstandere til samarbeidspartnere. Bygg institusjoner og forhandlingskultur. Veien videre.

Til slutt har boken også «den smarte forhandlerens sjekkliste».

Forfattere: Kristian Jåtog Trygstad og Espen Bakken (red.)
Forlag: Gyldendal 2020
Sider: 272
Pris: 579 kroner

Offentlige kontrakter

14 jurister, deriblant mange kjente advokater som arbeider med offentlige anskaffelser, har bidratt til denne artikkelsamlingen om ulike temaer på området, blant annet om når forsyningsforskriften kommer til anvendelse, om krav; skal-krav, minstekrav, absolutte krav og så videre, og om utformingen av endringsklausuler, for å nevne et lite utvalg.

Trygstad er advokat i Mageli, mens Bakken er advokat i Arntzen de Besche. Bokens mål er å bidra med praktisk veiledning og rettslige avklaringer, både ved gjennomføringen av anskaffelser og tvister i etterkant.

Forfattere: Anne-Beth Meidell Engan og Lasse Gommerud Våg
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 232
Pris: 599 kroner

Oppsigelse ved sykdom og sykefravær

Boken gjennomgår hva domstolene vurderer i saker om oppsigelse ved sykdom eller sykefravær. Boken behandler blant annet oppsigelse i og utenfor verneperioden etter arbeidsmiljøloven § 15-8 og § 15-7, arbeidsgivers tilretteleggingsplikt, diskrimineringsvernet, saksbehandlingsreglene, erstatning og fratredelsesavtaler.

Forfatterne er henholdsvis advokat i NHO (Engan) og utreder i Høyesterett (Våg).

Forfattere: Kristin Kjelland-Mørde, Anne-Lise H. Rolland, Karen Sophie Steen, Per Gammelgård, Carsten Anker
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 368
Pris: 529 kroner

Konflikt, meklings og rettsmekling, 2. utg.

Boken er beregnet på alle som ønsker å jobbe med meklings, og omhandler både teori og praksis. Boken er rettet mot advokater, dommere, medlemmer av konfliktråd og andre meklere.

Boken består av tre deler: Den første delen beskriver grunnleggende teorier om konflikter, kommunikasjon og forhandlinger. I del to beskrives meklingsprosessen.

«Et hovedkjennetegn ved meklingsprosessen er at den er lite regelstyrt. Dette gir aktørene stor handlefrihet til å bestemme meklingsens forløp. Når det er stor handlefrihet, oppstår det lettere etiske dilemmaer. Ett formål med boka har vært å bevisstgjøre om og diskutere en del meklingsetiske dilemmaer», heter det i innledningen. De etiske dilemmaene utgjør bokens tredje del.

Boken er ifølge forfatterne vesentlig omskrevet fra forrige utgave, og inneholder over tretti eksempler, mange fra advokater, men også fra dommere, psykologer og jordskiftedommere.

Vil avvikle dommerfullmektigordningen

Dommerforeningens leder Wiggo Storhaug Larssen tar til orde for å avskaffe ordningen med dommerfullmektiger. Han mener tingretten vil bli bedre bemannet med fast utnevnte embetsdommere og utredere.

«Mange vil nok synes det er trist om ordningen avskaffes. De prinsipielle betenkelighetene må likevel etter Dommerforeningens syn veie tyngre. De må også være veie tyngre enn ønsket om billig dommen-de arbeidskraft», skriver han i et innlegg på Rett24.

En av hans hovedinnvendinger er dommerfullmektigenes manglende uavhengighet.

«Ettersom dommerfullmektigstillinger etter statsansatteloven er å regne som utdanningsstillinger, har domstolleder også en veilederplikt overfor dommerfullmektigen», skriver Larssen.

I januar tok professor Eirik Holmøyvik ved Universitetet i Bergen til orde for det samme i en kronikk på Rett24.

«Etter mitt syn er det særleg to grunnar til at Domstolskommisjonen bør sjå på dommarfullmektigordninga med nye auge. Den eine grunnen er Grunnlovas og internasjonale menneskerettskonvensjonars krav om uavhengige og upartiske domstolar. Dette er eit hovudpunkt i Domstolskommisjonens mandat. Den andre grunnen er dommarfullmektigordningas funksjon og grunngeving i dagens domstolssystem.»

Dommerfullmektigforeningen tar i et motinnlegg på samme nettsted til orde for at fullmektigordningen bør utvides.

«Heller enn å avvikle dommerfullmektigordningen, mener vi den bør utvikles slik at en allerede velfungerende ordning blir enda bedre. (...) Holmøyvik ser ut til å mene at dommerfullmektiger ikke nødvendigvis vil være upartiske når en potensiell arbeidsgiver opptre i retten. Det er en professors jobb å stille hypoteser, og vi mener at dette i høyden er og blir en hypotese. Konkurransen om å bli dommerfullmektig er hard, og det må ventes at de som tjenestegjør er skikkede».

JUS – Juristenes utdanningscenter

Få etterutdanningstimer hjemmefra

Med e-kurs fra Juristenes Utdanningscenter (JUS) kan du bli faglig oppdatert uansett hvor du er. Her er et lite utvalg.

ADVOKATENS ROLLE I MEKLING

Fokus på utenrettslig meklings som metode for tvisteløsning, og hvordan du som advokat kan ta en konstruktiv rolle i prosessen. Kurset gir innblikk i hvordan meklings foregår, hva som er advokatens rolle, og hva du må ivareta gjennom meklings.

E-kurs: To juridiske timer **Pris:** 1500 kroner

INNFØRING I IMMATERIALRETT

Kurset belyser de immaterielle rettighetene på en rask og effektiv måte. Du får en innføring i de immaterielle rettighetene som varemerkerett, patentrett, design- og opphavsrett. E-kurs: 3 juridiske timer **Pris:** 2100 kroner

INNFØRING I ERSTATNINGSRETT

Gir oversikt over de tre grunnleggende temaene ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og erstatningsutmåling. Helhetlig fremstilling og et overblikk over reglene. E-kurs: 2 juridiske timer **Pris:** 1500 kroner

FORHANDLINGER - SLIK GJØR DU DET

Vi er alle forhandlere, men bare få av oss er virkelig gode. Forskningen viser at det er stor variasjon i forhandlingsresultater. De aller fleste kan forbedre seg. Mye står på spill. Mislykkes du, kan det bety tapte kontrakter, ulønnsomme prosjekter og brutte relasjoner. Lykkes du, kan du skape vekst og resultater samtidig som du vinner venner og styrker relasjoner. E-kurs: 2 juridiske timer **Pris:** 1500 kroner

ANNONSE

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR

Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

Jens Johan Hjort har ledet Advokatforeningen siden 2016.

Hvem skal overta etter Jens Johan Hjort?

I mai skal Advokatforeningens representantskap velge ny leder. En rekke kjente advokater er spilt inn til valgkomiteen.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatbladet kjenner til at valgkomiteen har fått innspill om fem aktuelle kandidater til å overta etter Jens Johan Hjort. Disse fem er Frode Sulland, Kristin Veierød, Jon Wessel-Aas, Aase Karine Sigmond og Marijana Lozic.

Ifølge Advokatforeningens vedtekter velges lederen for en periode på to år, med mulighet for gjenvalg én gang. Jens Johan Hjort ble valgt første gang i 2016 og gjenvalgt i 2018, og hans periode er derfor over i mai i år.

Advokatforeningen har bare hatt to kvinnelige ledere siden den ble stiftet for snart 112 år siden på høsten i 1908. Den første var Bjørg Ven, som var leder fra 1994 til 1997, og den andre var Berit Reiss-Andersen, som var leder fra 2008 til 2012.

UREDD OG TYDELIG

Flere kilder Advokatbladet har vært i kontakt med, mener at den neste lederen bør være en kvinne. Mens andre mener kjønn ikke er en viktig egenskap i seg selv.

Kretsleder i Aust-Agder krets, Ole Magnus Heimvik, ønsker seg en modig leder.

— Jeg synes at Jens Johan Hjort har gjort en svært god jobb som leder. Han har vært lydhør internt, og synlig eksternt. Han har også fremholdt foreningens standpunkter på en god måte i flere viktige rettspolitiske spørsmål, sier Heimvik, som er advokat i Hald & Co i Arendal.

Kjønn er ikke det viktigste kriteriet, mener han.

— Jeg tenker at det er fint om den nye lederen er en kvinne, men det aller viktigste er at vi får en leder som evner å representere Advokatforeningen på en best mulig måte. Jeg bryr meg i denne sammenhengen også mindre om alder, geografi, firmatilhørighet og lignende. Det viktigste, slik jeg ser det, er at den som blir ny leder er kompetent, uredt og tydelig.

MÅ MESTRE MEDIA

Styret i Oslo krets har drøftet hvilke egenskaper den nye lederen bør ha, forteller Else-Marie Merckoll, leder av Oslo krets, og advokat i Advokatfirmaet Langseth.

— Vi har diskutert i styret om den neste lederen bør være en kvinne, og vi er enige om at det er på

Kandidat

Marijana Lozic (46)

- Fra Oslo
- Egen praksis i advokatfellesskap med Matrix advokater, Oslo.
- Frem til i år partner i Andenæs Aaløkken Veum Advokatfirma.
- Fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett.
- Uteksaminert fra UiO i 2000, tok spesialfag ved universitetet i Zagreb i 1997. Har kroatisk som sitt annet morsmål. Har sittet i styret i Forsvarergruppen. Spesielt engasjert i temaet unge og straff.

– Det er både hyggelig og en tillitserklæring at navnet mitt er kommet på bordet, uavhengig av hva som blir resultatet. Men det er for tidlig å ta standpunkt til dette før jeg vet om det blir aktuelt, sier Lozic.

”

Jeg synes at Jens Johan Hjort har gjort en svært god jobb som leder. Han har vært lydhør internt, og synlig eksternt.

Ole Magnus Heimvik,
kretsleder i Aust-Agder krets

tide. Men på den annen side har vi en veldig tydelig og synlig kvinnelig generalsekretær. Derfor er vår holdning at det viktigste er å finne frem til den beste kandidaten, uavhengig av kjønn.

At personen evner å være tydelig og synlig og flink til å kommunisere i media, er svært viktige egenskaper, understreker Merckoll.

Den nye lederen må ha mye engasjement, og gode kommunikasjons- og samarbeidsferdigheter, mener Ingrid Maria Holm, leder av Helgeland og Salten krets, og advokat i Angell advokatfirma i Bodø.

— Personlig ønsker jeg en kandidat som ikke tilhører de aller største firmaene, men som kanskje kunne synliggjøre «gjennomsnittsadvokaten» mer. Slik jeg ser det, er kjønn underordnet. Foreningen har jobbet mye med å få økt den offentlige salærsatsen og reisegodtgjørelsen de siste årene, og den nye lederen bør ha ambisjoner om å fortsette den kampen, sier Holm.

Det er advokat Sigurd Knudtzon i Wahl-Larsen advokatfirma i Oslo som er leder av valgkomiteen. Valgkomiteens innstilling skal sendes Representantskapet innen 7.mai. •

Kandidat

Frode Sulland (63)

- Fra Oslo
- Partner og daglig leder i Advokatfirmaet Sulland
- Tidligere leder av Forsvarergruppen og medlem av hovedstyret. Leder av arbeidsutvalget i Representantskapet. Medlem av lovutvalget for strafferett og straffeprosess. Fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett. Tidligere fast forsvarer i Høyesterett. Spesialist i strafferettslige særreaksjoner og økonomiske straffesaker. Vært leder og deltatt i en lang rekke utvalg.

– Det er veldig hyggelig å bli nevnt i en slik sammenheng, og lederjobben er både spennende og viktig. Jeg var en av kandidatene for fire år siden og måtte da dessverre takke nei, men hvis jeg skulle få en forespørsel nå, må jeg sette meg ned og tenke meg nøye om, sier Sulland.

Kandidat

Aase Karine Sigmond (58)

- Fra Bærum
- Partner i Advokatene Sigmond & Ysen i Oslo.
- Tidligere kontorsjef i Forbrukerombudet. Varamedlem til styret i Domstoladministrasjonen, tidligere nestleder og fungerende leder av Forsvarergruppen. Vært medlem av flere offentlige lovutvalg, blant annet politimetodeutvalget. Fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett. Forbrukerrepresentant i Forsikringskadenemnda og flere andre utvalg. Spesialist i strafferett.

– Det er veldig hyggelig og overraskende å bli foreslått. Jeg har opp gjennom årene vært engasjert i rettspolitisk arbeid, og synes det er både viktig og spennende å fronte saker. Advokatforeningen har en viktig stemme som forsvarer av de helt grunnleggende rettssikkerhetspremissene, spesielt nå under korona-epidemien. Foreningen har tatt et ansvar for oppfølging av medlemmene i denne unntakssituasjonen, dette er et arbeid som må prioriteres i overgangen til normalen, sier Sigmond.

Kandidat

Kristin Veierød (52)

- Fra Harstad
- Partner i Hjort og leder av firmaets avdeling for TMT (teknologi, media og telekommunikasjon), energi og industri. Også utdannet siviløkonom fra NHH.
- Bred forretningsjuridisk praksis med spisskompetanse innenfor TMT, og har betydelig prosedyreerfaring. Er styreleder i Mentor Medier, som blant annet eier Dagsavisen, Rogalands Avis og Vårt Land, og nestleder i landsstyret til Redd Barna. I seks år frem til 2017 var hun managing partner i Hjort, og har også vært konsernadvokat i Telenor. Hun har tidligere blant annet sittet i styret i Vestre Aker Arbeiderpartilag.

– Jeg synes det er hyggelig at noen har tenkt på mitt navn i denne sammenheng. Advokatforeningen har stor betydning for advokaters virksomhet, og er en viktig stemme i samfunnsdebatten.

Kandidat

Jon Wessel-Aas (53)

- Fra Oslo
- Partner i Lund & Co i Oslo fra 2019.
- Tidligere partner i Bing Hodneland, advokat i NRK, og advokat i Schjødt. Møterett i Høyesterett.
- Sitter i Advokatforeningens hovedstyre. Tidligere styreleder i ICJ Norge. Medlem av Rådet for Norsk senter for menneskerettigheter (UiO). Leder nå et offentlig utvalg for utredning om tiltak for å beskytte barn mot skadelig medieinnhold eller -aktivitet.
- Spesialist i medierett og ytringsfrihet. Har under korona-pandemien markert seg som en kritiker av myndighetenes smittevernapp, og blant annet advart mot formålsutglidning.

– Det er veldig hyggelig å bli nevnt. Advokatforeningen er en viktig forening, og det er ganske unikt at over nitti prosent av landets praktiserende advokater frivillig er medlemmer. En utfordring er at advokatvirksomhetene er så forskjellige, fra de minste til de største forretningsjuridiske firmaene. Advokatforeningen skal være en forening for begge ender av skalaen, og det vil være en viktig oppgave for den som skal lede foreningen å holde advokatene samlet, og se alle, med deres behov, og sørge for at medlemmene opplever at de får noe igjen for å være medlem, sier Wessel-Aas.

Vi må ta vare på hverandre så godt vi kan!

Noen er slitne av å hjelpe brakkesyke barn gjennom hjemmeskole. Noen er redde for jobben sin, eller har allerede mistet den. Noen har sett bryllupet til en av sine nærmeste på en skjerm, eller har fulgt begravelsen til en kjær venn på samme måte. Noen tilhører risikogruppene, og er redde for eget liv. Spol tiden en drøy måned tilbake, og det var umulig å forestille seg livet slik vi lever det nå.

Våre undersøkelser viser at minst 22 prosent av landets advokater allerede er permittert eller har fått beskjed om at de vil bli permittert. De samme undersøkelsene viser et stort inntektsfall i advokatbransjen, og at særlig små firmaer, og strafferettsadvokater, rammes meget hardt. Dersom de advokatvirksomhetene som har svart på våre undersøkelser, får rett i sine estimater, vil den norske advokatbransjen påføres en omsetningssvikt på om lag 3 milliarder kroner sammenlignet med 2019.

Advokatforeningen forsøker å gjøre alt vi kan for å bidra til å lette byrden for våre medlemmer. I praksis betyr dette ikke minst å være til stede for alle som ønsker å snakke med oss, men også å finne, foredle og formidle viktig informasjon som medlemmene kan ha nytte av. Og vi holder kontakt med myndighetene for å sikre at små og store advokatvirksomheter er hensyntatt i de krisetiltak som utvikles.

Et stort antall artikler om ulike korona-relevante temaer er så langt publisert på vår hjemmeside, og distribuert gjennom våre nyhetsbrev. Ambisjonen er at vår hjemmeside skal gi svar på alle spørsmål du har om hvordan denne krisen påvirker din stilling og/eller ditt advokatfirma, og hva du kan gjøre for å minimere skaden. Et meget høyt besøk tyder på at innsatsen er viktig, og tilbakemeldingene tyder på at den blir verdsatt. Alle koronarelaterte artikler leses hyppig, også de som handler om permitteringer. Det er viktig at vi har dem, men det gjør meg trist at så mange må lese dem.

Hvis vi skal lete etter noen lyspunkter i dette mørke bildet, er det fristende å peke på at våre artikler om hvordan man setter opp og gjennom-

fører gode og trygge nettmøter, blir mye lest. Det sies at koronakrisen har gitt tidenes løft for den digitale kompetansen over hele landet. Alt tyder på at dette er riktig også for advokatbransjen.

Våre fantastiske lovutvalg har gjort en imponerende jobb disse ukene, og jeg kan ikke få takket dem nok. Med høringsfrist på ned mot noen timer, har de lest og svart på omfattende lovforslag som delvis har inneholdt store utfordringer for demokratiet, Grunnloven og rettsstaten. Aldri før har en norsk lov blitt til så raskt som Prop. 56 L (2019–2020) – bedre kjent som Koronalo-ven. Lovforslaget ble lagt frem i statsråd onsdag 18. mars, med mål om å gi regjeringen rett til å styre landet via forskrifter i et halvt år. Forslaget ble vedtatt i Stortinget allerede lørdag 21. mars, altså tre dager senere. I mellomtiden ble det gitt grundige, konstruktive og kritiske innspill fra flere av våre lovutvalg, og også fra en rekke andre tunge juridiske miljøer. Resultatet ble at Stortinget forkastet regjeringens forslag slik det forelå, og en sterkt moderert utgave ble vedtatt noen dager senere.

Før eller siden vil hverdagen slik vi husker den, vende tilbake. I mellomtiden må vi ta vare på hverandre så godt vi kan. Nøl aldri med å kontakte oss i Advokatforeningen, enten det er noe du vil spørre om, eller det er noe du bare ønsker å snakke om. Vi ses på den andre siden av krisen, men snakkes veldig gjerne før det.

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

”

Våre undersøkelser viser at minst 22 prosent av landets advokater allerede er permittert eller har fått beskjed om at de vil bli permittert.

HVA MED DOMSTOLSTRUKTUREN I HVER ENKELT RETTSKRETS?

Av ASLAK RUNDE, partner og daglig leder, og ODDVAR MØLLERLØKKEN, partner, Advokatfirmaet Thallaug ANS, Lillehammer

Justisdepartementet har sendt NOU 2019:17 på høring sammen med et alternativt forslag til domstolstruktur. Det foreslås færre og større rettskretser, men alle dagens rettssteder skal bestå. Avgjørende er ifølge høringsbrevet at dette imøtekommer de utfordringer som Domstolkommisjonen og Riksrevisjonen har pekt på, samtidig som man bevarer kompetansesarbeidsplasser i distriktene og sikrer nærhet til domstolene. Vi er enige i at dette er fornuftig og nødvendig.

For den enkelte landsdel er imidlertid domstolstrukturen innenfor hver enkelt rettskrets minst like viktig som den nasjonale kretsinnordningen. Dis-

se spørsmålene har så langt ikke blitt viet særlig oppmerksomhet. Hvor skal hovedsetene lokaliseres, hvilke domstoler skal håndtere barnsakene, hvordan skal den interne «jurisdiksjonen» i de nye rettskretsene avgrenses?

Det er viktige spørsmål som Domstolkommisjonen nesten helt unngår.

”

Hvordan skal den interne «jurisdiksjonen» i de nye rettskretsene avgrenses?

Likevel fremmer kommisjonen konkrete lokaliseringforslag. Vi mistenker derfor kommisjonen, som ellers har avgitt et solid stykke arbeid, for å ha tatt for lett på enkelte kretsvisse lokaliseringsspørsmål.

For nye Innlandet rettskrets utpeker kommisjonen eksempelvis Hamar som hovedsete, uten noen egentlig

konkret begrunnelse. Vi har ikke noe galt å si verken om Hamar eller dommerstanden der. Vi møter utmerkede dommere og domstolledere på Hamar, som på Lillehammer. Departementet må imidlertid ved sin gjennomgang gå langt mer konkret inn i faglige og lokalpolitiske realiteter. Hvis Innlandet er representativt for kommisjonens arbeid, er det grunn til å tro at det kan bli flere «relokaliseringer».

Spørsmål som så langt ikke har kommet klart til uttrykk for Innlandet rettskrets er eksempelvis:

- Hvilken betydning har kjøreavstander til et hovedsete? Innlandet er større enn Danmark. Bør ikke hovedsetet lokaliseres slik at avstandene blir kortest mulig sett fra hele rettskretsen?

- Hvilken betydning har det hvor mange blant det rettssøkende publikum som oppholder seg i nærheten av hovedsetet? Bør det ikke være befolkningstyngdepunktet innenfor den enkelte rettskrets som tillegges størst betydning, og da uten at det legges vekt på store befolkningsgrupper i nærheten som sogner til en annen rettskrets?

- Hvilken betydning har det at hovedsetet ligger slik til at sorenskriveren «må» bosette seg i rettskretsen, og ikke kan pendle inn utenfra fra en tilstøtende storby?

- Hvilken betydning har det i en småby å etablere fysisk avstand til ankeinstansen? Bør ledelsen av tingretten og jordskifteretten for småbyenes del lokaliseres til en annen by enn lagmannsretten for å hindre spekulasjoner om manglende uavhengighet mv.?

- Hvilken betydning har størrelsen på andre særdomstoler som allerede er lokalisert ved et potensielt hovedsete, slik som jordskifterett og fylkesnemnda?

- Hvilken betydning har eksisterende bygningsmasse, behovet for ombygginger, tidsmessighet, sikkerhet og IKT?

Disse og andre konkrete lokaliseringsspørsmål bør gjennomgås langt mer grundig og konkret enn det som til nå har kommet til uttrykk i saksbehandlingen. •

Advokater i KORONAENS TID

I påsken kjørte vi en intervjuserie på nett med et knippe advokater og spurte om hvilke utfordringer de opplever som følge av pandemien, om deres oppfatning av korona-loven, om erfaringer fra hjemmekontoret, og om noe positivt kan komme ut av krisen. Her er et lite og forkortet utvalg av svarene. Les alle intervjuene i sin helhet på Advokatbladet.no.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD og THEA N. DAHL

Aksjonerte for gateselgere

Henning Heitmann

Partner i SANDS i Oslo
Kommenterte korona-krisen på TV2
Nyhetskanalen

– Kjenner du til en lokal historie om medmenneskelighet og hjertevarme i koronaens tid?

– Kollega Lars Berge Andersen oppfordret oss til å støtte gateselgerne av =Oslo ved å vippe en gave til 599295. Med folketomme gater er det vanskelig for dem å få solgt det de trenger til livets opphold. Lars fikk også Finansavisen til å sende oppfordringen til alle sine følgere. Det tror jeg har ført til en litt bedre hverdag for de svakeste sliterne.

3 kjappe

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Det tror jeg ikke noen kan gi et seriøst svar på. Det er mange dyktige jeg har møtt, og hvis jeg skal gå utenfor SANDS, vil jeg gjerne nevne Pål Kvernaas, Eivind Arntsen, Simen Lium, og Tarjei Thorkildsen.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Det er nok flere forbilder på ulike måter; Jan Tormod Dege, som jeg fikk lære mye av i mine første år som advokat, må nevnes. Lars Holo og Else Bugge Fougner har også imponert meg på andre måter.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Å skape gode løsninger for klientene, og bidra til bedre resultater både økonomisk og menneskelig. Det er ikke teorien jeg brenner for, men løsningene som betyr noe i det praktiske liv.

ANNONSE

Sjekk ut vår karriereportal

LEGG UT DINE STILLINGSANNONSER

Finansavisen.no

Bratt læringskurve for dinosaurer

Fredrik Lilleaas Ellingsen

Senioradvokat i Selmer i Oslo

Nytt medlem i disiplinærutvalget for Oslo krets

– Tror du at erfaringene advokater gjør seg nå, vil endre måten de jobber på for alltid?

– Jeg tror hele Norge – inkludert advokatene – har gjort større fremskritt innen digital samhandling på tre uker enn hva vi ellers ville gjort på fem til ti år. I tillegg har vel alle advokatfirmaer en eller flere «dinosaurer» som nok har hatt en bratt læringskurve den siste tiden. Erfaringer advokater gjør seg med heldigitale rettsmøter og skriftlig behandling kan føre til mindre skepsis og kanskje økt bruk av dette.

3 kjenner

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Jeg jobber med generell tvisteløsning og prosedyre med særlig fokus på teknologi og IP. Slik sett er det vanskelig å utpeke Norges beste advokat innen dette «feltet», men det er mange flinke prosedyreadvokater; Ola Nisja, Henning Harborg og Christian Reusch er blant dem.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Flere inspirerer meg. Den faglige profilen til Jan Fougner i Wiersholm er spennende, og om jeg får til å skape en tilsvarende profil innen tvisteløsning, teknologi og granskning ville jeg være veldig fornøyd.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Vanskelige juridiske problemstillinger med et komplekst bevisbilde. Som tiåring plukket jeg en PC fra hverandre og bygget den sammen igjen, og lærte meg å programmere fra gutterommet. Samme tilnærming har jeg til nye tvistesaker. Jeg må plukke fra hverandre sakens ulike biter og sette det sammen til et komplett, logisk og pedagogisk puslespill som jeg kan overbevise retten med.

Fremme rett og hindre urett

Jorunn K. Moltu Jacobsen

Managing partner i Dalheim Rasmussen Advokatfirma i Bergen

Medlem av lovutvalget for konkurs, akkord, panterett, tvangsfullbyrdelse og inkasso

3 kjenner

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– På konkursrettens område synes jeg advokat Håvard Wiker, leder av lovutvalget for konkurs, akkord, panterett, tvangsfullbyrdelse og inkasso, har utmerket seg positivt.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Flere kunne vært nevnt her, men om jeg må trekke frem en må det bli Sjur Brækhus.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jeg blir vanligvis veldig engasjert i sakene jeg jobber med og motiveres ekstra dersom jeg opplever noe som urettferdig.

Stått i en shit-storm

Brynjar Meling

Innehaver av advokatfirma Meling AS i advokatsamarbeidet Sjødin

Meling & Co i Stavanger

Aktualiserte debatten om identifikasjon med klient.

– Hva er din oppfatning av korona-loven eller om noen av de andre forskriftene som er blitt hasteinnført?

– Heter det ikke «Desperate Times Calls for Desperate Measures»? Jeg er fristet til å si at jeg har andre, langt mer alvorlige krenkelsers, som myndighetene står bak i denne perioden, å bekymre meg for.

– Er det noen advokater som har imponert deg spesielt i løpet av denne tiden?

– Ja, meg selv. At jeg turte å lette på sløret om hvilken shitstorm jeg har stått i, og vise at også tøffe forsvarsadvokater er mennesker, ble jeg faktisk imponert over. Takk til bergensadvokaten Maria Hessen Jakobsen som gjennom et Facebook-innlegg ga meg en åpning til å føle på dette.

3 kjenner

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Jeg vil fremheve to veldig dyktige lokale forsvarere fra Stavanger. Å være i retten, med eller mot Anne Kroken eller Inger Marie Sunde er alltid en fryd. De er sterke på jussen, godt forberedt, og uredde som står på for klienten sin!

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Jo lenger jeg har jobbet som advokat, særlig med de sakene jeg har hatt, som man kanskje ikke blir så populær av, når man sjonglerer mellom terroranklager og barnedrap, så ser jeg hvor mye Tor Erling Staff faktisk har betydd for meg.

Hva brenner du for, rent faglig?

– De siste årene har vi sett at Norge er blitt dømt i EMD ved en rekke anledninger. Jeg minnes da Olav T. Laake holdt sin siste tale til advokatene, før han ble pensjonert, at han med glimt i øyet sa at «det mest strevsomme på slutten av karrieren var alle disse menneskerettighetene som de unge advokatene kom drassende med i tide og utide». Laake var en mann som tok dette på alvor, men jeg har en følelse at dette ikke er blitt tatt helt på alvor i norske domstoler. Så kjepphesten må vel være at domstolene må innse at EMK ikke bare er noe vi har laget for alle de andre, eller for at det skal høres fint ut i festtaler, men at det faktisk er folks grunnleggende rettigheter vi snakker om.

MÅNEDENS ADVOKATER

Mer å hente fra EMD

Anita Rian Lykken

Advokat i Advokatkontoret Lykken &

Myhr AS

på Melhus

Ny leder i Trøndelag krets

3 kjenner

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Advokat Karianne Tilseth Berg fra Trondheim utmerker seg innen familierettens område. Hun er reflektert, tar barneperspektivet og har god klientkontroll.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Det må bli Kirsten Sandberg og Tone Sverdrup. To virkelig kompetente jurister ved UiO som i tillegg er pedagogisk begavet.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jeg har sett de samme utfordringene i barnevernssaker som EMD har satt fokus på. Høyesterett har nylig bidratt til viktige skritt i riktig retning, men jeg mener det er mer å hente fra EMD. Nå gjenstår det å se i hvilken grad dette tas opp i praksis. Det blir viktig at lovgiver følger opp.

Hver sak er like viktig

Espen Wangberg

Advokat i Advokatfirmaet

Wangberg AS i Oslo.

Nytt styremedlem i Forsvarergruppen

– Hva blir den største utfordringen for deg og firmaet du jobber i når krisen er over?

– Å føle at man får tid til å ta igjen de tapte rettsmøtene, samtidig som nye saker kommer inn. I tillegg har hver klient rett til å bli sett i sin sak, som er det viktigste for dem.

3 kjenner

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Jeg synes advokat Øystein Storrviks eksaminasjon av vitnene i «sin» retning er veldig interessant å følge med på. I tillegg vil jeg fremheve advokat Cecilie Nakstad. Hun er alltid veldig godt forberedt og kollegial. Dessuten er hun særdeles flink med den viktige gruppen unge lovbytere.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– I vår generasjon er Tor Erling Staff en bauta! Han hadde klienten i fokus, uansett.

Hva brenner du for, rent faglig?

– For klienten er denne saken den viktigste, alltid!

MÅNEDENS ADVOKATER

Alle kjenner noen som er berørt

Therese Trulsen

Senioradvokat og kontorleder for Wikborg Rein i Shanghai
Tilbake i Kina etter én måned i Norge

– Hva blir den største utfordringen for deg og firmaet du jobber i når krisen er over?

– Vi opplever nå at Kina er på vei tilbake til normalen, noe som er en lettelse. En utfordring vil være tidsforskyvningen ved at Kina nå muligens er på vei tilbake til normalen, mens i Norge ventes det at toppen av krisen først er om noen uker.

– Kjenner du til en lokal historie om medmenneskelighet og hjertevarme i koronaens tid?

– På lørdag var det en tre minutters markering i anledning ofrene for covid-19, og lyden av luftsirener preget hele Kina. For mange kinesere har dette vært en meget krevende tid, og alle kjenner noen som er direkte berørt. Samtidig er det de små tingene i hverdagen vi selv setter pris på. Da jeg satt i hjemmekarantene i Shanghai var det takket være god hjelp fra andre at jeg fikk mat og andre nødvendigheter levert på døren. Dugnad er et ord jeg setter enda mer pris på nå.

3 kjappe

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Geir Sviggum er velfortjent kåret til Norges beste advokat i kategorien «internasjonal advokat». Han er løsningsorientert og dyktig og har kommersiell forståelse. En rekke nåværende og tidligere Wikborg Rein-advokater er på samme liste. Det viser hvor kompetansebyggende Wikborg Rein er.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Riksadvokat Fredrik Sejersted er et faglig forbilde fra studietiden. Som rådgivere er det vår rolle å forstå de bakenforliggende referanserammene, og det er befriende å jobbe med advokater som kan formidle jus enkelt, kortfattet og korrekt. Det er tidvis et kunststykke. Sejersted demonstrerte godt nettopp dette da han foreleste i EU/EØS-rett.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Som norsk advokat i Kina kreves en ganske kommersiell tilnærming fordi ikke-kinesiske klienter ofte mangler kjennskap til rammebetingelser og praksis som er relevant for dem. Vi deltar i strategiske vurderinger hvor oppgaven er å formidle jussen slik at klienten forstår relevansen. Gode måter å kommunisere og gjøre jus tilgjengelig på er noe jeg brenner for.

Kriser krever sterke ledere

Per M. Ristvedt

Partner i Schjødt, Oslo

Pressekontakt i Norges største advokatfirma

– Er det noen advokater som har imponert deg spesielt i løpet av denne tiden?

– Jeg er imponert over ledelsen i Schjødt. I krisetider trenger man en sterk leder, som ikke er redd og hører på hylekoret og alle mulige usannsynlige skrekkscenarier som serveres. Det har vi i Schjødt.

– Hvordan trives du med hjemmekontor, og hva er det du eventuelt liker minst?

– Som avdelingsleder for vår tvisteavdeling har jeg holdt fortet, og vært på kontoret alle dager for å styre våre mer enn femti advokater i den avdelingen som har sittet hjemme, og holdt hjulene i gang. Vi er stolte over å ha klart det.

3 kjappe

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Du vil nok gjerne ha et navn, men dette avhenger av hva slags konkret sakstype man står overfor.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Jeg ble «oppdratt» som fullmektig under nå avdøde høyesterettsadvokat Erling C. Hjort. Han var mitt forbilde, ikke bare faglig, men på mange andre måter. Etter hvert som jeg er blitt godt voksen er det blitt mindre naturlig å ha et faglig forbilde, men det er mange kolleger jeg har stor respekt for.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jeg er opptatt av å holde «lauden godt ved like», og har etter fattig evne prøvd å publisere en del bøker og artikler jevnt og trutt. Jeg arbeider med en større artikkel nå.

Menswear Hegdehaugsveien
Hegdehaugsveien 36C

Menswear Lysaker
Lysaker Torg 10

Menswear Tjuvholmen
Tjuvholmen allé 10

Menswear Trondheim
Dronningens gate 28

På grunn av corona situasjonen er det begrensede åpningstider, se vår nettside for oppdatert info. I denne forbindelse er nettbutikken oppdatert med langt større utvalg enn tidligere og gratis frakt.

menswear.no

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

- Aanstad Marius Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
- Askeland Ragnhild Advokatene Borgersen Eliassen og Sæther SANDNES
- Bailey Martin William Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
- Bryn Anna Haugo Deloitte Advokatfirma AS OSLO
- Clark Elisabeth Advokatfirmaet Ness Lundin DA OSLO
- Cleve-Hansen Erik Advokatfirmaet BAHR AS OSLO
- Dyrhovden Sindre Advokatfirmaet CLP DA OSLO
- Esjeholm Kristian Advokatfirmaet Schjødt AS STAVANGER
- Fjågesund Nikolai Frederik Mandt Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS OSLO
- Flobak Kaia Kvale Advokatfirma DA OSLO
- Folkvord Ingrid Øvregård TP Advokatfirma DA SANDNES
- Gaardholm Nora Advokatfirmaet Rasmussen & Broch ANS BERGEN
- Grøttland Martin Hartveit Advokatfirmaet Skaun AS SANDEFJORD
- Haldorsen Astrid Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR
- Hatlebrekke Eivind Gabriel Berven Advokatfirmaet Schjødt AS OSLO
- Haugland Frida Nikoline Barlaug Advokatfirmaet Elden DA - Bergen BERGEN
- Himmich Manal Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS JESSHEIM
- Hyldgaard Thea Cornelia Advokatfirmaet Riisa & Co ANS BERGEN
- Johnsen Henning Meidel Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
- Kammler Karl Jakob Askø Advokatfirma AS DRAMMEN
- Kjær Erlend Eimstad Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
- Knapstad Andrea Almås Advokatfirmaet Baadstø AS SANDNESSJØEN
- Knutsen Tine Søderstrøm Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
- Langvik Margrethe Kvale Advokatfirma DA OSLO
- Maloku Lejla Advokatfirmaet Rusiti OSLO
- Nilsen Kasper Grøtvedt Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS OSLO
- Skansen Hege Hill & Co Advokatfirma AS OSLO
- Skjervold Marie HELP-Advokatene AS OSLO
- Slevolden Liv Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
- Tepstad Eirik Teigland Kjærevik & Co, Advokatfirma AS BERGEN
- Liang Marie Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
- Ulmo Jakob Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
- Vegheim Sondre Advokatfirmaet BAHR AS OSLO
- Widerberg Charlotte Hafstad Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
- Fullmektig hos internadvokat
- Annweiler Marthe Assuranceforeningen Skuld OSLO
- Græsholt Jenny Osnes HELP Forsikring AS OSLO
- Johansen Espen HELP-Advokatene AS OSLO
- Kumra Sumeet Kaur Intertrust (Norway) AS OSLO
- Kverndalen Åshild Sykehuspartner HF DRAMMEN
- Løvvik Martine Araldsen Sykehuspartner HF DRAMMEN
- Olsen Ida Marie HELP Forsikring AS OSLO
- Sletten Håvard Syllander Bjørnson Protector Forsikring ASA OSLO

- Stenvik Caroline Insr Insurance Group ASA OSLO
- Sølberg Erik HELP Forsikring AS OSLO
- Østensen Tor Lindgren Insr Insurance Group ASA OSLO
- Fullmektig hos offentlig advokat
- Hanto Maria Moltubakk Halden kommune HALDEN
- Fullmektig hos organisasjonsadvokat
- Bachke Marianne Grønningsæter KS Advokatene OSLO
- Flon Audun de Norges Automobilforbund NAF OSLO
- Kavli Stian Bjørhovde Abelia OSLO
- Khoshnewiszadeh Armin Den Norske Advokatforening OSLO
- Internadvokat
- Østebrot Birgitte Staib Ernst & Young AS OSLO
- Privatpraktiserende advokater
- Børseth Ingrid Moe Codex Advokat Oslo AS OSLO
- Grimstad Stine Rigmor Lillehammeradvokatene AS LILLEHAMMER
- Thorstensen Christina Julsrud Codex Advokat Oslo AS OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

- Berger Gry Advokatfirmaet Lippestad AS OSLO
- Holm Constance Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
- Liang Marie Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
- Myklebust Kristin Vogt Askø Advokatfirma AS DRAMMEN
- Skjævesland Silje Arendalsadvokatene DA ARENDAL
- Fullmektig hos internadvokat
- Rødsten Liv Marichen Grøtting Sopra Steria AS OSLO
- Internadvokat
- Bårje Karen-Kristine Fredeng SpareBank 1 SMN TRONDHEIM
- Glad Erlend Frivold NORIAN Regnskap AS OSLO
- Grinde Karoline Helene Ulshagen Hurtigruten Pluss AS TROMSØ
- Landmark Øystein HELP Forsikring AS OSLO
- Langeland Martine Vik Protector Forsikring ASA OSLO
- Offentlig ansatt advokat
- Jakola-Fjeld Silje Sykehusinnkjøp HF VADSØ
- Wingerei Vibeke Akershus universitetssykehus HF LØRENSKO
- Organisasjonsadvokat
- Cascio Alexander LOs juridiske avdeling OSLO
- Roald Anders Reitan MEF Service AS OSLO
- Privatpraktiserende advokater
- Bergh Tove Fredrikke Codex Advokat Oslo AS OSLO
- Blaauw Kristine Rønningen Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS OSLO
- Calti Melissa Zekiye Advokatfirmaet Legalis AS OSLO
- Endresen Ernst Morgan Advokatfirmaet Responsa AS HAUGESUND
- Grønlie Jørgen Mazars Legal Advokater AS OSLO
- Heiberg Per Advokatfirma Olafsen AS DRAMMEN
- Martinsen Ragnhild Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM
- Mathiessen Christian Advokatfirmaet BAHR AS OSLO
- Matre Ståle René Advokathuset Serjen Legal AS HAUGESUND
- Sælen Kari Advokatfirmaet Kyrre ANS BERGEN

LEXUS SELF-CHARGING *HYBRID*

NYE LEXUS RX

EN EGEN DRIVKRAFT

Den originale selvladende luksushybriden er nå bedre enn noensinne. Kjøreegenskapene er finslipte, en ny berøringsskjerm med smarttelefonintegrasjon via Apple CarPlay og Android Auto gir deg full kontroll, BladeScan™ smartlysteknologi sørger for oversikt uten sidestykke og siste generasjon av Lexus Safety System+ gjør dette til tidenes sikreste RX. Drivkraften vår er kontinuerlig forbedring. Kanskje det er derfor Norges mest fornøyde bileiere kjører Lexus.

Opplev RX 450h på [lexus.no](https://www.lexus.no)

RX 450h
Fra 790 100

Vinner av Autoindex-undersøkelsen åtte år på rad.
Les mer på www.lexus.no/autoindex. Forbruk blandet kjøring (WLTP): 7,6-7,9 l/100 km, CO2 173-179 g/km. Bilen på bildet har ekstrautstyr. Pris er levert Oslo.

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 4. mai. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT MIRA TENGESDAL TORSTENBØ har sluttet i stillingen som konstituert tingrettsdommer i Stavanger tingrett i Stavanger og tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Stavanger.

ADVOKATENE TRINE HUSAAS, LASSE KOPPERUD OG ARNE SEKKELSTEN har etablert advokatfirmaet Lex Advokater AS i Fredrikstad.

ADVOKAT HANNE REESE HOLM har sluttet i Bing Hodneland Advokatselskap DA i Oslo og etablert Advokat Hanne Reese Holm i Oslo.

ADVOKAT INGRID REENSKAUG har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Oslo og begynt i Oslo Pensjonsforsikring AS i Oslo.

ADVOKAT ELISABETH AABY TRÆTTEBERG har sluttet i Advokatfirmaet Unneland AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Helland Ingebrigtsen DA i Sandvika.

ADVOKAT NINA KROKEN har sluttet i LOs juridiske avdeling i Oslo og begynt i COWI AS i Oslo.

ADVOKAT BJØRN FREDERICK SALVESEN har sluttet i Advoco Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

ADVOKAT EIRIK BJØRHUSDAL har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Bergen og tiltrådt som partner i Guide Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT ANITA HEGG har sluttet i Hovedorganisasjonen Virke i Oslo og begynt i Byggenæringens Landsforening i Oslo.

ADVOKAT AXEL ØVRE har sluttet i Advoco Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT GITTE MARIE LUNDH BJURLING har sluttet i Advoco Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ROBERT JENSEN har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT MARIT VIK har sluttet i Advokat Marit Vik i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Nordhus og Aarø i Oslo.

ADVOKAT RONALD ERIKSEN BREVIK har sluttet i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS i Trondheim og tiltrådt som partner i Bjerkan Stav Advokatfirma AS i Trondheim.

ADVOKAT BJØRN TERJE SMISTAD har sluttet i Advokathuset Braaholmen AS i Namsos og tiltrådt som partner i Bjerkan Stav Advokatfirma AS i Namsos.

ADVOKAT CAROLINE COWARD CHRISTIANSEN har sluttet i iarnfinn Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Veidekke Entreprenør AS i Oslo.

ADVOKAT MAGNHILD CLAUDIUS har sluttet i Advokatfirmaet Kalsnes & Nygaard AS i Dokka og etablert Claudius Advokatfirma i Etnedal.

ADVOKAT PER AKSEL HOSAR har sluttet i Advokatfirmaet Økland & Co DA i Lillestrøm og har tiltrådt som partner i Nordia Law Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ANNE JORUNN HAMMARGREN har sluttet i Advokatfirmaet Hammargren i Sandvika og begynt i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo.

ADVOKAT ELISABETH CHARLOTTE ENDRESEN LEIN har sluttet i Advokattfellesskapet Engemoen AS i Sandvika og begynt i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo.

ADVOKAT ERIK MEYER-LAMPE har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Bergen og begynt i SANDS Advokatfirma DA i Bergen.

ADVOKAT BØRGE GRØTTJORD har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo.

ADVOKAT STINE HARKESTAD har sluttet i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen og begynt i Finansklagenemnda i Oslo.

ADVOKAT TRINE KIRKEVOLD har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i DNB Bank ASA i Oslo.

ADVOKAT HANNE SKAARBERG HOLEN har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og tiltrådt som partner i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ODD HYLLAND har sluttet i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS i Drammen og tiltrådt som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen.

ADVOKAT TOM OLAV ANDREASSEN har sluttet i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS og tiltrådt som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen.

ADVOKAT GØRIL ENGER har sluttet i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS i Drammen og tiltrådt som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen.

ADVOKAT INGER MARIE BODIN ÅKVÅG har sluttet i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS i Drammen og tiltrådt som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen.

ADVOKAT ARNFINN ANDERSEN har sluttet i Advoco Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT HILDE AADNERAM har sluttet i Advokatfirmaet Torstrup AS i Stavanger og begynt i BDO AS i Sandnes.

ADVOKAT HEIDI KJÆR TRUDVANG har sluttet i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og begynt i Langseth Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT ANETTE SKJERVEN ARNKVÆRN har sluttet i Advokat Anette Skjerven Arnkværn i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Elden DA i Oslo.

ADVOKAT PHILIP BUGGE har sluttet i Finans2 AS i Oslo og begynt i Austin Lyngmyr & co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT LINE STØEN THORESEN har sluttet i Advokat Bendik Støen Thoresen på Gran og etablert Advokat Line Støen Thoresen på Gran.

50 år siden

KLASSESKILLET MELLOM ADVOKATER

Innlegg til Advokatforeningens hovedstyre av advokat G. Høgtun om bruken av den tidligere tittelen «høyesterettsadvokat».

ADVOKATUREN

«En bør skille mellom to spørsmål, nemlig

- Hvilke krav må stilles for at en advokat skal godkjennes til prosedyre for Høyesterett.
- På hvilken måte skal de advokater som har fått slik godkjenning få gi dette tilkjenne overfor publikum.

Det er påvist at endel advokater melder seg til prøvene ikke så meget for regelmessig å kunne prosedere for Høyesterett som for å kunne benytte tittelen, og at dette ikke er ubetinget heldig. Videre bør det være bred enighet om at klaseskillet mellom advokater med og uten h.r. må utjevnes. Som følge herav tillater jeg meg å antyde følgende ordning: Alle benevnes med samme tittel. De advokater som prosederer for høyesterett får anledning til å opplyse om det på en diskret måte, nemlig omtrent slik som når det på brevpapir etc. opplyses om medlemskap i foreninger.»

Advokatbladet nr. 2, 1970

ANNONSE

Gravstell som endel av arveoppgjøret

Vi tilbyr følgende tjenester

- Legater for stell og vedlikehold
- Vår-, sommer-, og høststell
- Krans og lys på gravstedet
- Vedlikehold av gravsted
- Administrasjon av festeavgift mm.

Gravstellerne forvalter og administrerer alle typer legater

Alle våre kunder får bilde etter ved hvert besøk

Ring
64 80 99 00

gravstellerne
www.gravstellerne.no

BOBESTYRER FOR 2300 DYR

Advokat Håkon Halvorsen måtte drive gård i over ett år da han ble oppnevnt som bostyrer i Norges kanskje største gårds konkurs.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Over 40.000 mennesker arbeider på Forus. Næringsområdet i grenseland mellom Stavanger, Sola og Sandnes markedsfører seg selv med at rundt en femtedel av hele den norske verdiskapningen skjer her.

– Jeg er glad for at vi er på «forbrukersiden» av området, sier Håkon Halvorsen.

Han er daglig leder i advokatfirmaet Øglænd & Co, og nestleder i Sør-Rogaland krets.

– Vi har ikke oljeserviceselskaper i vår portefølje. Ellers er store deler av det som skjer på området, tjenester for olje, forklarer han.

Firmaet flyttet ut fra Sandnes sentrum for fem år siden. – Da vi var der, tenkte vi at det var der vi måtte være. Slik tenker de fleste firmaene, ser det ut til. Men vi er veldig fornøyd med å ha flyttet til Forus, fordi det er enkelt for både privat- og bedriftskunder å komme seg hit, sier Halvorsen.

– **Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Forus?**

– Sandnes og Stavanger er passe stort, og vi har ikke spesi-
fikke lokale utfordringer.

– **Og det morsomste?**

– Det som er veldig positivt med å jobbe i Sør-Rogaland, er at det er et veldig godt miljø mellom advokatene. Vi treffer hverandre hist og her i litt sosiale sammenhenger med lave skuldre. Da er det fryktelig mye enklere å snakke sammen og løse tvistene til klientenes beste. Dette har jeg bare anekdotiske bevis for, men jeg synes at når vi har kontakt med advokater for eksempel fra Oslo, så er det noe mer tvistefokus enn her i distriktet.

– **Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?**

– Vi er et lite kontor. Nå har vi gått fra én sekretær til å ha to, og sekretæren som har vært her lengst, utdanner seg til advokatassistent. Den differensieringen vil vi benytte litt – utvide kapasiteten for å gjøre det billigere for kundene og enklere for advokatene.

– **Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?**

– Det var muligens Norges største gårds konkurs, med cirka 2300 dyr, gjeld på cirka seksti millioner kroner og seks ansatte i videre drift. Vi drev gården i ett år og fire måneder, så det har vært en veldig omfattende sak. Vurderingen var at det var lettere å selge en gård som var i drift. Dette var en omfattende sak med veldig mye forskjellig problematikk involvert, og den er ikke ferdig ennå. Heldigvis har vi hatt veldig gode folk. Det har vært diverse tvister, tilsyn fra alle som kan komme på tilsyn på en gård og 32 bomøter. Saken har vært helt eksepsjonell, og jeg har lært mye av den.

– **Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?**

– Lov om fri rettshjelp. Jeg er sosialdemokrat og synes at muligheten for å få rett når du har rett, bør være til stede. Det er statens og samfunnets ansvar å sørge for at en faktisk har den muligheten. Når skytset rettes mot at advokatene er for dyre, er det å rette baker for smed. Det er ingen som snakker om at legene har for høy lønn – vi tar de kostnadene som er i det markedet vi har, og så sørger samfunnet for at en får helsetjenester. Det samme burde en legge opp til i rettshjelpen.

– **Bruker du noen digitale verktøy som gjør jobben din enklere, og som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?**

– Det må være Excel ... Dessverre har jeg ikke noen geniale dataverktøy. Excel kan være enkelt, men nyttig. Det kan brukes til alt fra å lage lister over ting en skal huske å utføre, til å beregne krav og tap. Det er jo penger, det vi holder på med.

– **Ser du noen skyer på advokat-himmelen i ditt distrikt?**

– Ikke noe mer lokalt enn andre steder. Det er bekymringsfullt at advokatbransjen og advokatrollen er under press. Taushetsplikt, at en skal slippe opp monopol, at uavhengigheten ikke er så viktig lenger. Folk vet ikke om de har en god advokat, og hvis ikke samfunnet skal kvalitetssikre det, bærer det feil avsted.

– **Hva er mer komplisert å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?**

– Det er en del reguleringer som jeg synes det er vanskelig å forholde seg til. GDPR, hvitvaskingsregler og sånt der vi som et lite firma må behandle på samme måte som store, internasjonale advokatfirmaer. Det er unødvendig forvanskning.

– **Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?**

– Ikke i yrket i den forstand. Men jeg har en av NAV-sakene – altså en av sakene knyttet til NAV- og EØS-skandalen – som illustrerer at rettssikkerhet er ingen automatikk. Jeg håper den kan bli en katalysator for at vi kan få fokus på at rett ikke bare er noe som kommer av seg selv og som domstolen og advokatene leverer uansett. Det er ikke gratis. Det går an å tenke nytt om andre tvister.

– For eksempel synes jeg forlikrådet er en dårlig løsning. Der har en med vilje plassert personer som ikke kan juss for å ta juridiske avgjørelser. Pappa er elektriker, og jeg synes det ville vært idiotisk om jeg skulle gå etter ham for å se om han hadde gjort en god eller dårlig jobb. I juss er det OK, og «legmannsmedvirkning». Det kan godt være flertall av legdommere, men du bør ha en jurist til å styre saken i riktig spor.

– **Og trekk du synes er positive?**

– Jeg synes advokatstanden gjør jobben sin godt.

– **Velg deg et annet yrke!**

– Jeg spøkte om at jeg kunne tenke meg å bli brødbilsjåfør. Da går en på jobb, gjør jobben og går hjem og er ferdig uten ansvar og stress. Jeg kunne tenkt meg en sånn jobb som du legger fra deg når du går hjem. Ulempen er kanskje at jeg ville spist mye brød.

– **En bok som har vært med på å forme deg?**

– Det er ikke én som skiller seg ut, men det begynte med Hardy-guttene. Der fikk leselysten starte. Så har jeg alltid vært veldig interessert i annen verdenskrig og lest det meste om den – både fakta og skjønnlitteratur. Jeg syklet til Bjorbekk bibliotek i Arendal og lånte bøker.

– **Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?**

– Kanskje at den er ikke er fullt så karakterfokusert som mytene sier.

– **Jussutdanningen har et sterkt karakterfokus. Burde dette endres, synes du?**

– Ja, gjør gjerne noe med det. Jeg tror presset ligger mest hos de største firmaene. Alle vil ha flinke folk, men jeg har inntrykk av at små og mellomstore firmaer tar en veldig konkret vurdering på person.

– **Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?**

– Hvis jeg kunne invitere hvem som helst, hadde det vært sykt spennende å møte Barack Obama. Min svake side er å lage mat, så jeg tror vi ville gått på restaurant. •

Forus består av næringsbygg med flere tusen bedrifter, og bil- og bussveier imellom. Her har Øglænd & Co kontor.

NAVN: Håkon Halvorsen

ALDER: 42 år.

STILLING: Advokat og daglig leder i Advokatfirma Øglænd & Co.

SPESIALITET: Ganske vidt, men mye konkursrett og obligasjonsrett.

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Pasientskadeerstatning.

FAMILIE: Samboer, en sønn på åtte måneder og en bonusdatter på ni år.

BOSTED: Madla i Stavanger.

OPPRINNELIG FRA: Bjorbekk i Arendal.

Fra opera til Freddy Kalas

Den enkle beskrivelsen av advokat Lene Høivangs kulturelle liv er «fargerikt». Å observere livet fra en fortausrestaurant, med et godt glass på bordet, er en av de beste kulturopplevelsene, mener hun.

TEKST: THEA N. DAHL

Oppvokst i et sekstiåtterhjem og føret med alt fra Pink Floyd til Judy Garland, endte advokat Lene Høivang opp med en allsidig og «altetende» musikksmak. For henne er noe av det aller fineste å oppleve operaens mektige toner, og hun mener yrkesskade og en pussig nerdethet er grunnen til at hun elsker musikalen «Chicago».

Høivang erkjenner samtidig at hennes kulturelle liv også har noen skyggesider. I barndommen på syttitallet ble hun «traumatisert» av barne-TV på NRK, og ble sjeleglad da Pompel og Pilt ble supplert med Pippi Langstrømpe.

I dag kjemper Høivang en tapper kamp om å beholde bokveggen hjemme, som hun nekter å kvitte seg meg til tross for familiens protester. I favoritthyllen står Jo Nesbø, Dan Brown og Stieg Larsson – forfattere som E.L. James (Fifty shades of Grey) og Karl Ove Knausgård vil hun ha seg frabedt.

– Noen av de fineste kulturopplevelsene er likevel bare å sitte ved et fortausbord med et stort glass et sted ute i verden, og bare observere og innta livet og kulturen utenfor turistløypa. Du finner meg nok heller der enn på et nedstøvet museum, sier Høivang.

– Men kan du likevel anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Jeg er kjempeglad i musikaler, og har sett både «Sound of Music» og «Chess» i det siste. De var veldig bra! Filmen «Fjolls til fjells» fikk meg også til å gap-skratte i to timer på kino, og jeg gleder meg til å se Teater Ibsens oppsetning av «Vildanden» i Skien, hvor de tolker klassikeren som en rettssak.

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Musikk. Helt klart. Jeg liker veldig mye forskjellig. Ytterpunktene er Freddy Kalas

Podkast-tips

Freddy Kalas

i den ene enden av skalaen, og Leonard Cohen og Janis Ian i den andre. De to sistnevnte hører jeg igjen og igjen.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Ikke mye, men jeg synes true crime-serien «Serial» og VG-podkasten «Uløst» om Birgitte Tengs-drapet var gode. Gravende journalistikk er alltid spennende, særlig med gode, kritiske vinklinger. Det var «Making a murderer» som introduserte meg for sjangeren. Når man jobber mye med strafferett, var den både fascinerende og skremmende.

– Hva er din favoritt-serie(r) på TV / streaming for tiden?

– «House of Cards» og «Westwing».

HVEM: Lene Høivang

TITTEL: Advokat

ARBEIDSTED: Advokatfirmaet Høivang, Sandefjord

ALDER: Det offisielle svaret er 29, men under hånden fyller hun 50 i april

SIVIL STATUS: Samboer, en datter

SPECIALISERING: Generalist

Serietips

Felles for begge er at de handler om amerikansk politikk. Det engasjerer meg. Banalt nok må jeg også nevne «Suits».

– Hva slags forhold har du til true crime?

– Jeg synes det er viktig. Det får oss til å reflektere over hvor avgjørende det er med rettsgarantier som sikrer en skikkelig prosess.

– Hvem vil du utfordre til å være neste advokat i denne spalten?

– Min gamle venn fra lesesalen, Andreas Poulsson i Codex. Jeg er spent på om han leser og ser på andre ting enn golf.

Martin Lie Hauge «denger løs» under Vanarys debut-konsert i Stavanger i fjor. Foto: Sondre Oldereide

På dagtid jobber Stavanger-mannen Martin Lie Hauge som advokat i Bing Hodneland. På kvelden finner han frem stikkene som trommeslager i indie-bandet «Vanary».

TEKST: THEA N. DAHL

Du visste det kanskje ikke, men blant landets advokater finnes det en rekke musikere. Brynjar Meling spiller eksempelvis tuba, Jon Wessel-Aas spiller bass, advokatfirmaet Elden har sitt eget band med blant annet Mette-Julie Sundby på vokal, og ryktene sier at også styrelederen i Wikborg Rein, Geir Sviggum, spiller opp med kolleger når anledningen byr seg. Dette bare for å nevne et lite knippe.

Det er riktignok ikke så mange av disse som satser for alvor, men det gjør Bing Hodneland-advokat Martin Lie Hauge.

27-åringen fra Stavanger er plateaktuell med debut-albumet «Urban Getaway» nå i mai med indie-bandet Vanary. Her spiller han trommer i et band med fire medlemmer, blant annet tvillingbroren Andreas Lie Hauge på gitar og vokal.

KOMBINERTE AMBISJONER

Til vanlig jobber Martin Lie Hauge med plan- og bygningsrett, entrepriserett og fast eiendom som hovedområder.

– Jeg betrakter meg selv som en ung, ambisiøs og jovial advokat, sier han.

For Hauge er det viktig å vise at man kan kombinere ambisjoner både i og utenfor jobben som advokat.

– Det kan være en utfordring og man må være veldig

strukturert. Vi har orden på sakene i bandet også. Vi prøver å ha dedikerte helger hvor vi møtes og øver. Vi har etablert et AS for god økonomistyring. Akkurat nå går livet nesten bare til musikk, jobb og trening, sier han.

BLANT DE MEST SPILTE

Bandnavnet Vanary kommer av det lokale Stavanger-uttrykket «vannari», som betyr at man ikke skal være så kresen eller ta ting så tungt. Vannari ble for øvrig kåret til det beste dialektordet i Rogaland tidligere i år.

– Vi har laget vår egen engelske variant av begrepet, etter som alle låtene våre er på engelsk, sier Hauge.

Bandet har flere ganger blitt omtalt i Stavanger Aftenblad, og avspilt på NRK, en rekke lokalradioer og på radio i utlandet. I februar havnet singelen Fool Me 3x (Fool Me Three Times) på Spotify sin egen spilleliste «Made In Norway» med over 53.000 følgere.

Gjennom fjoråret spilte de også 15 konserter deriblant i Oslo, Bergen og Stavanger.

SLIPP OPP OG STRESS NED

Vanary ble kjent for offentligheten i 2018, og NRK P3 omtaler bandet med lovord:

«Med fengende melodier, catchy tekster og et energisk live-show er Vanary et band du rett og slett må sjekke ut!»

I forbindelse med plateslippet planla Vanary å holde en mini-turné i Oslo, Stavanger, Haugesund og Bergen, men korona-utbruddet har gjort at turnéen må utsettes.

– Vi er ekstremt opptatt av å lage tekster som gir mening, som vi kan relatere oss til. Begrepet «urban getaway» er nesten definisjonen for det vi står for. En pause fra byen i byen uten at man alltid må reise vekk. Det er tror jeg mange har godt av – også i advokatbransjen, sier Hauge. •

12 markedsføringstips under korona-pandemien

- 1. Ring nåværende og tidligere klienter for å høre hvordan det står til.
- 2. Gjør advokatene dine til synlige eksperter online.
- 3. Bruk fire timer i uken på forretningsutvikling.
- 4. Oppdater nettstedet ditt slik at du får nye klienter.
- 5. Desto mer du blogger, jo flere klienter vil du få.
- 6. Bygg opp omdømme med online-reviews av deg selv.
- 7. Bruk penger på markedsføring.
- 8. Markedsfør deg mot den yngre generasjonen.
- 9. Forsikre deg om at nettsiden din er mobiltilpasset.
- 10. Lag korte videoer for å forklare problemstillinger.
- 11. Sørg for å ha en god beskrivelse av deg selv på nettsiden.
- 12. Fokuser på Facebook og glem alle andre sosiale medier.

Kilde: ABA Journal

Betingsløs	Kryr	Kikke	Statsadv. (d.)	Lov fra 1992
Ekkel			Lukt	På besøk
Eksproprere				
Ordne		Karer Ryke		
			Karbon	
Spansk elv	Svar		Fugl Beveges	
Verneutstyr				Planet
Slange				
		Høydepunkt		Tid Like
Regelverk	Instru-ment			
Ærekrenkelsen	Like		§	Høflig tiltale-ord

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **8. mai**.

Vinneren av kryssordet i nr. 2/ 2020 var
Marit Wenda Kjorsvik, Trondheim.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **REISESALÆR**.

PS: Det manglet dessverre en gul rute i kryssordet i nr. 2, noe som ga forvirring om svaret. Kryssordforfatteren beklager!

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/116x83	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

Sosiale medier

I advokatfirmaet Kluge stilte IT-avdelingen i matchende hodeplagg på video-morgenmøtet.

Hodeløst opprykk! Wiersholm gratulerte seks av sine advokater med opprykk til å bli fast advokat.

in Kvale-partner Stine Snertingdalen viste hvordan hjemmekontor kan se ut med en ivrig firbeint en i familien.

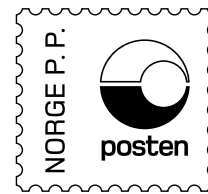
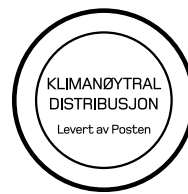
f Advokat Marte Svarstad Brodtkorb viste hvordan hverdagen nå arter seg for en forsvarer som skal i avhør.

Advokat Kirill Miazine var skeptisk til det nye nettstedet Advokatguiden.no, og ga uttrykk for at Datatilsynet vil kunne komme til å bøtelegge gründerne bak.

Twitter Den liberale jusprofessoren Hans Fredrik Marthinussen og strafferettsadvokaten Maria Hessen Jacobsen uttrykte begge sin skepsis overfor den nye koronaloven.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Bedre føre var

Advokatforeningens gruppelivsforsikring gir høy grad av valgfrihet, og et dekningsbeløp helt opp til 50 G. Forsikringen er et rimelig alternativ til en individuell livsforsikring.

Les mer på Advokatforeningen.no

ADVOKATFORENINGEN

advokatforeningen.no